

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

.....
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาชุมชน)

ปริญญา

.....
จิตวิทยาชุมชน

.....
จิตวิทยา

.....
สาขา

.....
ภาควิชา

เรื่อง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน
ระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา

Parenting Styles, Personality and Self-Regulated Learning of the Forth Level
Students at Satriwithaya School

นามผู้วิจัย นางสาวธานี กันทาแก้ว

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....
(รองศาสตราจารย์สุปราณี สนธิรัตน์, Ed.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพย์วัลย์ สุรินยา, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพย์วัลย์ สุรินยา, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์กัญจนา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสตรีวิทยา

Parenting Styles, Personality and Self-Regulated Learning of the Forth Level Students at
Satriwithaya School

โดย

นางสาวธานี กันทาแก้ว

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาชุมชน)

พ.ศ. 2552

ธานี กันทาแก้ว 2552: รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และการเรียนแบบ
กำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาชุมชน) สาขาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาจิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สุภาณี สนธิรัตน์, Ed.D. 146 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และ
การเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา 2) ศึกษาเปรียบเทียบ
การเรียนแบบกำกับตนเองตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับการเรียนแบบกำกับตนเอง 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ
กับการเรียนแบบกำกับตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสตรีวิทยา จำนวน 326 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test
การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test การทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD และค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็นแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต นักเรียนมี
ลักษณะบุคลิกภาพแบบแสดงตัว-หัวนั้ไหว และมีการเรียนแบบกำกับตนเองอยู่ในระดับ
ปานกลาง 2) นักเรียนที่มีลำดับการเกิด และอาชีพของมารดา ต่างกันจะมีการเรียนแบบ
กำกับตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบให้
อิสระอย่างมีขอบเขต และแบบยอมตามบุตรมีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองทุกด้าน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมีความสัมพันธ์กับ
การเรียนแบบกำกับตนเอง โดยรวมและกระบวนการส่วนบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 และ .01 ตามลำดับ 4) บุคลิกภาพด้านแสดงตัว-เก็บตัว มีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบ
กำกับตนเองโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Thanee Kuntagaew 2009: Parenting Styles, Personality and Self-Regulated Learning of the Forth Level Students at Satriwithaya School. Master of Science (Community Psychology), Major Field: Community Psychology, Department of Psychology. Thesis Advisor: Associate Professor Supanee Sontirat, Ed.D. 146 pages.

The purposes of this study were: 1) to study parenting styles, personality and self-regulated learning of the forth level students at Satriwithaya school; 2) to compare self-regulated learning by personal factors; 3) to investigate the relationships between parenting styles and self-regulated learning; 4) to study the relationships between personality and self-regulated learning. The samples were consisted of 326 the forth level students at Satriwithaya school. Data were collected by using questionnaires and were analyzed by using a package computer program. Statistical procedures in this study were percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, Multiple Comparison (LSD), Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. Statistical significant was set at 0.05 level of confidence.

The finding of this study indicated that: 1) parenting styles was authoritative parenting, the personality of students was extraversion-neuroticism and self-regulated learning of students was at moderate level 2) birth order and mother's occupation affected on self-regulated learning which were statistically significant at .05 level of confidence 3) authoritative parenting and indulgent parenting were positively correlated to all self-regulated learning at .001 level of confidence, authoritarian parenting was positively correlated to self-regulated learning; total and behavior process at .05 and .01 level of confidence. 4) extraversion-introversion was positively correlated to self-regulated learning; total at .05 level of confidence.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์สุภาณี สนธิรัตน์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพย์วัลย์ สุรินยา กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือให้กำลังใจ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีมาโดยตลอด ทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์กาญจนา ชุมศรี อาจารย์ไพโรวัลย์ วงศ์ดี และดร. คำเนิน ยาท่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยาและโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา รวมทั้งครูอาจารย์ในโรงเรียนที่อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือในการสนับสนุนข้อมูลต่างๆ ในการวิจัยและการเก็บข้อมูลอย่างดี พร้อมกันนี้ขอขอบคณนักเรียนโรงเรียนสตรีวิทยาทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่สาว และเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ รอบข้างที่ได้มีส่วนช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด

ธานี กันทาแก้ว

เมษายน 2552

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	15
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ	22
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนแบบกำกับตนเอง	32
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
กรอบแนวคิดการวิจัย	57
สมมติฐานการวิจัย	58
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การตรวจวัดและให้คะแนน	63
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	70
ผลการวิจัย	70
ข้อวิจารณ์	103
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	112
สรุปผลการวิจัย	113
ข้อเสนอแนะ	114
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	117
ภาคผนวก	126
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	127
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	138
ภาคผนวก ค รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	144
ประวัติการศึกษา และการทำงาน	146

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบจำแนกตามมิติ 2 ด้าน	19
2	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพแบบแสดงตัวและแบบเก็บตัว	29
3	เปรียบเทียบนักเรียนที่มีการกำกับตนเองกับนักเรียนที่ขาดการกำกับตนเอง	37
4	แสดงองค์ประกอบของกลวิธีการเรียนแบบกำกับตนเอง ตามแนวคิดของ Zimmerman and Matinez-Pons	46
5	แสดงจำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา	60
6	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา	61
7	เกณฑ์การวิเคราะห์คะแนนบุคลิกภาพ (EPI)ตามเกณฑ์ของ Eysenck (1984)	65
8	จำนวนและร้อยละ จำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน	71
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของนักเรียน เสนอรายชื่อ	74
10	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียน จำแนกตามบุคลิกภาพ	76
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและลักษณะบุคลิกภาพของ Eysenck (1984)	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน เสนอรายชื่อ	77
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามเกรดเฉลี่ย	79
14	การวิเคราะห์ความแปรปรวนการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามเกรดเฉลี่ย	81
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน	82
16	การวิเคราะห์ความแปรปรวนการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน	83
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามลำดับการเกิด	84
18	การวิเคราะห์ความแปรปรวนการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามลำดับการเกิด	85
19	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวม จำแนกตามลำดับการเกิด เป็นรายคู่โดยวิธี LSD	86
20	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคล จำแนกตามลำดับการเกิด เป็นรายคู่โดยวิธี LSD	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
21	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเรียนรู้แบบกำกับตนเองกระบวนการด้านพฤติกรรม จำแนกตามลำดับการเกิด เป็นรายคู่โดยวิธี LSD	87
22	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเรียนรู้แบบกำกับตนเองกระบวนการด้าน สภาพแวดล้อม จำแนกตามลำดับการเกิด เป็นรายคู่โดยวิธี LSD	88
23	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	89
24	การวิเคราะห์ความแปรปรวนการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	90
25	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	91
26	การวิเคราะห์ความแปรปรวนการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	93
27	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตาม สถานภาพการสมรสของบิดามารดา	94
28	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามอาชีพของบิดา	94
29	การวิเคราะห์ความแปรปรวนการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามอาชีพของบิดา	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
30	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามอาชีพของมารดา	97
31	การวิเคราะห์ความแปรปรวนการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามอาชีพของมารดา	98
32	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเรียนแบบกำกับตนเองด้านการกระบวนกรส่วน บุคคล จำแนกตามอาชีพของมารดา เป็นรายคู่โดยวิธี LSD	99
33	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	100
34	การวิเคราะห์ความแปรปรวนการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	101
35	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับ การเรียนแบบกำกับตนเอง	102
36	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับการเรียนแบบกำกับตนเอง	102
37	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	111

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
1	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูรายข้อ	139
2	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบบุคลิกภาพ EPI Scale E	140
3	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบบุคลิกภาพ EPI Scale N	141
4	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนแบบกำกับตนเองรายข้อ	142
5	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูรายด้าน	143
6	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนแบบกำกับตนเอง รายด้าน และทั้งฉบับ	143

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงลักษณะบุคลิกภาพทั้ง 4 ด้านของ Eysenck	31
2	แสดงการวิเคราะห์การทำงานขององค์ประกอบ 3 ด้านในการกำกับตนเอง	34
3	วัฏจักรการกำกับตนเอง	36

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

นโยบายสำคัญของรัฐบาลประการหนึ่ง คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนได้ในทุกด้าน (วัฒนา เตชะ โกมล, 2541: 1) รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายการศึกษา ไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22 ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

นักเรียน นักศึกษานับว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางกาย ใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อจะได้เป็นกำลังที่เข้มแข็งและมีคุณภาพในการพัฒนาประเทศในอนาคต (ศิริพร พลอยแดง, 2543: 1) โดยเฉพาะการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อปูพื้นฐานการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป รวมถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อออกไปประกอบอาชีพ

แต่ในสภาพความเป็นจริงการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่ได้ผลตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ ยังมีความสูญเปล่าในแง่ที่ผู้เรียนยังไม่พัฒนาความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ให้เจริญงอกงามและใช้ประโยชน์ได้เท่าที่ควรจะเป็น ยังมีนักเรียนจำนวนมากที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเป็นเหตุให้ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน(พาณี ขอสุข, 2542: 1)

มีงานวิจัยที่ยืนยันว่ามีเด็กจำนวนไม่มากนักที่มีวิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาสังเกตพฤติกรรมและการสำรวจปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ของผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2543) พบผลจากการสังเกตและการสำรวจสอดคล้องกันว่ามีนักเรียนเพียงร้อยละ 30 ที่เรียนอย่างมีจุดหมาย ส่วนอีกร้อยละ 70 ขาดเป้าหมายการเรียนที่แน่ชัดเรียนอย่างไร้จุดหมายส่วนหนึ่งเพราะไม่วางแผนในการเรียน ไม่ทราบวิธีการเรียนและไม่ทราบวิธีการศึกษาค้นคว้า จึงทำให้ไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียน

ขณะเดียวกันนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่าน เชื่อว่า ความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียน นอกเหนือจากองค์ประกอบทางด้านสติปัญญา และความถนัดของผู้เรียนแล้ว ยังมีตัวแปรที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ บุคลิกภาพ ซึ่งสามารถใช้พยากรณ์ความสำเร็จของผู้เรียนได้ (จันทร์เพ็ญ ทิพวาริ, 2546: 3) นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมักจะมีการรับรู้ว่าเป็นบุคคลไม่มีค่า ไม่มีคนรักหรือให้การยอมรับ มีอัตมโนทัศน์เชิงลบ ขาดความรับผิดชอบ มีลักษณะของบุคคลที่มีเอกลักษณ์แห่งความล้มเหลว ดังนั้นการที่จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนจำเป็นต้องพัฒนาองค์ประกอบด้านต่างๆ (พานี ขอสุข, 2542: 1) โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบด้านการเรียนแบบกำกับตนเองและบุคลิกภาพ ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน

ในเรื่องของบุคลิกภาพ Fry (n.d. อ้างใน ไชยยศ เรื่องสุวรรณ, 2526: 181-182) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะของความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดประเภทของความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องการเรียนรู้ มีอยู่ 4 ประเภท คือ ตัวแปรด้านบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ ความอยากรู้อยากเห็นและการจัดลำดับการเรียนรู้ โดยบุคลิกภาพของนักเรียนแต่ละคนจะมีผลต่อการเรียนรู้ของเขาเองด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Butcher (1968 อ้างใน สุวิทย์ กังวานนาวิณ, 2537: 3) ศึกษาพบว่าบุคลิกภาพมีส่วนในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และได้เสนอแนะว่าบุคลิกภาพที่น่าศึกษาว่าจะมีผลต่อการเรียนหรือไม่ คือ บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) และแบบแสดงตัว (Extravert)

ดังนั้นบุคลิกภาพน่าจะมีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน เนื่องจากผู้เรียนที่มีการกำกับตนเองในการเรียน เป็นผู้เรียนที่เรียนด้วยความมั่นใจ ขยันหมั่นเพียร และมีความรู้กว้างขวาง ที่สำคัญผู้เรียนที่มีการกำกับตนเองจะตระหนักถึงการรับรู้ข้อเท็จจริงว่าตนเองมีทักษะหรือไม่มีทักษะสำหรับเรื่องที่จะศึกษา เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อมูลและทำงานเป็นขั้นตอนจนสามารถเรียนรู้งานนั้นๆ ซึ่งการกำกับตนเองในการเรียนรู้จะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Pintrich, 1995 อ้างใน ศิริพร พลอยแดง, 2543: 31)

การเรียนแบบกำกับตนเองเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากงานวิจัยของ Zimmerman and Martinez – Pons (1986) พบว่าการใช้กลวิธีการเรียนแบบกำกับตนเอง 14 วิธี มีค่าสหสัมพันธ์สูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ต่อมา Zimmerman and Martinez- Pons (1988) ยังพบอีกว่า การใช้กลวิธีการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนมีค่า

สหสัมพันธ์สูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและการประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบกำกับตนเองโดยครู การเรียนแบบกำกับตนเอง เป็นทักษะหนึ่งที่มีงานวิจัยมากมายสนับสนุนว่าสามารถช่วยพัฒนาให้นักเรียน นักศึกษามีการเรียนที่มีประสิทธิภาพได้ และเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างเหมาะสม (พยอม ธีธฤต, 2540: 2)

Zimmerman (2000 อ้างใน ชีวัน ประทุมรัตน์, 2546: 2) กล่าวว่า พ่อแม่อาจมีส่วนช่วยแนะนำ และเป็นแบบอย่างให้กับลูกๆ ในการฝึกทักษะต่างๆ ในการกำกับตนเอง เช่น การมีความเพียรพยายาม การชื่นชมตนเอง และมีการปรับตัวไปในทางที่ดีจะนั้นสถาบันครอบครัวจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ต่างๆ ของเด็ก เป็นการเรียนรู้โดยมีพ่อแม่เป็นหลักสำคัญรวมถึงแนวทางที่แต่ละครอบครัวใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งมีอิทธิพลต่อลักษณะนิสัยของบุคคลในด้านต่างๆ จากงานวิจัยของ วัฒนา เตชะโกมล (2541) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบอิตาเลียน เป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถทำนายการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้ เพราะสภาพแวดล้อมทางครอบครัว โดยเฉพาะการเลี้ยงดูมีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาของลูก ผ่านตัวแปรการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง การเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนของลูกจึงส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จในการเรียน การอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเอง

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักและมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้เป็นวัยที่ต้องเตรียมพร้อมในการเลือกศึกษาต่อหรือเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง เพราะฉะนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการศึกษาในระดับนี้จึงมีความสำคัญ นักเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนย่อมมีความผิดหวัง ท้อแท้ใจ และรู้สึกว่าคุณไม่มีความสามารถ ความรู้สึกต่างๆ เหล่านี้ อาจทำลายหรือขัดขวางความเจริญด้านอื่นๆ ของนักเรียนด้วย (พาณี ขอสุข, 2542: 5) ผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้อาจนำไปสู่ความสำเร็จด้านการเรียนซึ่งเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญและจำเป็น สามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู กับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ กับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา
3. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู กับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา
4. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ กับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา
5. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมสถาบันครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูบุตรอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน เพื่อนำไปสู่การเรียนแบบกำกับตนเอง

6. เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 หรือนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนสตรีวิทยา จำนวน 1,743 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 4 พฤศจิกายน 2551)

นิยามศัพท์

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับช่วงชั้นที่ 4 หรือมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4, 5 และ 6 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนสตรีวิทยา

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักเรียนซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย เกรดเฉลี่ย ระดับชั้น ลำดับการเกิด ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพ สมรสบิดามารดา อาชีพของมารดา อาชีพของบิดา รายได้ของครอบครัว

เกรดเฉลี่ย หมายถึง ผลการเรียนหรือเกรดเฉลี่ยสะสมในภาคการศึกษาที่ผ่านมาแบ่งเป็น 4 ระดับคือ 2.00- 2.50, 2.51- 3.00, 3.01- 3.50, 3.51- 4.00

ระดับชั้น หมายถึง ระดับชั้นเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 3 ระดับ คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6

ลำดับการเกิด หมายถึง ลำดับการเกิดของนักเรียนแบ่งเป็น บุตรคนเดียว, บุตรคนโต, บุตรคนกลาง, บุตรคนเล็ก (กรณีมีพี่น้องมากกว่า 3 คน บุตรที่อยู่ตรงกลางระหว่างคนโตและคนเล็ก จัดเป็นบุตรคนกลาง)

การศึกษาของบิดา หมายถึง ระดับการศึกษาของบิดา (สำเร็จการศึกษาระดับสูงสุด) แบ่งเป็น 6 ระดับ คือ ประถมศึกษา, มัธยมศึกษาตอนต้น, มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช, อนุปริญญา/ปวส, ปริญญาตรี และปริญญาโทหรือสูงกว่า

การศึกษาของมารดา หมายถึง ระดับการศึกษาของมารดา (สำเร็จการศึกษาระดับสูงสุด) แบ่งเป็น 6 ระดับคือ ประถมศึกษา, มัธยมศึกษาตอนต้น, มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช, อนุปริญญา/ปวส, ปริญญาตรี และปริญญาโทหรือสูงกว่า

สถานภาพสมรสของบิดามารดา หมายถึง สถานภาพสมรสของบิดามารดาในปัจจุบัน ขณะที่ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ อาศัยอยู่ด้วยกัน, แยกกันอยู่, หย่าร้าง และ หม้าย(บิดา/มารดาเสียชีวิต)

อาชีพของบิดา หมายถึง อาชีพที่บิดากำลังทำอยู่ในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ รับราชการ, พนักงานรัฐวิสาหกิจ, รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน, ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว, เกษตรกร, ไม่ได้ประกอบอาชีพ, อื่น ๆ

อาชีพของมารดา หมายถึง อาชีพที่มารดากำลังทำอยู่ในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ รับราชการ, พนักงานรัฐวิสาหกิจ, รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน, ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว, เกษตรกร, ไม่ได้ประกอบอาชีพ, อื่น ๆ

รายได้ของครอบครัว หมายถึง จำนวนเงินหรือสิ่งตอบแทนที่เกิดจากการประกอบอาชีพที่ได้ประจำของบิดามารดา รวมกันเฉลี่ยต่อเดือนโดยไม่หักค่าใช้จ่าย แบ่งเป็น 4 กลุ่มคือ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท, 10,001-20,000 บาท, 20,001-30,000 บาท และ 30,001 บาทขึ้นไป

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรและเรียกร้องให้บุตรปฏิบัติต่อคนและผู้อื่นในทำนองต่าง ๆ กัน ซึ่งเป็นการปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในชีวิตทำให้บุตรได้เรียนรู้ สิ่งต่างๆ รอบตัว และเลียนแบบการกระทำต่างๆ ของผู้อบรมเลี้ยงดู ในที่นี้แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็น 4 รูปแบบ

รูปแบบการเลี้ยงดูแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาสนับสนุนให้บุตรได้มีพัฒนาการตามวุฒิภาวะ มีความเป็นอิสระ สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยกำหนดขอบเขตของพฤติกรรมให้บุตร เรียกร้องให้บุตรเชื่อฟังโดยจะให้เหตุผลเมื่อต้องการให้บุตรปฏิบัติตาม ถึงแม้จะมีการเรียกร้องสูงแต่ในขณะเดียวกันก็ให้ความรัก ความอบอุ่น ให้คำชี้แนะ ให้เหตุผลกับบุตร เปิดโอกาสให้บุตรเป็นของตัวเอง รับฟังเหตุผล และให้บุตรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาภายในครอบครัว

รูปแบบการเลี้ยงดูแบบเข้มงวด หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาใช้อำนาจควบคุมบุตร และต้องการให้บุตรเชื่อฟังและทำตามความต้องการของตน โดยไม่อธิบายเหตุผลให้บุตรทราบ ถ้าบุตรไม่ทำตามความต้องการของตนก็จะถูกลงโทษ จะอนุญาตให้บุตรแสดงความคิดเห็นเพียงเล็กน้อย บิดามารดาในลักษณะนี้มักจะทำตัวห่างเหิน ไม่ค่อยแสดงความรัก และให้ความอบอุ่นแก่บุตร

รูปแบบการเลี้ยงดูแบบยอมตามบุตร หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาสนับสนุนและยอมรับในตัวบุตรมาก บิดามารดาจะตามใจบุตร ยอมให้บุตรทำในสิ่งที่ต้องการ ให้การทะนุถนอม ไม่มีการเรียกร้องอะไรจากตัวบุตร และขาดการควบคุมบุตร

รูปแบบการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง ลักษณะการเลี้ยงดูที่บิดามารดาไม่สนใจจะตอบสนองต่อความต้องการของบุตร ไม่เรียกร้องในตัวบุตร เฉยเมย และไม่สนใจใยดีในตัวบุตร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพราะบิดามารดาไม่มีความเครียด ซึมเศร้า และมีความกดดันในชีวิตประจำวัน จึงมีเวลาให้บุตรน้อย

บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของบุคคลทั้งทางการกระทำ และทางจิตใจที่แสดงออกหรือตอบสนองต่อสภาพการณ์ และสิ่งแวดล้อมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถมองเห็นจากภายนอก หรือซ่อนเร้นอยู่ภายใน ได้แก่ รูปร่าง หน้าตา อากัปกิริยา การพูด ความคิด ความสนใจ อารมณ์ ทักษะ ค่านิยม และการแสดงพฤติกรรม ในการวิจัยนี้ได้ประเมินบุคลิกภาพที่แสดงออกใน 2 ลักษณะ คือ บุคลิกภาพแบบแสดงตัว-เก็บตัว บุคลิกภาพแบบหัวน้าว-มั่นคงทางอารมณ์

บุคลิกภาพแบบแสดงตัว หมายถึง ลักษณะบุคคลที่ชอบเข้าสังคม ทำอะไรไม่ค่อยระมัดระวัง ชอบกิจกรรมที่ให้ความตื่นเต้น สนุกสนานร่าเริง ไม่จำเจ มองโลกในแง่ดี เป็นคนที่แสดงอารมณ์และความรู้สึก

บุคลิกภาพแบบเก็บตัว หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะชอบเก็บตัว ทำอะไรทุกอย่างด้วยความระมัดระวังมักมีการวางแผนล่วงหน้าอยู่เสมอ เป็นคนที่เอาจริง เอาจัง เจ้าระเบียบ ไม่ค่อยแสดงอารมณ์ว่าไม่ชอบกิจกรรมที่ตื่นเต้น โลก โสณ และอาจมองโลกในแง่ร้าย

บุคลิกภาพแบบห้วนไห้วทางอารมณ์ หมายถึง ลักษณะบุคคลที่มีอารมณ์อ่อนไห้วง่าย คิดมากมีแนวโน้มเป็นโรคประสาทได้ง่าย เมื่อประสบปัญหาสะท้อนอารมณ์ และมีอาการของโรคทางกายที่เกิดจากความวิตกกังวลด้วย

บุคลิกภาพแบบมั่นคงทางอารมณ์ หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพที่แสดงถึงการมีสุขภาพจิตดีมีอารมณ์มั่นคงแน่นอน ไม่ห้วนไห้วง่ายต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบอารมณ์ ความรู้สึก

การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนดำเนินการกำกับการได้มาซึ่งความรู้ และทักษะต่างๆ โดยมีการรู้คิดของตนเอง มีแรงจูงใจ และกระทำด้วยตนเอง ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ กระบวนการส่วนบุคคล กระบวนการด้านพฤติกรรม และกระบวนการด้านสภาพแวดล้อม

กระบวนการส่วนบุคคล หมายถึง ความรู้ กระบวนการรู้คิด เป้าหมาย อารมณ์ ความรู้สึกของนักเรียนรวมถึง การรับรู้ความสามารถของตนเองและสิ่งภายในอื่นๆที่มีผลต่อการเรียนรู้ ซึ่งกลวิธีที่ใช้ ได้แก่ การจัดการและการปรับเปลี่ยน การตั้งเป้าหมายและการวางแผน การจดบันทึกและการเตือนตนเอง การท่องจำและการจดจำ

กระบวนการด้านพฤติกรรม หมายถึง การใช้กลวิธีและการกระทำที่บุคคลมีความพยายามที่จะใช้การกำกับตนเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้และทักษะผ่านวงจรการได้ข้อมูลป้อนกลับ กลวิธีที่ใช้ในการกำกับตนเอง ได้แก่ การประเมินตนเอง และการคำนึงถึงผลที่ตามมาจากการกระทำของตนเอง

กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งรูปธรรมและนามธรรม รูปธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น รวมถึงสิ่งต่างๆที่มีอยู่ตามธรรมชาติ นามธรรม คือ สิ่งที่เกิดจากความรู้สึกนึกคิด เช่น ความรู้ ความคิด เจตคติต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นของตัวเอง หรือของคนอื่นก็ตาม ซึ่งกลวิธีที่ใช้ในการกำกับตนเอง ได้แก่ การค้นหาข้อมูล การจัดสภาพแวดล้อม การขอความช่วยเหลือทางสังคม และการทบทวนจากบันทึกต่างๆ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล เอกสารแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนแบบกำกับตนเอง
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น

ความหมายของวัยรุ่น

สุชา จันทน์เอม (2536: 136) กล่าวว่า วัยรุ่น หมายถึง วัยที่ย่างเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศอย่างสมบูรณ์สามารถจะเป็นพ่อ แม่ คนได้ เด็กหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเมื่ออายุประมาณ 13 - 15 ปี ส่วนเด็กผู้ชายเริ่มเป็นวัยรุ่นตอนต้น เมื่ออายุ 15 ปี หรือกล่าวได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่สิ้นสุดความเป็นเด็ก เป็นวัยที่เปรียบเสมือนสะพานไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ไม่มีเส้นขีดขั้นที่แน่นอนว่าเริ่มเมื่อใด และสิ้นสุดลงเมื่อวัยใด แต่ได้กำหนดเอาความเปลี่ยนแปลงทางรูปร่าง และร่างกายเป็นสำคัญ คือ ตอนที่เด็กหญิงเริ่มมีประจำเดือน(Menstruation) มีขนบริเวณอวัยวะเพศ ส่วนเด็กผู้ชายจะถือตอนที่เริ่มมีอสุจิ (Sperm)

วิทยา นาควัชระ (2540: 211) กล่าวว่า วัยรุ่น เป็นวัยที่มีความสำคัญ เป็นช่วงชีวิตระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ เริ่มต้นและสิ้นสุดลงโดยการสังเกตจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจมากกว่าจะดูที่ช่วงอายุ เนื่องจากภาวะการเป็นหนุ่มสาว อาจขึ้นอยู่กับสภาพของดินฟ้าอากาศ แบบแผนประเพณี และวัฒนธรรมด้วย

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545: 329) กล่าวว่า วัยรุ่น (Adolescent) คือ ช่วงอายุตั้งแต่ 12 – 18 ปี แต่ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าช่วงที่เป็นวัยรุ่นได้ขยายออกไป เนื่องจากเด็กปัจจุบันจะอยู่ในสถานศึกษานานขึ้นอาจแบ่งช่วงวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ คือ วัยรุ่นตอนต้น ช่วงอายุ 12 – 15 ปี วัยรุ่นตอนกลาง ช่วงอายุ 16 – 17 ปี และช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ช่วงอายุ 18 – 25 ปี พัฒนาการของวัยรุ่นมีความเด่นในด้านต่าง ๆ ทุกด้าน คือมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เช่น ทางกาย อารมณ์ และสังคม ค่านิยม ความสนใจการแสวงหาเอกลักษณ์ เป็นช่วงเปลี่ยนวัยหัวเลี้ยวหัวต่อมีความอ่อนไหวทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ได้ง่ายจนนักวิชาการหลายคนเรียกวัยนี้ว่าเป็นวัย “วิกฤต”

อุไร สุมาริธรรม (2545: 2) กล่าวว่า วัยรุ่นหมายถึงวัยที่เชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลง และการปรับตัวอย่างมาก ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเข้าสู่บทบาทแห่งการเป็นผู้ใหญ่

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า วัยรุ่น หมายถึง ช่วงอายุที่เข้าสู่ความเป็นหนุ่มเป็นสาว หรือวัยที่เชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ และเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

ความสำคัญของการศึกษาวัยรุ่น

โสภณัท นุชนาถ (2542 : 1-2) กล่าวว่า ความสำคัญของการศึกษาเด็กวัยรุ่น มีเหตุผลสำคัญหลายประการที่ทำให้นักจิตวิทยาต้องหันมาให้ความสนใจศึกษาเรื่องวัยรุ่นกันเป็นพิเศษ ทั้งนี้ก็เพราะ

1. วัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตไปสู่ผู้ใหญ่ และต่อไปจะกลายเป็นกำลังสำคัญของประชาชาติทำหน้าที่ต่าง ๆ สืบต่อจากผู้ใหญ่ในอนาคต จึงสมควรที่จะได้รับการช่วยเหลือส่งเสริมให้เขาได้เจริญเติบโตไปในทางที่ดีที่ถูกต้อง
2. วัยรุ่นเป็นวัยที่เต็มไปด้วยปัญหา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการเจริญเติบโต และการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย การทำงานเพิ่มขึ้นของต่อมไร้ท่อ ซึ่งมีผลต่อจิตใจและอารมณ์ การปรับตัวเข้ากับพ่อแม่ญาติผู้ใหญ่ การเข้ากับเพื่อนเพศเดียวกันและต่างเพศผู้ใหญ่จะต้องเข้าใจถึงปัญหาเหล่านี้ ให้ความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือแนะแนวทางในทางที่ถูกต้องแก่เด็ก

3. เป็นวัยที่สติปัญญาเจริญฉลาดขึ้น เริ่มมีอุดมคติและปรัชญาเป็นของตนเอง แต่ยังคงขาดประสบการณ์ชีวิต มีความมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยวในการกระทำจนดูเหมือนเป็นคนมature เด็กยังขาดความสุ่มรอบคอบ ไม่มีความอดทน และยังไม่สามารถมองเห็นการณ์ไกลได้ดีเท่ากับผู้ใหญ่ ครูและผู้ปกครองควรเป็นผู้คอยดูแล และช่วยเหลือแนะแนวทางให้เด็กได้ใช้ความรู้ความสามารถและอุดมคติไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม

การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น

อุไร สุมาริธรรม (2545: 4-5) กำหนดระยะของวัยรุ่นโดยอาศัยองค์ประกอบต่างๆ ร่วมกัน อาจแบ่งออกได้เป็น 4 ระยะคือ

1. วัยแรกเริ่ม (Puberty) วัยนี้จะคาบเกี่ยวระหว่างช่วงปลายวัยเด็กกับการเริ่มที่จะเข้าสู่วัยรุ่น เด็กหญิงที่เริ่มเข้าสู่วัยนี้อายุระหว่าง 11 -13 ปี ส่วนเด็กชายอายุระหว่าง 13 – 15ปี โดยจะมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งขนาดและสัดส่วนของร่างกาย ต่อมาทางเพศเริ่มทำงานซึ่งนำไปสู่การมีวุฒิภาวะทางเพศ คือการมีประจำเดือนครั้งแรกในเด็กหญิง และการหลั่งน้ำอสุจิเป็นครั้งแรกในเด็กชาย โดยมักจะหลั่งออกมาในลักษณะของฝันเปียก อันเป็นผลจากการที่อวัยวะเพศตื่นตัวในตอนกลางคืนและน้ำกาม (Semen) ถูกปล่อยออกมาเนื่องจากผลิตมากเกินไป จึงล้นออกมาในรูปของฝันเปียกนอกจากนั้นจะเริ่มปรากฏลักษณะที่บ่งเพศทุกขุมิ อันทำให้เด็กวัยนี้ค่อนข้างสับสนปรับตัวไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงอาจหงุดหงิดง่าย มีการแสดงออกทางอารมณ์ที่รุนแรงได้ง่าย แยกตัวจากคนอื่นๆ ในครอบครัว ขัดแย้งกับผู้ใหญ่ได้ง่าย รู้สึกว่าผู้ใหญ่ไม่เข้าใจ ไม่เห็นใจตนเอง

2. วัยรุ่นตอนต้น (Early adolescent) เด็กหญิงจะเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นตอนต้นระหว่าง 13 -15 ปี และเด็กชายจะอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 15 –17 ปี ช่วงวัยนี้จะมีการเจริญเติบโตทางร่างกายอย่างรวดเร็วและเข้าสู่การมีวุฒิภาวะทางร่างกาย ทำให้เด็กพยายามปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น วัยนี้มโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองของวัยรุ่นจึงพุ่งความสนใจไปที่ลักษณะของร่างกายตน และการยอมรับลักษณะทางกายของตนจากคนอื่นๆ นอกจากนี้ยังเป็นช่วงคล้อยตามกลุ่มเพื่อนอย่างมาก ในลักษณะที่กล่าวได้ว่า ต้องทำเหมือนกันไม่ให้แตกต่างจากกลุ่ม ดังนั้นการถูกเพื่อนมองว่าต่างจากกลุ่มจึงค่อนข้างทำให้เด็กรู้สึกแค้น

3. วัยรุ่นตอนกลาง (Middle adolescent) เด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 15 -18 ปี และเด็กชายจะอยู่ในช่วงอายุ 17 – 19 ปี ช่วงนี้การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายลดน้อยลง แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงด้านอื่นๆ มากขึ้น โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดจึงช่วยให้ความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ มีขอบเขตกว้างไกลไปอย่างรวดเร็ว วัยรุ่นในช่วงระยะนี้จะมีลักษณะของความเป็นชาย หญิง ที่เด่นชัด มีบุคลิกภาพภายนอกที่ดึงดูดความสนใจของเพศตรงข้ามมากขึ้น มีความรักในเพศตรงข้ามแต่ยังชอบอยู่ในกลุ่มเพศเดียวกัน ชอบมีบทบาทในกลุ่มในสังคม ต้องการได้รับการยอมรับ มีความรู้สึกนึกคิดด้านปรัชญา และตระหนักถึงเป้าหมายด้านอาชีพ เด็กจึงพยายามทำความเข้าใจกับปัญหาและสิ่งต่างๆมากขึ้น สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ตามความถนัดของตนเอง เพื่อนยังคงมีบทบาทที่สำคัญต่อเด็กในระยะนี้ แต่เขาก็จะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น นอกจากนี้ในด้านอารมณ์ก็ยังคงค่อนข้างรุนแรงอยู่ แต่เด็กก็เรียนรู้ที่จะพยายามควบคุมอารมณ์มากขึ้น

4. วัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescent) เด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 18 -20 ปี และเด็กชายจะอยู่ในช่วงอายุ 19 – 21 ปี เป็นระยะที่พัฒนาการด้านต่างๆ เข้าสู่ภาวะอย่างสมบูรณ์ วัยรุ่นจะมีเอกลักษณ์ของตนเอง จะพยายามคิดและตัดสินใจเรื่องต่างๆด้วยตนเอง ความต้องการการเห็นด้วยจากเพื่อนๆจะเริ่มหายไป เริ่มสนใจอาชีพอย่างจริงจัง รู้จักวางแผนชีวิตในอนาคต พยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคม มีความต้องการในการสร้างความประทับใจในเรื่องต่างๆ ต้องการพิสูจน์ให้เห็นว่าตนมีความสามารถที่จะทำได้ ต้องการสิทธิเท่าเทียมกับผู้ใหญ่รู้จักการอดกลั้น และข่มอารมณ์และเริ่มคิดถึงเรื่องคู่ครอง

พัฒนาการของวัยรุ่น

เนื่องจากวัยรุ่นเป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็วมก และเด็กแต่ละคนมีพัฒนาการแตกต่างกัน ดังนั้นการศึกษาพัฒนาการของวัยรุ่นจะช่วยให้เข้าใจวัยรุ่นได้ดีขึ้น พัฒนาการของวัยรุ่นมี 4 ด้าน คือ พัฒนาการทางกาย พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ พัฒนาการทางสังคมและพัฒนาการทางสติปัญญา

พัฒนาการทางร่างกาย (Physical development)

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545: 331) กล่าวว่า วัยรุ่นจะมีพัฒนาการทางร่างกายรวดเร็วมก อัตราการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายอย่างรวดเร็วนี้ประมาณได้ว่าน้ำหนักเพิ่มขึ้น ประมาณร้อยละ 50 และส่วนสูงเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 25 และเด็กหญิงจะเริ่มมีประจำเดือนครั้งแรก หน้าอกและ

สะโพกเริ่มขยาย เด็กชายจะมีเสียงแตกพร่า มีการหลั่งน้ำอสุจิเวลาหลับ วัยรุ่นส่วนใหญ่จึงมุ่งความสนใจไปที่ตนเอง เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองกับลักษณะที่เปลี่ยนไป

ประสาธ อิศรปริดา (2523: 32) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ที่เป็นผลจากการเจริญของต่อมไร้ท่อที่ทำหน้าที่ผลิตฮอร์โมน จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเพศที่สำคัญ 2 ชั้น ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางเพศขั้นปฐมภูมิ (Primary sex change) เป็นการพัฒนาของระบบอวัยวะสืบพันธุ์ ซึ่งจะทำได้ทำให้สามารถผลิตเซลล์สืบพันธุ์ได้ กล่าวคือ ในเพศชายลูกอัณฑะจะเพิ่มขนาดขึ้นและมีน้ำหนักรวมเพิ่มขึ้น ต่อมาลูกหมาก ผลิตน้ำหล่อเลี้ยงอสุจิ จะมีการพัฒนาจากการกระตุ้นของฮอร์โมนเพศชาย จนสามารถผลิตตัวอสุจิได้และมีฝันเปียก (Wet dream) สำหรับเพศหญิงจะมีการเจริญเติบโตของมดลูกและรังไข่ พร้อมกันนี้รังไข่จะทำหน้าที่ผลิตไข่และฮอร์โมนเพศออกมา ทำให้ผู้หญิงมีไข่สุกทุก ๆ 28 วัน และลักษณะของฮอร์โมนที่มีภาวะสมดุลทำให้เกิดวงจรของการมีประจำเดือน จากการทำหน้าที่เพศชายและเพศหญิงมีเซลล์สืบพันธุ์และสามารถที่จะสืบพันธุ์ได้ จึงเป็นลักษณะทางเพศขั้นต้นที่เป็นเกณฑ์เข้าสู่วัยรุ่น ที่มีวุฒิภาวะทางเพศอย่างสมบูรณ์

2. การเปลี่ยนแปลงด้านทุติยภูมิ (Secondary sex change) เป็นการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากการมีฮอร์โมนมากระตุ้นให้เกิดลักษณะทางกายต่าง ๆ อันเป็นส่วนประกอบที่แสดงถึงเพศของตนอย่างสมบูรณ์ เช่น ในเด็กผู้ชายจะมีรูปร่างทรวดทรงสมเป็นชาย ไหล่กว้างมีกล้ามเนื้อ มีขนบริเวณหน้าอกและอวัยวะสืบพันธุ์ เสียงแตกห้าว ในเด็กผู้หญิงจะมีทรวงอก เอวคอด สะโพกผาย เสียงแหลมเล็ก มีขนรักแร้และอวัยวะสืบพันธุ์

พัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจ (Emotional development)

วิทยา นาควัชระ (2540: 216) ได้กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปอารมณ์ของวัยรุ่นนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจนได้ชื่อว่าเป็นวัย “พายุแคม” คือ มีอารมณ์รุนแรง แสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผยและตรงเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับ อุไร สุมาริธรรม (2545: 49) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นเมื่อได้รับการกระทบทางอารมณ์ไม่ว่าอารมณ์ที่สุขหรือทุกข์ก็ตาม จะเกิดอารมณ์ได้ง่าย และรุนแรงกว่าที่ควรจะเป็น จึงมักพบว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่เจ้าอารมณ์ และทำอะไรที่ผิดพลาด วู่วามได้ง่าย เพียงแต่การผิดหวังบางเรื่อง บางอย่าง หรือขัดใจกับพ่อแม่ อาจถึงขั้นฆ่าตัวตายได้

พัฒนาการทางสังคม (Social development)

อุไร สุมาริธรรม (2545: 54) กล่าวว่า ในช่วงวัยรุ่นลักษณะทางสังคมของเด็กมีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กมาก ส่วนหนึ่งเป็นผลเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์และสติปัญญาของเด็กด้วย ผนวกกับความคาดหวังทางสังคม จึงทำให้วัยรุ่นนี้ต้องมีการเรียนรู้และปรับตัวทางสังคมอย่างมาก เด็กจะพัฒนาลักษณะทางสังคมไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นอิสระสามารถพึ่งพาและรับผิดชอบตนเองได้ เด็กจึงเปลี่ยนแปลงจากชีวิตทางสังคมที่ใกล้ชิดผูกพันในครอบครัว ออกไปสู่สังคมวงกว้างขึ้น เมื่อวัยรุ่นมีวุฒิภาวะทางกายและความสามารถทางสติปัญญาในการเรียนรู้การคิดมากขึ้น เด็กจึงต้องการเป็นตัวของตัวเอง ต้องการมีอิสระในการที่จะกระทำหรือตัดสินใจได้โดยตนเอง เด็กจึงไม่ชอบที่ผู้ใหญ่เข้าไปก้าวกายหรือบงการเรื่องส่วนตัวของเขา วัยรุ่นจึงอาจจะดูคือ ไม่อ่อนน้อมเชื่อฟังเหมือนเมื่อตอนเป็นเด็ก เขามักจะชอบและมีความสุขที่ได้ออกไปพบปะเที่ยวเตร่กับเพื่อนๆมากกว่าจะชอบอยู่กับครอบครัว ซึ่งถ้าหากผู้ใหญ่ไม่เข้าใจความต้องการหรือลักษณะทางสังคมของเด็กวัยรุ่นก็อาจทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย ก่อปัญหาในครอบครัวได้ และวัยรุ่นก็จะยิ่งเบื่อบ้านและหนีไปมั่วสุมกับเพื่อนในทางที่ไม่เหมาะสมได้

พัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual development)

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545: 347) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาที่ก้าวหน้ารวดเร็วสามารถคิดหาเหตุผลในด้านต่าง ๆ เพื่อหาทางแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้วัยรุ่นจะมีความจำดีวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดี ลักษณะพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของวัยรุ่นจึงพอสรุปได้ ดังนี้

1 เป็นวัยแห่งการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมและบุคคลรอบข้าง มีสมาธิ มีการสังเกต หรือลองผิดลองถูกในการแก้ปัญหา

2 เป็นวัยแห่งการสร้างจินตนาการและทัศนคติที่ดีงาม เช่น ทัศนคติทางประชาธิปไตย สังคมค่านิยม

3 เป็นวัยแห่งการคิดอย่างมีเหตุผล มีความเชื่อมั่น มีระบบพิจารณาใคร่ครวญตามแนวคิดที่เป็นหลักของตน มีความสามารถในการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ได้ดี เป็นวัยที่เหมาะสมในการศึกษาพัฒนาความสามารถในทุกด้าน อีกทั้งยังเริ่มเข้าใจในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ดีอีกด้วย

4 เริ่มคิดถึงอนาคต และรู้จักสำรวจตนเองว่าเหมาะสมกับอาชีพใด มีวิธีการตัดสินใจคบเพื่อน การเข้าสู่สังคม และการเลือกคู่ครอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ เป็นช่วงที่มีการปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆอย่างรวดเร็ว ฉะนั้นผู้เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นครู บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือสังคมโดยรวม ต้องทำความรู้จัก และทำความเข้าใจพฤติกรรมของวัยรุ่นให้มากที่สุด เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือพัฒนาและส่งเสริมให้วัยรุ่นมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2528: 3) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า หมายถึง การที่ผู้ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็ก ทั้งทางด้านคำพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึก และอารมณ์ของผู้กระทำตลอดจนเป็นแนวทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถจะให้รางวัลและลงโทษเด็กนอกจากนี้ยังเป็นโอกาสให้เด็กได้ดูแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูคนด้วย

สุนน อมรวิวัฒน์ และคณะ (2534: 1) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง ลักษณะวิธีการต่างๆ ที่ผู้เลี้ยงดูใช้ในการเลี้ยงดูเด็ก ดูแลเด็ก อบรมสั่งสอนเด็กและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก รวมทั้งการปฏิบัติตัวของผู้เลี้ยงดูเด็ก ความคิดเห็นของผู้ใหญ่เกี่ยวกับเด็ก ตลอดจนสื่อ กิจกรรม และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

สมคิด อิศระวัฒน์ (2541: 21) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล เป็นเรื่องของการถ่ายทอดความคิด ความเชื่อและวิธีการปฏิบัติของแต่ละครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูจัดเป็นสิ่งแวดล้อมประการหนึ่งของบุคคล ซึ่งแต่ละบุคคลได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมของเขา จากกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรม การที่บุคคลได้รับการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน จึงทำให้บุคคลในสังคมมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

จูไรรัตน์ เสนพงศ์ (2543: 10) ได้สรุปความหมายของการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงอบรมสั่งสอนปลูกฝังให้เด็กมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย สามารถพึ่งตนเองได้ โดยการให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง สนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เด็กได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ถ่ายทอดความคิด ความเชื่อ และวิธีการปฏิบัติของแต่ละครอบครัวให้เด็ก รวมถึงการดูแลเอาใจใส่เด็ก ให้เจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2528: 20) ได้แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาไทย เป็น 5 รูปแบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน คือ การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อบุตรด้วยความรัก เอาใจใส่ ทุกข์สุข มีความใกล้ชิด และทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเด็ก ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่เด็กในสิ่งที่ต้องการทุกอย่าง
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล คือ การที่พ่อแม่อธิบายเหตุผลให้กับเด็กเมื่อต้องการขัดขวางหรือสนับสนุนเด็ก พ่อแม่มีการลงโทษ และให้รางวัลแก่เด็กอย่างเหมาะสมมากกว่าใช้อารมณ์
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตใจ คือ การที่พ่อแม่ใช้วาจาว่ากล่าวตีสอนเด็กเมื่อเด็กกระทำความผิด ขู่ว่าจะไม่รัก ตัดสิทธิ์เด็กที่เคยรับ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม คือ การที่พ่อแม่ออกคำสั่งให้เด็กทำตามและคอยควบคุมอย่างใกล้ชิดคิดว่าเด็กจะทำหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะลงโทษ
5. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว คือ การที่พ่อแม่ให้โอกาสเด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งพ่อแม่จะเป็นผู้แนะนำและช่วยฝึกฝนให้บ้าง

สมศรี ประเสริฐวงษ์ (2534: 32) ได้กล่าวถึงประเภทของการอบรมเลี้ยงดูเด็กไว้ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบประชาธิปไตย (Democratic) คือ การที่พ่อแม่รับผิชอบร่วมกันในการเลี้ยงดูบุตร การตัดสินใจและการแก้ปัญหาต่าง ๆ เกิดจากสมาชิกในครอบครัวให้ความคิดเห็นและทุกคนเห็นพ้องต้องกันให้บุตรมีโอกาสใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ บุตรได้รู้จักรับผิชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว ได้มีโอกาสริเริ่มตัดสินใจในการต่าง ๆ สร้างนิสัยให้รู้จักคิดริเริ่ม กล้าแสดงความคิดเห็น เชื่อมั่นในตนเองสามารถช่วยตนเองได้ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบอิตาเลียน (Authoritative) คือ การที่พ่อแม่มีอำนาจสิทธิขาดในการเลี้ยงดูบุตรและกิจการทุกอย่างในครอบครัว พ่อแม่เป็นผู้ตั้งกฎเกณฑ์ทุกอย่าง บุตรเป็นที่พึงปฏิบัติตาม บุตรเกรงกลัวพ่อแม่ ไม่กล้าระบายความทุกข์หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบุตรไม่มีความอบอุ่นปลอดภัย ขาดความคิดริเริ่ม ไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ การดำรงชีวิต หรือพัฒนาการต่าง ๆ ก็ไม่พัฒนาเท่าที่ควร ต่อไปในอนาคตก็เป็นผู้ที่คอยฟังคนอื่นตลอดไป ปรับตัวเข้ากับสังคมยาก ทนกับปัญหาต่าง ๆ ได้ยาก
3. การอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบปล่อยตามใจ (Laissez-faire) คือ การที่พ่อแม่ใช้อารมณ์กับบุตรมากกว่าเหตุผล บุตรจะมีความรู้สึกว่าเขาขาดความรักความอบอุ่น ไม่มีโอกาสเรียนรู้ขาดความมีระเบียบวินัย ขาดแรงจูงใจ ไม่ขยันเหนียวแน่น เป็นคนขาดความกระตือรือร้น การอยู่ในสังคมลำบาก เช่นเดียวกับที่พ่อแม่บังคับหรือพ่อแม่เจ้าระเบียบ

Rogers (1972: 117) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพออกเป็น 3 แบบ คือ

1. แบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็น ตลอดจนให้ความรัก ความเอาใจใส่เป็นกันเอง และให้ความร่วมมือตามโอกาสเหมาะสม
2. แบบทอดทิ้ง (Rejection) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองถูกเกลียดชัง ไม่ได้รับการเอาใจใส่ สนับสนุน หรือให้คำแนะนำเท่าที่ควร มักใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงและปราศจากเหตุผลไม่ให้ความสนใจสนิทสนมเป็นกันเอง และปล่อยปละละเลย

3. แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Overprotection) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำตามที่ต้องการ หรือทำอะไรด้วยตนเอง ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ ถูกควบคุมและอยู่ในสายตาหรือคุ้มครองป้องกัน ให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา

Hurlock (1974: 90) ได้แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบ ได้แก่

1. แบบเผด็จการ (Authoritarian method) หมายถึง การที่บิดามารดาใช้กฎหรือระเบียบเข้มงวดเพื่อให้บุตรมีพฤติกรรมที่ต้องการ โดยไม่มีการอธิบายเหตุผลใด ๆ ทั้งสิ้น ถ้าบุตรไม่สามารถปฏิบัติได้ก็จะถูกลงโทษอย่างรุนแรง แต่ถ้าบุตรปฏิบัติได้ตามที่ต้องการก็จะไม่มีการให้คำชมเชยหรือให้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. แบบประชาธิปไตย (Democratic method) หมายถึง วิธีที่บิดามารดาให้ความสำคัญกับการอธิบายและให้เหตุผลเพื่อให้บุตรเข้าใจว่าทำไมจึงถูกคาดหวังให้ทำพฤติกรรมหนึ่งมากกว่าอีกพฤติกรรมหนึ่งและเมื่อบุตรสามารถทำพฤติกรรมที่ต้องการหรือแสดงว่าพยายามทำ บิดามารดาจะให้รางวัลด้วยการให้การยอมรับ การลงโทษจะใช้ต่อเมื่อบุตรตั้งใจที่จะปฏิเสธพฤติกรรมที่พึงประสงค์และจะใช้การลงโทษที่ไม่รุนแรง

3. แบบปล่อยปละละเลย (Permissive method) วิธีนี้อาจจะถือว่าไม่ใช่วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แท้จริงเพราะบุตรเรียนรู้โดยการลองผิดลองถูกด้วยตนเองมากกว่าจากคำแนะนำของบิดามารดา เมื่อบุตรพบว่าพฤติกรรมใดไม่ได้รับการยอมรับ จะเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่หรือคงพฤติกรรมนั้นไว้ จนกว่าจะพบพฤติกรรมใหม่ซึ่งนอกจากจะทำความพึงพอใจตนเองแล้ว ยังเป็นที่ยอมรับของกลุ่มด้วย

Baumrind (1966- 1980) อังใน พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ, 2545: 5-7) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของบิดา มารดา ที่ส่งผลต่อรูปแบบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ซึ่งแบ่งเป็น 2 มิติใหญ่ๆ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ จำแนกตามมิติ 2 มิติ

มิติตอบสนอง \ มิติควบคุม	มิติการควบคุม (Controlling/Demand)	ไม่ควบคุม (Uncontrolling/Undemand)
ตอบสนองและอบอุ่น (Responsive & Warm)	1. แบบเอาใจใส่ (Authoritative)	3. แบบตามใจ (Permissive)
ห่างเหินและไม่ตอบสนอง (Aloof & Unresponsive)	2. แบบควบคุม (Authoritarian)	4. แบบทอดทิ้ง (Uninvolved)

ที่มา: Baumrind (1966- 1980 อ้างใน พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ และคณะ, 2545: 5)

จากตารางที่ 1 Baumrind ได้วิเคราะห์รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ จากการผสมผสานการอบรมเลี้ยงดูจาก 2 มิติ ดังนี้

1. มิติการควบคุมหรือเรียกร้อยจากบิดามารดา (Controlling/Demand) คือ การที่บิดามารดากำหนดมาตรฐานสำหรับลูกและเรียกร้อยให้เด็กทำตามมาตรฐานตามที่บิดามารดาได้กำหนดไว้ แสดงถึงระดับการควบคุมพฤติกรรมบุตรของบิดามารดาในระดับสูง บิดามารดาคาดหวังให้เด็กเชื่อฟังและปฏิบัติตาม ซึ่งมิติควบคุมจะพบอยู่ในรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (Authoritarian) และในรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative) ด้วย

2. มิติการตอบสนองความรู้สึกเด็ก (Responsive) คือการที่บิดามารดาหรือผู้ดูแลเด็กตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก โดยที่บิดามารดาจะเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึกต่างๆของเด็กจะได้รับการตอบสนองอย่างอบอุ่นและเข้าใจ ระดับการตอบสนองของบิดามารดาจะส่งผลต่อรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ Baumrind ได้ศึกษามา โดยที่การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดามีการตอบสนองสูง คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative) และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive)

จากระดับความเข้มของมิติทั้ง 2 ที่อธิบายข้างนี้ Baumrind (1971) ได้พัฒนารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของความแตกต่างในการผสมผสาน มิติทั้ง 2 เป็น 4 รูปแบบด้วยกัน ดังต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative) คือ การอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมต่อพัฒนาการตามวุฒิภาวะของเด็กโดยที่บิดา มารดาจะอนุญาตให้เด็กมีอิสระตามวุฒิภาวะของเด็ก แต่ในขณะเดียวกันบิดามารดาจะกำหนดขอบเขตพฤติกรรมของเด็กและกำหนดให้เด็กเชื่อฟังและปฏิบัติตามแนวทางที่บิดา มารดา กำหนดไว้ บิดา มารดาจะแสดงความรักเอาใจใส่และให้ความอบอุ่นต่อเด็ก สนใจพร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็น และสนับสนุนให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจเรื่องต่างๆ ของครอบครัว ให้ความเสมอภาค มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับในสิทธิซึ่งกันและกัน ให้การชี้แนะเด็กอย่างมีเหตุผล อธิบายเหตุผลของการเรียกร้องให้ปฏิบัติตาม และการลงโทษเด็ก บิดามารดาจะไม่ตัดสินใจในสิ่งต่างๆ โดยความต้องการของตนเองฝ่ายเดียวแต่จะยึดข้อตกลงร่วมกัน บิดามารดาจะมีรูปแบบและมาตรฐานของการแสดงออกต่อเด็กอย่างชัดเจน แต่จะมีการปรับและยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม Baumrind (1980) เชื่อว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะนี้จะเป็นผู้ที่รู้จักการให้และมีความสามารถในการปรับตัวในสังคมได้ดี มีความไว้วางใจตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้ดี

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (Authoritarian) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดา มีความเข้มงวดเรียกร้อง แต่ไม่ตอบสนองความต้องการของเด็กโดยสิ้นเชิง (Maccoby, 1980) มีการจัดระบบการควบคุมและวางกฎเกณฑ์ให้เด็กปฏิบัติตามอย่างเข้มงวดโดยมีการอธิบายน้อยมาก หรือไม่เลย เด็กต้องยอมรับในคำพูดของพ่อแม่ว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมเสมอ มีการใช้อำนาจควบคุมโดยวิธีบังคับและลงโทษเมื่อเด็กไม่ทำตามความคาดหวังของพ่อแม่ ห่างเหินและปฏิเสธเด็ก Baumrind (1991) พบว่าเด็กที่มาจากการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ มักจะไม่ค่อยมีความสุข ชอบหลีกเลี่ยงสังคม มีความวิตกกังวล และรู้สึกไม่มั่นคง มีความคับข้องใจสูง และขาดความกระตือรือร้น ไม่ค่อยมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ขาดความยืดหยุ่น อนุรักษ์นิยม เจ้าระเบียบจนเกินไป เด็กจะมีแนวโน้มที่จะไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive) คือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาปล่อยให้เด็กทำสิ่งต่างๆ ตามการตัดสินใจของเด็กเองโดยไม่มีการกำหนดขอบเขต ใช้การลงโทษน้อย ไม่เรียกร้องหรือควบคุมพฤติกรรมเด็ก เด็กสามารถแสดงออกซึ่งความรู้สึกและอารมณ์ได้อย่างเปิดเผย บิดา มารดาอาจให้คำปรึกษาหรือพยายามใช้เหตุผลกับเด็ก แต่ไม่มีอำนาจในการควบคุมพฤติกรรมของเด็ก บิดามารดาจะมีความรักความอบอุ่นและตอบสนองความต้องการของเด็กเสมอ ให้โอกาสเด็กแสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วมในกฎระเบียบของครอบครัว พยายามใช้เหตุและผลกับเด็ก เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูเช่นนี้ Baumrind (1980) อธิบายว่าเด็กมักไม่มี

ศักยภาพตามวุฒิภาวะเพียงพอ มีความสามารถควบคุมตนเองต่ำ มีลักษณะพึ่งพาผู้อื่นสูง มีปัญหาในการควบคุมอารมณ์

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Uninvolved) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาไม่ให้ความสนใจหรือตอบสนองความต้องการของเด็ก ให้การดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กน้อยมาก อาจเป็นบิดามารดาที่ปฏิเสธเด็กแต่แรก หรือหมกมุ่นอยู่กับปัญหาและความกดดันในชีวิตประจำวันส่วนตัวเอง ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ลูก บิดามารดากลุ่มนี้จะเพิกเฉยต่อเด็กพอๆกับไม่เรียกร้องหรือวางมาตรฐานพฤติกรรมใดๆ ให้เด็กปฏิบัติ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูรูปแบบนี้จะเป็นเด็กก้าวร้าวและมีปัญหาในสังคม (Antisocial) อาจนำไปสู่การติดยาเสพติดหรือกระทำผิดทางอาชญากรรมต่างๆ

Baumrind (1971, 1991 cited in Santrock, 2007: 280- 281) ได้แบ่งรูปแบบการเลี้ยงดูไว้ 4 แบบคือ

1. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด (Authoritarian parenting) เป็นลักษณะการเลี้ยงดูที่เข้มงวดและเกี่ยวข้องกับการลงโทษ ซึ่งบิดามารดาจะชี้นำบุตรให้ทำตามในทิศทางที่บิดามารดาแนะนำเกี่ยวข้องกับงานและความสำเร็จ รูปแบบการเลี้ยงดูแบบนี้มีข้อจำกัดที่เข้มงวดและควบคุมบุตร จะอนุญาตให้บุตรแสดงความคิดเห็นเพียงเล็กน้อย บิดามารดามักจะลงโทษโดยการตี ตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ให้บุตรและบังคับให้บุตรปฏิบัติตามอย่างเข้มงวด แต่ไม่อธิบายเหตุผลให้บุตรทราบ

2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต (Authoritative parenting) บิดามารดาสนับสนุนส่งเสริมให้บุตรมีความเป็นอิสระ สามารถพึ่งพาตนเองได้ แต่ยังมีขอบเขตและการควบคุมการกระทำของบุตร บิดามารดาให้ความอบอุ่นต่อบุตรและเลี้ยงดูอย่างรักใคร่ แสดงความยินดีและสนับสนุนพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ของบุตร เปิดกว้างด้านการแสดงความคิดเห็นและการยอมรับ คาดหวังให้บุตรเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความอิสระพึ่งพาตนเองได้ และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวัย

3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Neglectful parenting) บิดามารดาไม่ค่อยมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของบุตร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือบิดามารดาจะไม่มีการควบคุมบุตร โดยบิดามารดาจะให้ความสำคัญกับการดำเนินชีวิตของตนเองมากกว่าเรื่องของบุตร

4. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตามบุตร (Indulgent parenting) บิดามารดามีความเกี่ยวข้องกับบุตรของตนอย่างสูง แต่มีการเรียกร้องและควบคุมบุตรเพียงเล็กน้อย บิดามารดาจะตามใจบุตรและยอมให้บุตรทำในสิ่งที่ต้องการและขาดการควบคุมบุตร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ตามแนวคิดของ Baumrind (1971, 1991 cited in Santrock, 2007: 280- 281) เนื่องจากสามารถอธิบายรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูได้อย่างเหมาะสมกับเด็กทุกวัย มีความชัดเจน และมีเนื้อหาครอบคลุม ซึ่งมี 4 รูปแบบ คือ รูปแบบการเลี้ยงดูแบบเข้มงวด รูปแบบการเลี้ยงดูแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต รูปแบบการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และรูปแบบการเลี้ยงดูแบบยอมตามบุตร

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

ความหมายของบุคลิกภาพ

กันยา สุวรรณแสง (2530: 3) กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะส่วนรวมของพฤติกรรมของบุคคลในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านชีวิตส่วนตัว ด้านกิจกรรม หรือในด้านสังคมทั่วไป โดยไม่เจาะจงเกี่ยวกับรูปร่าง นิสัย หรือจิตใจ แต่ลักษณะเด่นชัดของแต่ละบุคคลมักจะถูกเอ่ยถึง หรือหยิบยกมาพิจารณาเป็นพิเศษ เช่น เรื่องรูปร่าง การแต่งกาย กิริยา ท่าทาง สมองหรือสติปัญญา ความสามารถ เป็นต้น

โสภา ชปีลมันน์ (2536: 3) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ลักษณะแต่ละบุคคลซึ่งได้รับการหล่อหลอมมาทางด้านสังคม อันมีผลทำให้บุคคลนั้นๆ แตกต่างไปจากบุคคลอื่นๆ

2. ลักษณะของแต่ละบุคคลที่แสดงให้เห็นเด่นชัดออกมาจากลักษณะอื่น หรือจากนิสัยที่ซ่อนอยู่ภายใน ซึ่งจะถูกมองว่าเป็นคนในลักษณะใดนั้น ก็เนื่องมาจากความเด่นชัดของลักษณะนั้นมีเหนือลักษณะอื่นๆ ทำให้ครอบคลุมลักษณะอื่นไว้หมดกลายเป็นลักษณะเด่นชัดลักษณะเดียวของบุคคลนั้นขึ้นมา

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541: 49) ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงออกทั้งทางด้านความคิด ความรู้สึก ความสนใจ สติปัญญา รวมทั้งด้านสรีระ เน้นบุคลิกภาพภายนอกและภายใน ทำให้สามารถแยกแยะความแตกต่างของบุคคลได้ ซึ่งปัจจัยที่กำหนดบุคลิกภาพของบุคคล ได้แก่ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2544: 5-6) ได้นิยามว่าบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอกและส่วนภายใน โดยที่ส่วนภายนอก คือส่วนที่เห็นได้ชัดเจน เช่นรูปร่างหน้าตา กริยา มารยาท การแต่งตัว วิธีการพูดจา การนั่งยืน และส่วนภายในคือ ส่วนที่มองเห็นได้ยาก แต่อาจทราบได้โดยอนุมาน เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะอารมณ์ประจำตัว ความใฝ่ฝันปรารถนา ปรัชญาชีวิต ค่านิยม ความสนใจ

Eysenck (1947: 25) ให้นิยามว่า บุคลิกภาพ หมายถึง การกระทำทั้งหมดของอินทรีย์ที่ได้รับจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม แบ่งได้ 4 ด้านใหญ่ๆ คือ บุคลิกภาพทางกาย บุคลิกภาพทางอารมณ์และความรู้สึก บุคลิกภาพทางสังคม บุคลิกภาพทางสติปัญญา

Smith *et al.* (1982: 412) กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึง การรับรู้พฤติกรรมรวมทั้งหมดของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทั้งในส่วนที่มองเห็นได้ เช่น ลักษณะของพฤติกรรม และสิ่งที่มองไม่เห็น เช่น ความคิด ความสนใจ ซึ่งจะทำให้บุคคลอื่นสามารถที่จะเข้าใจ และแยกแยะความแตกต่างของบุคคลนั้นจากบุคคลอื่นได้

McConnell (1989: 405) กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึง รูปแบบของความคิด พฤติกรรม และประสบการณ์ซึ่งทำให้แต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน และมีเอกลักษณ์ของตนเองในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ

Lussier (2000: 291) กล่าวว่าบุคลิกภาพหมายถึง ผลรวมของคุณลักษณะต่างๆของบุคคลที่ใช้ในการจัดกลุ่มของบุคคล

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะของบุคคลในด้านต่างๆทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ สังคมและด้านกายภาพ มีลักษณะของพฤติกรรมที่สังเกตได้ และไม่สามารถสังเกตได้ มีความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล

องค์ประกอบของบุคลิกภาพ

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลในการหล่อหลอมบุคคลให้มีบุคลิกภาพแตกต่างกันออกไป จนมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน

ตำรศักดิ์ ชัยสนิท และ ประสาน หอมพลู (2538: 24) กล่าวว่า บุคลิกภาพ ประกอบด้วย ลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. ลักษณะทางกาย หมายถึง ขนาดรูปร่าง หน้าตา สัดส่วน ผิวพรรณ อันเป็นลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคล
2. ลักษณะทางจิตใจ หมายถึง ทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ เช่น การตัดสินใจ อุปนิสัย ความจำ ความคิด เป็นต้น
3. ลักษณะทางสังคม หมายถึง ท่าที การปฏิบัติต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม
4. ลักษณะทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการควบคุม ความรู้สึก และการกระทำต่างๆ ของบุคคล

ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2540: 173) กล่าวว่า บุคลิกภาพมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

1. ลักษณะทางร่างกาย คือ ลักษณะประจำตัวของบุคคล เช่น ขนาดของร่างกาย รูปร่าง หน้าตา ความแข็งแรง อุดม และผิวพรรณ เป็นต้น
2. ลักษณะทางจิตใจ ได้แก่ ลักษณะทางด้านจิตใจ เช่น อุปนิสัย การตัดสินใจ ความรู้สึกนึกคิด ความจำ เจตคติ ความสนใจ เป็นต้น
3. ลักษณะทางสังคม ได้แก่ การแสดงพฤติกรรมทางสังคม เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ ความสนใจในการปรับตัว และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อบุคคลอื่น

สายฝน เลหาะวิสุทธิ (2546: 2) กล่าวว่า องค์ประกอบของบุคลิกภาพที่สำคัญมีอยู่ 5 ประการ ดังนี้

1. ลักษณะทางกาย ได้แก่ การแต่งกาย การเดิน ท่าทาง รูปร่าง สุขภาพ สีสผิว การแสดงออกทางใบหน้า
2. สติปัญญา ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นลักษณะการพูด รวมไปถึงสิ่งที่พูด ปฏิภาณและไหวพริบ บ่งบอกได้ว่าบุคคลนั้นมีสติปัญญาเป็นอย่างไร
3. การสมาคม ได้แก่ การวางตัวอย่างเหมาะสมกับโอกาส สถานที่ และกาลเทศะ ความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
4. อารมณ์ ได้แก่ คุณลักษณะต่างๆ ซึ่งเป็นผลมาจากอารมณ์และความรู้สึก เช่น ความชอบ ไม่ชอบ ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นคนเปิดเผยหรือขี้อาย เป็นคนสุขุมหรือวู่วาม เป็นคนใจเย็นหรือใจร้อน
5. ความรู้สึกนึกคิด ได้แก่ ทศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นการตัดสินใจ การกระทำที่ผิดหรือถูก

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

สติต วงศ์สวรรค์ (2540: 18-19) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพนั้นมี 3 ประการ ดังนี้

1. บุคลิกภาพที่ได้รับอิทธิพลจากพันธุกรรม (Heredity) หรือสัณยภาพที่มีมาแต่กำเนิด ซึ่งอาจเป็นผลของพันธุกรรมหรืออิทธิพลต่างๆที่มีต่อทารกก่อนคลอด สิ่งเหล่านี้เป็นความแตกต่างเบื้องต้นของมนุษย์และจะเป็นเงื่อนไขกำหนดทิศทาง และขอบเขตของการพัฒนาบุคลิกภาพในระดับหนึ่ง เช่น รูปร่าง ลักษณะ หน้าตา ระบบประสาท ความสมบูรณ์หรือความพิการของร่างกาย ลักษณะอารมณ์ เป็นต้น

2. บุคลิกภาพที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม (Environment) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวบุคคล ทุกสิ่งทุกอย่างที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับตัวบุคคล อาจเป็นสถานการณ์หรือสิ่งทีบุคคลนั้นสัมผัส หรือเกี่ยวข้องกับทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ อาทิ วัฒนธรรม การอบรมเลี้ยงดู ที่อยู่อาศัย อาหาร ญาติพี่น้อง สถาบัน การศึกษา ฯลฯ โดยสิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวกำหนดขอบเขตของการพัฒนาองกวม เด็กที่เกิดในครอบครัวที่ฐานะดี อาหารการกินสมบูรณ์ บิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูถูกต้องตามหลักจิตวิทยา เด็กคนนี้ก็จะมีพัฒนาเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้ ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ต่างกันย่อมทำให้บุคลิกภาพของคนต่างกันได้

3. ความพยายามที่จะปรับปรุงบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ถึงแม้ว่าพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมจะเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพก็จริง แต่ความพยายามและความตั้งใจปฏิบัติด้วยกลวิธีต่างๆ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยสร้างเสริมบุคลิกภาพให้ขึ้นไปตามปรารถนาได้ เช่น การออกกำลังกายเล่นยิมนาสติก เมื่อสมัยเด็กๆจะช่วยให้สูงขึ้นกว่าปกติได้อีก 2 ซม. คนสูงสวมเสื้อกางเกงด้วยผ้ามีลายเป็นทางขวางก็จะทำให้ดูเตี้ยลง ถ้าสวมเสื้อผ้ามีลายทางตั้งจะทำให้คนอ้วนเตี้ยดูสูงขึ้นและอ้วนน้อยลง เป็นต้น ดังนั้นความคิดที่จะปรับปรุงบุคลิกภาพตนเองจึงถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคลิกภาพของบุคคลเปลี่ยนแปลงได้

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543: 238-239) กล่าวถึงที่มาของบุคลิกภาพ ซึ่งในปัจจุบันเชื่อว่าบุคลิกภาพเกิดจากผลการกระทำของพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และเงื่อนไขของสถานการณ์ มีรายละเอียดดังนี้

1. พันธุกรรม หมายถึง องค์ประกอบทั้งหลายที่ติดมาแต่กำเนิด สิ่งที่มีผลมากก็คือลักษณะทางกายภาพ เช่น ร่างกาย หน้าตา เพศ สีผิว อารมณ์ การทำงานของกล้ามเนื้อ ระดับพลังงานโดยมีสิ่งสำคัญในการนำลักษณะโครงสร้างเหล่านี้สืบต่อกันมาคือ ยีนส์ (Genes) นั่นเอง

2. สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่ภายนอกตัวบุคคล สิ่งเหล่านี้จะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลตลอดชีวิต จึงมีผลต่อบุคลิกลักษณะของบุคคลเป็นอย่างมาก สิ่งแวดล้อม เช่น การเรียนรู้ ค่านิยมต่างๆ เจตคติหรือทัศนคติ การยึดถือปฏิบัติต่างๆ นั้นล้วนทำให้เกิดเป็นบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น

3. สถานการณ์ ในที่นี้หมายถึง สภาพการณ์เฉพาะอย่างเมื่อเกิดขึ้นกับบุคคลใดสามารถเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพเดิมได้ สถานการณ์ที่ว่าจะต้องแปลกหรือลักษณะเด่น เช่น การเสียของรัก การได้ของรัก การเปลี่ยนแปลงกะทันหัน การตกใจอย่างแรง ความกลัว อาการช็อก ฯลฯ เหตุการณ์เหล่านี้จะทำให้แต่ละบุคคลเกิดบุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงไปได้ เช่น บางคนเคยขับรถประสบอุบัติเหตุเกือบตาย จะกลายเป็นคนกลัวการนั่งรถ บางทีไม่กล้าขับรถเลย บางคนเคยมีความรักมีแต่ความร่าเริง เมื่อเสียคนรักไปจะเปลี่ยนเป็นคนซึมเศร้า อารมณ์เครียดแค้น ดังนี้ เป็นต้น จึงจะเห็นได้ว่า สถานการณ์จะเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพได้รวดเร็ว ส่วนสิ่งแวดล้อมจะค่อยๆ ซึมซับตลอดชีวิตที่บุคคลสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมนั้นแล้วจึงสร้างบุคลิกภาพตามอิทธิพลของสังคมที่อาศัยอยู่ จึงมีความแตกต่างกันกับสถานการณ์เฉพาะบางอย่างที่กล่าวมา

ทฤษฎีบุคลิกภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพมีการศึกษาในแง่มุมที่แตกต่างกัน ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ขอเสนอเฉพาะทฤษฎีบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแบบแสดงตัวเท่านั้น ซึ่งมีทฤษฎีที่สำคัญอยู่ 2 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีบุคลิกภาพแบบแบ่งประเภท (Type theories) ของ Carl G. Jung และทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัย (Trait theories) ของ H.J. Eysenck

ทฤษฎีบุคลิกภาพแบบแบ่งประเภท (Type theories) ของ Carl G. Jung

Jung (1959 อ้างใน เอกรินทร์ คุณยศยิ่ง, 2547: 11) ได้แบ่งลักษณะของคนเป็น 2 ประเภท คือ พวกเก็บตัว(Introvert) และพวกแสดงตัว (Extravert)

ประเภทเก็บตัว (Introvert) เป็นพวกที่ชอบคิด ชอบฝัน มีแนวคิดทางด้านตั้งคำถาม ความคิดสร้างสรรค์เชิงทฤษฎี ชอบแสดงความคิดแบบนามธรรม มีแนวความคิดแบบยึดความจริงที่เกิดขึ้นภายในตนเองเป็นหลักไม่ขึ้นกับสภาพการณ์ภายนอกใดๆ มีลักษณะขี้อาย ชอบทำงานคนเดียว มีแนวโน้มที่จะเก็บตัวโดยเฉพาะเวลาเครียดหรือมีความขัดแย้ง ชอบทำอะไรตามระเบียบ กฎเกณฑ์แบบแผนของสังคมมีหลักการที่แน่นอนในการควบคุมตนเอง ทำอะไรมักขึ้นกับการตัดสินใจของตนเองเป็นใหญ่ ถือความคิดเห็นของตนเองเป็นหลักเสมอ

ประเภทแสดงตัว (Extravert) เป็นพวกที่ยึดเอาความจริงภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก แนวคิดจะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพราะต้องขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมต่างๆ สิ่งแวดล้อม เช่น วัตถุ สิ่งของ บุคคล และสังคมจากภายนอก จะมีผลต่อแรงจูงใจ และการกำหนดค่านิยมเป็นบุคคลที่ชอบสังคม ชอบทำงานที่ต้องติดต่อกับผู้อื่นเมื่อเกิดความเครียดก็มีแนวโน้มที่จะปรึกษาบุคคลอื่น ไม่ชอบคิดคนเดียว เป็นพวกที่สนใจในคนอื่น มีลักษณะเปิดเผย คบคนง่าย ใจกล้า ชอบแสวงหาประสบการณ์ชีวิต พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ใหม่ๆ อยู่เสมอ ชอบเป็นหัวหน้า ชอบมีอำนาจเหนือคนอื่น ชอบจัดการในเรื่องต่างๆ ความคิดจะมุ่งไปในเรื่องที่เป็นความจริง ไม่เพื่อฝันเลื่อนลอย

ส่วนบุคคลที่ไม่สามารถจัดเข้าอยู่ในประเภทใดประเภทหนึ่งอย่างแท้จริง บางครั้งก็มีลักษณะเก็บตัว แต่บางครั้งก็ชอบสมาคม ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นพวกที่อยู่กลางๆ เป็นบุคลิกภาพที่มีลักษณะปะปนกัน เป็นแบบถือตัวเองบ้าง ถือสังคมบ้าง อยู่คนเดียวก็ไม่เบื่อคร้อน อยู่กับคนหมู่มากก็สบายดี บุคคลประเภทนี้มีพฤติกรรมอยู่ระหว่าง Extravert และ Introvert ไม่อาจแบ่งแยกบุคลิกภาพทั้งสองประเภทนี้จากกันได้เด็ดขาด มีลักษณะทั้งสองอย่างคละเคล้ากันไม่เก็บตัว หรือแสดงตัวมากจนเกินไป Jung (1959) เรียกบุคคลประเภทนี้ว่า Ambivert (สติต วงศ์สวรรค์, 2540: 65)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพแบบแสดงตัวและแบบเก็บตัว

บุคลิกภาพแบบแสดงตัว	บุคลิกภาพแบบเก็บตัว
1. มีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความจริงและข้อมูลที่ได้มาอย่างยุติธรรม	1. การตัดสินใจมักจะขึ้นอยู่กับตัวเองเป็นหลัก
2. อุปนิสัยถูกควบคุมโดยความจำเป็นและความเหมาะสม (คือ อาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสม)	2. มีมาตรฐานและกฎเกณฑ์แน่นอนเพื่อควบคุมอุปนิสัยของตน
3. พร้อมที่จะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ๆ อยู่เสมอ	3. ไม่ค่อยจะมีการยืดหยุ่น อะดัดตัว และการปรับตัว
4. ไม่ค่อยพะวงถึงตัวเองมากนัก	4. พะวงถึงตัวเองมากเป็นพิเศษ
5. การปรับตัวมักจะเป็นรูปการชัดเจน	5. การปรับตัวมักจะเป็นในรูปหลบหนี
6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็น Hysteria	6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท วิตกกังวล (Anxiety)

ที่มา: สถิต วงศ์สวรรค์ (2540: 65-66)

ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัย (Trait theories) ของ H.J. Eysenck

ทฤษฎีของ Eysenck (1964 อ้างใน สถิต วงศ์สวรรค์, 2540: 67) อธิบายถึงแบบบุคลิกภาพที่อยู่ในมิติเปิดเผย และมิติเก็บตัวโดย Eysenck ได้นำการศึกษาของ Carl G. Jung (1878 -1961) มาค้นคว้าต่อและปรับปรุง โดยวิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor analysis)

Eysenck อธิบายว่า คน Extravert คือ เปิดเผย (หรือ แสดงตัว) มักจะลดความเครียดโดยการคลุกคลีอยู่กับเพื่อนฝูง กล่าวคือ มีความโน้มเอียงที่จะคบหาเพื่อนฝูงไว้มากๆ ชอบแต่งตัวดี

และประพุดิตนอยู่ในกรอบประเพณี ส่วนคน Introvert ซึ่งชอบเก็บตัว มักจะมีอาการหมกมุ่น ครุ่นคิดหันเข้าหาตัวเองเมื่อเกิดทุกข์หรือการขัดแย้ง จะมีลักษณะประกอบ คือ ขี้อาย ชอบทำงานคนเดียว

จากการศึกษา Eysenck (1984: 5-6) ได้ทำการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบ ซึ่งสามารถอธิบายบุคลิกภาพเป็น 2 มิติ

มิติที่หนึ่ง : ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้แก่ ลักษณะแสดงตัวและเก็บตัว (Extraversion - Introversion)

มิติที่สอง : ด้านความไวของอารมณ์ ได้แก่ อารมณ์หวั่นไหวและมั่นคง (Neuroticism - Stability)

เมื่อนำเอาทั้ง 2 มิติมารวมกัน ทำให้สามารถแบ่งประเภทของบุคลิกภาพได้ 4 ลักษณะ คือ

1) บุคลิกภาพแบบ มั่นคง- แสดงตัว (Stable - Extravert) มีลักษณะนิสัยเปิดเผย ให้ความร่วมมือ ใจกว้าง มีชีวิตชีวา ชอบนำกลุ่ม

2) บุคลิกภาพแบบหวั่นไหว- แสดงตัว (Neurotic - Extravert) มีลักษณะนิสัยชอบกิจกรรม ก้าวร้าว คุนเฉียว ตื่นเต้นง่าย กระทบกระชวย

3) บุคลิกภาพแบบ มั่นคง- เก็บตัว (Stable - Introvert) มีลักษณะนิสัยขอมตาม ควบคุมตนเองได้ดี รักสงบ สุขุม ระมัดระวังตัว

4) บุคลิกภาพแบบหวั่นไหว- เก็บตัว (Neurotic - Introvert) มีลักษณะนิสัยเก็บตัว คิดในแง่ร้าย ไม่ยึดหยุ่น วิตกกังวล โกรธง่าย ไม่ชอบสมาคม

บุคลิกภาพทั้ง 4 แบบนี้ สามารถสังเกตและวัดได้ โดยการกำหนดสถานการณ์ในรูปแบบข้อคำถาม เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจว่ารู้สึกหรือกระทำตามข้อคำถามในแบบทดสอบหรือไม่ สามารถแสดงลักษณะบุคลิกภาพของ Eysenck ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงลักษณะบุคลิกภาพทั้ง 4 ด้านของ Eysenck

ที่มา: Eysenck (1984: 6)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจทฤษฎีบุคลิกภาพของ Eysenck เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่พัฒนามาจากทฤษฎีบุคลิกภาพของ Jung ฉะนั้นจึงน่าจะมีความทันสมัย และครอบคลุมมากกว่า ซึ่งองค์ประกอบของบุคลิกภาพประกอบด้วยบุคลิกภาพแบบแสดงตัว – เก็บตัว (Extraversion-Introversion) และบุคลิกภาพแบบหวั่นไหว - มึนคงทางอารมณ์ (Neuroticism - Stability)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนแบบกำกับตนเอง

ความหมายของการเรียนแบบกำกับตนเอง

พาณี ขอสุข (2542: 30) ให้ความหมาย การเรียนแบบกำกับตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีการกำกับตนเองเพื่อให้มีความรู้และทักษะต่างๆ โดยการรู้จักในสิ่งที่ตนเองเรียนรู้ ควบคุมการกระทำและแรงจูงใจจัดการสิ่งต่างๆด้วยตัวเองและใช้กลวิธีทางปัญญาในการเรียนรู้

ศิริพร พลอยแดง (2543: 32) ให้ความหมาย การเรียนแบบกำกับตนเอง หมายถึง การที่บุคคลดำเนินการกำกับตนเองเพื่อให้มีความรู้และทักษะต่างๆ โดยมีการใช้กลวิธีทางปัญญาในการเรียนรู้ มีการควบคุมการกระทำ มีแรงจูงใจ และความสามารถจัดการกับสิ่งต่างๆด้วยตัวเอง

Zimmerman (1989: 329) ให้ความหมาย การเรียนแบบกำกับตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนดำเนินการกำกับการได้มาซึ่งความรู้และทักษะต่างๆโดยมีการรู้จักของตนเอง (Metacognitive) มีแรงจูงใจ และกระทำด้วยตนเอง

Pintrich and De-Groot (1990: 33) ให้ความหมาย การเรียนแบบกำกับตนเอง โดยเน้น Metacognitive แรงจูงใจ และการกระทำด้วยตนเองเช่นเดียวกัน โดยอธิบายว่า การเรียนแบบกำกับตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนมีกลวิธีการรู้จักของตนเอง(Metacognitive) ที่จะวางแผน เตือนตัวเอง และปรับความคิดของตนเอง มีการจัดการและควบคุมความพยายามของตนเอง รวมทั้งมีการใช้กลวิธีทางปัญญาในการเรียนรู้

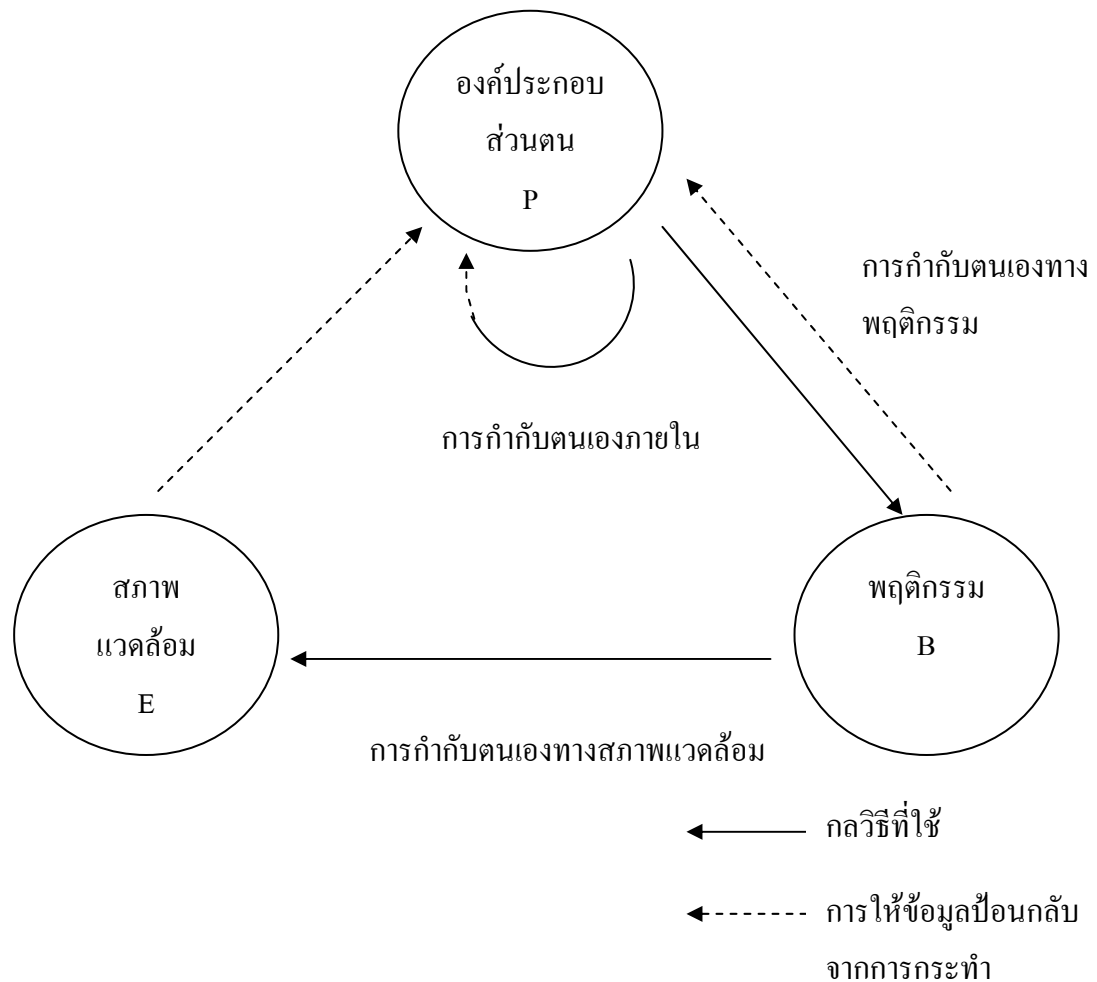
จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนแบบกำกับตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนดำเนินการกำกับการใดๆเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้และทักษะต่างๆด้วยตนเอง โดยมีการวางแผน เตือนตนเอง ปรับความคิด มีแรงจูงใจ มีการควบคุมการกระทำด้วยตนเอง และจัดการสิ่งต่างๆด้วยตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนแบบกำกับตนเอง

Zimmerman (1989: 330-332) การเรียนแบบกำกับตนเอง มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของ Bandura ซึ่งเชื่อว่าการเรียนแบบกำกับตนเองของผู้เรียน เป็นผลเนื่องมาจากองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ กระบวนการส่วนบุคคล (Person) กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม (Environment) และกระบวนการด้านพฤติกรรม (Behavior) นักทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมเชื่อว่ากระบวนการส่วนบุคคลไม่ได้เป็นตัวกำหนดการเรียนแบบกำกับตนเอง เพียงองค์ประกอบเดียวเท่านั้น แต่ยังมีองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบด้านพฤติกรรมในลักษณะที่มีผลต่อกันและกัน เป็นตัวกำหนดอีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น การที่ผู้เรียนแก้ปัญหาเรื่องการลบเลข เช่น $8-4=?$ ซึ่งสันนิษฐานว่าไม่ได้เกิดจากองค์ประกอบส่วนบุคคลในด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองเท่านั้น แต่ยังมีสิ่งเร้าทางสภาพแวดล้อม เช่น การสนับสนุนจากครู และจากผลที่เคยได้รับจากการกระทำครั้งก่อน เช่น การที่เคยได้รับคำตอบที่ถูกต้องมาจากการแก้ปัญหาในครั้งก่อนๆ

Bandura (1986) ได้ให้ข้อสังเกตว่า องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบที่ทำหน้าที่กำหนดซึ่งกันและกันนั้น ไม่ได้มีอิทธิพลในการกำหนดซึ่งกันและกันอย่างเท่าเทียมกัน ยกตัวอย่างเช่น ในโรงเรียนที่มีโครงสร้างทางหลักสูตรที่ตายตัวหรือมีกฎเกณฑ์การปฏิบัติในห้องเรียนที่เข้มงวด จะมีองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมมากกว่าองค์ประกอบด้านพฤติกรรม และองค์ประกอบส่วนบุคคลแต่ในทางตรงกันข้าม ในโรงเรียนที่มีกฎเกณฑ์ข้อบังคับน้อย จะมีองค์ประกอบด้านพฤติกรรม และองค์ประกอบส่วนบุคคล มากกว่าองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม เป็นต้น

Thoresen and Mahoney(1974) ได้วิเคราะห์การทำงานขององค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการกำกับตนเองของบุคคล ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงการวิเคราะห์การทำงานขององค์ประกอบ 3 ด้าน ในการกำกับตนเอง
ที่มา: Zimmerman (1989: 330)

จากภาพที่ 2 อธิบายการกำกับตนเองได้ดังนี้

1. การกำกับตนเองด้านพฤติกรรม (Behavioral self-regulation) การใช้กลวิธีที่ประเมินตนเองของนักเรียน เช่น การตรวจสอบการบ้านคณิตศาสตร์ จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับความถูกต้องและความต่อเนื่องของการตรวจตามข้อมูลป้อนกลับที่ได้ หมายถึง การตรวจที่ทำให้ผู้เรียนได้ข้อมูลป้อนกลับจากการกระทำของตนในทันที ในการอธิบายการกำหนดซึ่งกันและกันนี้เริ่มด้วยการริเริ่มของบุคคลโดยการใช้กลวิธีและการกระทำที่กำกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งทำ

ให้บุคคลมีความพยายามที่จะใช้การกำกับตนเอง เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งความรู้และทักษะผ่านวงจรของการได้ข้อมูลป้อนกลับ

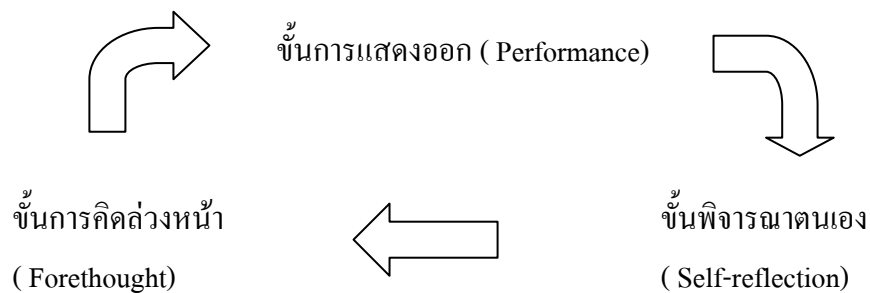
2. การกำกับตนเองด้านสภาพแวดล้อม (Environmental self-regulation) ก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือ ผู้เรียนจะใช้กลวิธีการจัดการกับสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดสถานที่เรียนให้เงียบเพื่อทำการบ้านให้เสร็จ อาจเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านพฤติกรรม เช่น การทำให้ไม่มีเสียงอึกทึก การจัดแสงไฟ และการจัดสถานที่เรียนให้เหมาะสม การที่จะใช้โครงสร้างทางสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้นั้น อาจจะขึ้นอยู่กับความรู้ถึงประสิทธิภาพในการจัดการเรียน ซึ่งอาจจะนำไปสู่การกำหนดซึ่งกันและกัน โดยผ่านวงจรการให้ข้อมูลป้อนกลับทางสภาพแวดล้อม แม้ว่ากลวิธีในการเรียนรู้สามารถที่จะเริ่มจากสภาพแวดล้อมได้ เช่น การสอน ซึ่งเกิดจากบุคคลอื่น ยังไม่ใช่การกำกับตนเอง นอกจากการสอนนั้นจะอยู่ภายใต้อิทธิพลของกระบวนการส่วนบุคคล เช่น มีการตั้งเป้าหมายและการรับรู้ความสามารถของตนเอง

3. การกำกับตนเองภายใน (Covert self-regulation) ซึ่งให้เห็นว่ากระบวนการภายในส่วนบุคคลยังมีผลกระทบซึ่งกันและกันอีกด้วย นักทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม มีความสนใจเป็นพิเศษต่อผลกระทบของกระบวนการ Metacognitive ที่มีต่อกระบวนการส่วนบุคคลอื่นๆ เช่น ความรู้พื้นฐานหรือสภาวะทางอารมณ์ เช่น วิธีการขยายเชื่อมโยง (Elaboration) ยกตัวอย่างเช่น กลวิธีขยายเชื่อมโยงในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “Pan” ในภาษาสเปน ซึ่งมีความหมายเหมือนกับคำว่า “Bread” ในภาษาอังกฤษ เช่น “Bread is cooked in pan” จะทำให้นักเรียนสามารถขยายความรู้พื้นฐานในภาษาสเปนได้ จึงเป็นข้อสันนิษฐานว่าการใช้กลวิธีดังกล่าวก็เป็น การกำกับที่กำหนดซึ่งกันและกัน โดยผ่านวงจรการให้ข้อมูลป้อนกลับภายใน

Bandura (1986) ให้ข้อสังเกตว่าความสัมพันธ์และรูปแบบความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันระหว่างองค์ประกอบส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมและพฤติกรรม สามารถจะผันแปรได้โดยผ่านสิ่งต่อไปนี้ คือ ความพยายามที่จะกำกับตนเองส่วนบุคคล ผลของพฤติกรรมที่แสดงออกมาและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ยกตัวอย่างเช่น นักเรียนพยายามที่จะจดจำชื่อกระดูกส่วนต่างๆ ในวิชาสรีรวิทยามนุษย์ ความจำของนักเรียนจะดีขึ้นถ้าเขาได้บันทึกชื่อกระดูกส่วนต่างๆ ที่เขาลืมด้วยตัวเอง ซึ่งเป็นอิทธิพลของความพยายามที่จะกำกับตนเองส่วนบุคคลและการแสดงออกมาทางพฤติกรรม หรือหากมีนักเรียนอีกคนอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการจดจำชื่อกระดูกส่วนต่างๆ ซึ่งถือเป็นอิทธิพลด้านสภาพแวดล้อม ความสามารถส่วนบุคคลของนักเรียนในการกำกับ

ตนเองนั้นเป็นข้อสันนิษฐานว่าจะขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และพัฒนาการ นักเรียนที่มีประสบการณ์มากกว่าจะสามารถกำกับตนเองในระหว่างการเรียนรู้ได้ดีกว่า

วัฏจักรการกำกับตนเอง (Zimmerman, 1998 อ้างใน ปิยวรรณ พันธุ์มงคล, 2542: 15) การกำกับตนเอง (Self-regulation) เป็นกระบวนการที่เป็นวัฏจักรที่เกิดขึ้น 3 ระยะดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 3 วัฏจักรการกำกับตนเอง

ที่มา: Zimmerman (1998 อ้างใน ปิยวรรณ พันธุ์มงคล, 2542: 15)

ขั้นการคิดล่วงหน้า เป็นระยะของการตั้งเป้าหมาย การตั้งเป้าหมายขึ้นกับเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความสนใจของผู้เรียน ขั้นการแสดงออก เป็นขั้นของการลงมือกระทำ และขั้นการพิจารณาตนเอง เป็นขั้นตอนของการประเมินตนเอง และแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง นักเรียนที่ขาดการกำกับตนเองจะมีเป้าหมายคุณภาพต่ำที่ไม่ชัดเจน และไม่ยืดหยุ่น ส่วนนักเรียนที่มีการกำกับตนเองจะมีเป้าหมายที่พอดี จำเพาะ และเชื่อมกับเป้าหมายระยะยาว อย่างเป็นลำดับขั้น เป้าหมายที่เป็นลำดับขั้นจะทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการประเมินมาตรฐานของตนเองที่ไม่ขึ้นอยู่กับผลป้อนกลับจากภายนอกจากคนอื่น และปฏิกิริยาทางบวกที่จะตามมา จนกระทั่งเป้าหมายบรรลุผล ลักษณะที่แตกต่างกันระหว่างนักเรียนที่มีทักษะการกำกับตนเอง และนักเรียนที่ขาดทักษะการกำกับตนเองแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบนักเรียนที่มีการกำกับตนเอง กับนักเรียนที่ขาดทักษะในการกำกับตนเอง

ขั้นตอน	ลักษณะของนักเรียน	
	นักเรียนที่ขาดทักษะในการกำกับตนเอง	นักเรียนที่มีลักษณะในการกำกับตนเอง
ขั้นการคิดล่วงหน้า	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน - เรียนรู้เพื่อหวังสิ่งตอบแทนภายนอก - มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ - ขาดความสนใจในการเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - มีจุดมุ่งหมายเป็นไปตามลำดับขั้นที่ชัดเจน - มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้ - มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง - มีความสนใจภายใน
ขั้นการแสดงออก	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่สนใจแผน - มีกลวิธีที่หวังจะพังกคนอื่น - ขาดการเตือนตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - สนใจที่การกระทำ - มีการสอนตนเอง (Self-instruction) - มีการเตือนตนเอง
ขั้นการพิจารณาตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - หลีกเลี่ยงการประเมินตนเอง - อ้างสาเหตุที่ความสามารถ - แสดงปฏิกิริยาต่อตนเองในทางลบ - ไม่มีการปรับตัว 	<ul style="list-style-type: none"> - พยายามจะประเมินตนเอง - อ้างสาเหตุที่กลวิธีปฏิบัติ - แสดงปฏิกิริยาต่อตนเองในทางบวก - มีการปรับตัว

ที่มา: Zimmerman (1998 อ้างใน ปิยวรรณ พันธุ์มงคล, 2542: 16)

ปัจจัยที่กำหนดการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง

ปัจจัยที่กำหนดการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง (Determinants of self-regulated learning) (Zimmerman, 1989: 332-336) สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองในการเรียนรู้ มี 3 ด้าน คือ

1. อิทธิพลส่วนบุคคล (Personal influence) การรับรู้ความสามารถของตนเองจะขึ้นอยู่กับประเภทของอิทธิพลส่วนบุคคลได้แก่ ความรู้ของนักเรียน (Knowledge), กระบวนการรู้คิดของตนเอง (Metacognition), เป้าหมาย (Goal) และอารมณ์ความรู้สึกของนักเรียน (Affect)

1.1 ความรู้ของนักเรียนมี 2 ประเภท คือ ความรู้เชิงเนื้อหา (Declarative knowledge) และความรู้ในการกำกับตนเอง (Self-regulative knowledge)

ความรู้เชิงเนื้อหา (Declarative knowledge) คือ ความรู้ที่รวบรวมเป็นคำพูด เหตุการณ์ หรือโครงสร้างลำดับชั้น Siegle (1982) ได้กล่าวถึงความรู้เชิงเนื้อหาว่าเป็นความรู้ที่รวบรวมขึ้นเป็นวิชา ความรู้ที่เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ซับซ้อน ความรู้ที่ไม่มีโครงสร้างมาควบคุม ความรู้ที่ไม่มีผลกระทบจากเงื่อนไขสภาพแวดล้อม ตัวอย่างความรู้ประเภทนี้ คือ ความหมายของคำศัพท์ตามพจนานุกรม ความรู้ประเภทนี้แตกต่างจากความรู้เชิงกระบวนการ (Procedural knowledge) Anderson (1976) กล่าวว่าความรู้เชิงกระบวนการคือความรู้ที่รวบรวมขึ้นจากเงื่อนไขและพฤติกรรมต่างๆซึ่งจะอ่อนไหวต่อสภาพแวดล้อมและผลกรรมที่ได้รับ เช่น เป้าหมาย ระดับแรงจูงใจ ความจำระยะสั้น และสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อมภายนอก

Byrns (1989) ได้อธิบายความแตกต่างของความรู้เชิงกระบวนการและความรู้เชิงเงื่อนไขว่า ความรู้เชิงกระบวนการหมายถึง ความรู้ที่จะใช้กลวิธีอย่างไร ความรู้เชิงเงื่อนไขหมายถึง ความรู้ที่รู้ว่าจะใช้กลวิธีเมื่อไหร่ ถึงจะมีประสิทธิภาพ และทำไมกลวิธีที่ใช้ถึงมีประสิทธิภาพ

Zimmerman (1989) กล่าวว่าความรู้ในการกำกับตนเอง (Self-regulative knowledge) เป็นทั้งความรู้เชิงกระบวนการ และความรู้เชิงเงื่อนไข ยกตัวอย่างเช่น กลวิธีการตั้งเป้าหมาย เช่น การแบ่งการบ้านคณิตศาสตร์ในหนึ่งสัปดาห์ ออกเป็นการบ้านที่จะต้องทำในแต่ละวัน เป็นความรู้เชิงกระบวนการ คือ การแบ่งงานในรูปแบบของเป้าหมายย่อยๆในระยะสั้น เป็นความรู้เชิงเงื่อนไข คือ ยังจะใช้กลวิธีนี้ต่อไปจนกว่าจะทำงานเสร็จสมบูรณ์

ความรู้เชิงเนื้อหาและความรู้ในการกำกับตนเองเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เช่น ความรู้ทั่วไปในวิชาคณิตศาสตร์จะสะท้อนความสามารถของนักเรียนในการที่จะแบ่งการบ้านในหนึ่งสัปดาห์ ออกเป็นงานย่อยๆที่จะต้องทำในแต่ละวัน

1.2 กระบวนการรู้คิดของตนเอง (Metacognition process) การใช้กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียนไม่เพียงขึ้นอยู่กับความรู้ในแต่ละกลวิธี แต่ยังขึ้นอยู่กับกระบวนการรู้คิดของตนเอง และผลกรรมที่ได้รับจากการปฏิบัติ ในระดับทั่วไปของการกำกับตนเอง การวิเคราะห์งานหรือการวางแผน (Planning) ได้ถูกเสนอขึ้นมาเพื่ออธิบายกระบวนการตัดสินใจสำหรับเลือกกลวิธีการกำกับตนเอง การวางแผนเกิดขึ้นบนพื้นฐานของงาน สภาพแวดล้อม ความรู้เชิงเนื้อหา ความรู้ในการกำกับตนเอง เป้าหมาย การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความรู้สึกและผลกรรมในระดับเฉพาะเจาะจงของการกำกับตนเอง กระบวนการควบคุมพฤติกรรม (Behavior control) นำมาซึ่งความสนใจ การกระทำ ความคงทน และการควบคุมการตอบสนองต่อกลวิธีและที่ไม่ใช่กลวิธี ในสภาพแวดล้อมที่เฉพาะเจาะจง สำหรับผู้เรียนที่กำกับตนเอง กลวิธีการวางแผนจะนำไปสู่ความพยายาม การควบคุมการเรียนรู้ และจะมีผลซึ่งกันและกันโดยข้อมูลป้อนกลับจากความพยายามเหล่านี้

1.3 การตั้งเป้าหมาย (Goal) งานวิจัยในเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (McClelland, 1985; Smith, 1969) ชี้ให้เห็นว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำจะมีการตั้งเป้าหมายสำหรับตนเองสูงเกินไปเพราะเมื่อไม่ประสบความสำเร็จจะได้รับความช่วยเหลือจากครู หรือไม่ก็อย่างหนึ่งนักเรียนก็จะตั้งเป้าหมายต่ำเกินไปเพื่อที่จะได้พบกับความสำเร็จ

นอกจากนั้นการตั้งเป้าหมายยังขึ้นอยู่กับเวลา การตั้งเป้าหมายระยะสั้น (Proximal goals) เป็นสิ่งสำคัญเพราะว่าผลกรรมที่คาดว่าจะได้รับส่วนมากไกลเกินไป หรือไม่ก็ทั่วไปจนเกินไปที่จะควบคุมพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทันทีที่แสดงถึงความไม่แน่นอน และมีความซับซ้อนมากมาย (Bandura, 1986) บุคคลจะต้องตั้งเป้าหมายระยะสั้นและสร้างแรงจูงใจเพื่อจะนำไปสู่เป้าหมายระยะยาว

1.4 ความรู้สึก (Affect) มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเอง มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าความวิตกกังวลจะไปขัดขวางกระบวนการรู้คิดของตนเอง โดยเฉพาะกระบวนการควบคุมพฤติกรรม Kuhl (1982) ได้พัฒนามาตรวัดการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งก็คือ ความสามารถของบุคคลจะทำให้เกิดการกระทำที่ตั้งใจให้เกิดขึ้น มาตรวัดการประเมินค่าตนเอง สร้างขึ้นมาเพื่อ

ประเมินการกำหนดการใช้กระบวนการด้านแรงจูงใจอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะป้องกันการกระทำที่ตั้งใจภาวะภายใน เช่น ความคิดกังวลจากความล้มเหลวที่เคยประสบมา Kuhl พบว่าคะแนนการควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวล ดังนั้นความวิตกกังวลและการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ จะไปทำลายการใช้กระบวนการควบคุมเมตาคognition และไปขัดขวางการตั้งเป้าหมายระยะยาว

2. อิทธิพลด้านพฤติกรรม (Behavioral influences) อิทธิพลด้านพฤติกรรมประกอบด้วยกระบวนการย่อยในการกำกับตนเอง ซึ่งได้แก่ การสังเกตตนเอง การตัดสินใจตนเอง และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Bandura, 1986 อ้างใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2549:54-57)

2.1 การสังเกตตนเอง (Self-observation) หมายถึง การตอบสนองของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการกระทำของตนเองอย่างมีระบบ การสังเกตตนเองสามารถที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลว่ามีความก้าวหน้าในเป้าหมายที่ตั้งไว้แค่ไหน การสังเกตตนเองมีอิทธิพลเช่นเดียวกับกระบวนการส่วนบุคคล (Personal process) ในเรื่องการรับรู้ความสามารถของตนเอง การตั้งเป้าหมาย และการรู้คิดด้วยตนเอง วิธีการสังเกตตนเอง มี 2 วิธี คือ การรายงานด้วยคำพูดหรือการเขียน และการบันทึกการกระทำและปฏิกิริยาตอบสนอง

2.2 การตัดสินใจตนเอง (Self-judgment) หมายถึง การตอบสนองของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบความสามารถกับมาตรฐาน หรือเป้าหมายอย่างมีระบบคำจำกัดความนี้สันนิษฐานว่า การประเมินตนเอง (Self-evaluation) จะขึ้นอยู่กับกระบวนการส่วนบุคคลในเรื่องการรับรู้ความสามารถของตนเอง การตั้งเป้าหมาย และความรู้หรือมาตรฐานเช่นเดียวกับการสังเกตตนเอง ความรู้แห่งมาตรฐานหรือเป้าหมายจะมาจากแหล่งต่างๆ รวมทั้งบรรทัดฐานของสังคม เกณฑ์ทั่วไปเช่นระดับความสามารถที่เคยได้รับหรือเกณฑ์มาตรฐาน เช่น แบบวัดผลสัมฤทธิ์หรือเป้าหมาย (Bandura, 1986) การประเมินตนเองมี 2 วิธี คือ กระบวนการตรวจสอบรายการ (Checking process) เช่น การตรวจสอบคำตอบการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์อีกครั้งหนึ่ง และการประเมินค่า (Rating) คำตอบจากการเปรียบเทียบกับคำตอบของบุคคลอื่นหรือจากเฉลยคำตอบ

2.3 การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self-reaction) การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง มีลักษณะเช่นเดียวกับ การสังเกตตนเองและการตัดสินใจตนเอง ซึ่งเหมือนกับกระบวนการส่วนบุคคลในเรื่องการตั้งเป้าหมาย การรับรู้ความสามารถของตนเอง เมตาคognition ความสัมพันธ์ของ

กระบวนการนี้จะมีผลกระทบซึ่งกันและกัน ยกตัวอย่างเช่น การรับรู้ความสามารถของตนเอง จะส่งผลต่อการเลือกกลวิธีของผู้เรียน และข้อมูลป้อนกลับจากกลวิธีจะเป็นตัวตัดสินการรับรู้ของผู้เรียน และข้อมูลป้อนกลับจากกลวิธีจะเป็นตัวตัดสินการรับรู้ความสามารถของตนเองบางกรณี การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองอาจจะไม่ช่วยส่งเสริมการกำกับตนเอง เช่น การประเมินตนเองในการเรียนรู้ไม่เป็นที่พอใจ อาจจะไปสู่การถดถอยหรือเกิดการสิ้นหวังที่เกิดจากการเรียนรู้ (Learned helplessness) เมื่อผู้เรียนไม่มีความพยายามเพราะคิดว่าถึงอย่างไรตนเองก็ทำไม่ได้

ประเภทของปฏิกิริยาต่อตนเอง มี 3 ประเภท ได้แก่

- 1) การมีปฏิกิริยาต่อตนเองด้านพฤติกรรม (Behavioral self-reactions) โดยผู้เรียนพยายามให้เกิดผลการเรียนรู้ที่ดีที่สุด
- 2) การมีปฏิกิริยาต่อตนเองด้านตัวบุคคล (Personal self-reactions) โดยผู้เรียนพยายามเพิ่มกระบวนการส่วนบุคคลในระหว่างการเรียนรู้
- 3) การมีปฏิกิริยาต่อตนเองด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental self-reactions) โดยผู้เรียนพยายามปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เรียนรู้

Bandura (1986) กล่าวว่า อิทธิพลด้านพฤติกรรม 3 ด้าน จะมีอิทธิพลซึ่งกันและกันและกันสูง เช่น การให้นักเรียนสังเกตตนเอง จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตนเอง 2 อย่าง คือ จะเป็นการให้ข้อมูลที่จำเป็นทั้งมาตรฐาน ความสามารถที่แท้จริง และประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

3. อิทธิพลด้านสภาพแวดล้อม (Environmental influences) Bandura (1986) กล่าวว่า การเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นวิธีการที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ความสามารถของตนเอง และพัฒนาความคงทนในการเรียนรู้ เช่น การจัดทำโครงร่างเพื่อเตรียมตัวสอบ ขึ้นอยู่กับคำถามที่ว่า “กลวิธีนี้จะใช้ได้ผลในวิชานี้หรือไม่” กลวิธีการจัดทำโครงร่างอาจจะช่วยนักเรียนด้านอื่นๆ ได้ หรืออาจจะช่วยในวิชาอื่นได้ แต่ถ้ากลวิธีนี้ไม่ช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้บุคคลก็จะไม่ใช้กลวิธีนี้อีก Bandura เน้นความสำคัญของประสบการณ์จากการกระทำเพราะว่าจะนำไปสู่การให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้จะเป็นตัวสร้างแรงจูงใจในการเลือกใช้กลวิธีและการปฏิบัติ ซึ่งอิทธิพลด้านสภาพแวดล้อมประกอบด้วย ตัวแบบ การพูดยกย่อง และ โครงสร้างของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

ตัวแบบ (Modeling) ในการกำกับตนเองเป็นสิ่งที่สำคัญในทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญา สังคม ตัวแบบในการใช้กลวิธีกำกับตนเองในการเรียนที่ประสบผลสำเร็จสามารถที่จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง Schunk, Handson and Cox (1987) ทำการศึกษาวิจัยโดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีความสามารถในวิชาคณิตศาสตร์ต่ำ ดูตัวแบบที่เหมือนตนเองและตัวแบบที่ทำโจทย์คณิตศาสตร์ไม่ผิดเลย ในการทำโจทย์คณิตศาสตร์ให้ผิดลงทีละน้อย พบว่านักเรียนจะดูแต่ตัวแบบที่เหมือนตนเองมากกว่าตัวแบบที่ทำโจทย์ไม่ผิด พวกเขายังได้เรียนรู้เศษส่วนคณิตศาสตร์โดยมีความพร้อมและมีการรับรู้ความสามารถจากตัวแบบที่เหมือนตนเอง โดยนักเรียนที่ดูตัวแบบที่เหมือนเขาจะมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงขึ้นร้อยละ 80 ในขณะที่นักเรียนที่ดูตัวแบบที่ทำโจทย์คณิตศาสตร์ไม่ผิดมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงขึ้นเพียงร้อยละ 32 จากการเปรียบเทียบการทดสอบก่อนและหลัง (Pretest – posttest)

การพูดชักชวน (Verbal persuasion) เป็นประสบการณ์ทางสังคมที่มีความสำคัญยิ่งในทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม แม้ว่าการพูดชักชวนจะเป็นวิธีที่ได้ผลน้อยมากในการส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียน เพราะว่ามันขึ้นอยู่กับระดับความเข้าใจทางคำพูด อย่างไรก็ตามเมื่อใช้ร่วมกับตัวแบบทางสังคม (Social modeling) มีข้อค้นพบว่าคำอธิบายทางคำพูดมีผลทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้หลายรูปแบบทั้งทางปัญญา ความรู้สึก และทักษะทางการเรียน

โครงสร้างของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Structure of the learning context) เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองในการเรียน การเรียนรู้ของมนุษย์จะยังคงขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคม การเปลี่ยนงานเพื่อเพิ่มระดับความยากหรือการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางการศึกษาจากการที่มีเสียงดังไปสู่สถานที่เงียบ จะมีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองในการเรียน มีงานวิจัยที่พบว่าการตัดสินใจรับรู้ความสามารถของนักเรียนมีผลทางตรงจากความยากของงานที่ทำ (Bandura, 1986)

อิทธิพลด้านสภาพแวดล้อมที่อธิบายข้างต้น ทำให้เห็นว่ามีผลกระทบซึ่งกันและกันกับอิทธิพลด้านส่วนบุคคล และอิทธิพลด้านพฤติกรรม เมื่อผู้เรียนมีการกำกับตนเองอิทธิพลด้านส่วนบุคคลจะไปกำกับพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ นักเรียนที่มีการกำกับตนเองจะเข้าใจผลกระทบของสภาพแวดล้อมที่มีต่อตนเองระหว่างการได้มาซึ่งความรู้และรู้ว่าจะพัฒนาสภาพแวดล้อมโดยใช้กลวิธีต่างๆ Zimmerman and Martinez-Pons (1986, 1988) พบว่า นักเรียนที่กำกับตนเองจะใช้กลวิธีจัดสภาพแวดล้อมการขอความช่วยเหลือทางสังคมของครู การค้นหาข้อมูลจากห้องสมุด การทบทวนข้อมูล เพราะว่าอิทธิพลด้านสภาพแวดล้อม อิทธิพลส่วนบุคคล และ

อิทธิพลด้านพฤติกรรมจะส่งผลซึ่งกันและกัน เราสามารถสอนหรือชี้แนะให้นักเรียนเป็นผู้ที่กำกับตนเองโดยใช้กลวิธีมีประสิทธิภาพ และโดยการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง นักเรียนที่ใช้กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียนจะทำให้เขาเพิ่มการควบคุมด้านส่วนบุคคล พฤติกรรมและสภาพแวดล้อม

นอกจากนี้ Bandura ยังได้กล่าวถึง ปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำกับตนเองดังนี้ (Bandura, 1986 อ้างใน จิราภรณ์ กุณสิทธิ์, 2541: 13)

1. ประโยชน์ส่วนตัว (Personal benefits) เมื่อบุคคลมีพฤติกรรมกำกับตนเองแล้ว บุคคลก็จะได้รับประโยชน์ต่อตัวเอง เขาจะยึดมั่นต่อการกำกับตนเอง จะทำให้กระบวนการกำกับตนเองคงอยู่ได้ เช่น บุคคลที่มีพฤติกรรมการติดบุหรี่แล้วใช้กระบวนการกำกับตนเองจนสามารถเลิกบุหรี่ได้แล้ว บุคคลก็จะรู้สึกว่าร่างกายของตนเองแข็งแรงขึ้น และยังสามารถประหยัดเงินได้อีกด้วย บุคคลก็จะยึดมั่นต่อการไม่กลับไปสูบบุหรี่อีก ซึ่งในกรณีนี้ จัดเป็นประโยชน์ส่วนตัวได้
2. รางวัลทางสังคม (Social reward) การที่บุคคลมีพฤติกรรมกำกับตนเองแล้วบุคคลในสังคมให้การยกย่องชมเชย สรรเสริญ ให้เกียรติ ให้การยอมรับ หรือให้รางวัล ซึ่งการให้รางวัลทางสังคมเหล่านี้ก็จะมีส่วนช่วยให้กระบวนการกำกับตนเองคงอยู่ได้
3. การสนับสนุนจากตัวแบบ (Modeling supports) บุคคลที่มีมาตรฐานในการกำกับตนเอง เช่น การพูดจาไพเราะ หากได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่คนอื่นๆรอบด้านล้วนแต่มีการพูดจาไพเราะด้วยกัน คนที่พูดจาไพเราะทั้งหลายเหล่านี้ล้วนแต่มีส่วนช่วยเป็นตัวแบบที่จะสนับสนุนซึ่งกันและกัน
4. ปฏิกริยาทางลบจากผู้อื่น (Negative sanctions) บุคคลที่พัฒนามาตรฐานในการกำกับตนเองขึ้นมาแล้ว หากภายหลังให้รางวัลกับตนเองต่อพฤติกรรมที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ก็จะทำให้บุคคลในสังคมแสดงปฏิกริยาทางลบต่อตัวเขา ปฏิกริยาเหล่านี้จะส่งผลให้บุคคลย้อนกลับไปใช้มาตรฐานเดิมของเขาอีก
5. การสนับสนุนจากสิ่งแวดล้อม (Contextual support) บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งในอดีตเคยส่งเสริมให้ตนกำกับตนเองด้วยมาตรฐานระดับหนึ่ง ย่อมมีโอกาสกำกับตนเองด้วย

มาตรฐานนั้นอีก บุคคลเช่นนี้มีแนวโน้มจะหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่มีอิทธิพลให้ตนต้องลดมาตรฐานลงไป

6. การลงโทษตนเอง (Self-inflicted punishment) จะเป็นหนทางช่วยให้บุคคลลดความไม่สบายใจจากการกระทำผิดมาตรฐานของตนได้ และในหลายๆกรณีก็เป็นการลดปฏิกิริยาทางลบจากผู้อื่นได้ แทนที่จะถูกบุคคลเหล่านั้นลงโทษเอาโดยตรง คนส่วนมากจะมีความรู้สึกว่าการลงโทษตนเองมีความไม่พอใจน้อยกว่าถูกผู้อื่นลงโทษ และบางกรณีการลงโทษตนเองก็เป็นการกระทำที่ได้รับการชมเชยจากผู้อื่น

คุณลักษณะการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง

Pintrich (1995 อ้างใน ศิริพร พลอยแดง, 2543: 31) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะการเรียนรู้แบบกำกับตนเองไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบกำกับตนเองเป็นความพยายามของผู้เรียนที่จะควบคุมพฤติกรรม แรงจูงใจ อารมณ์และความรู้สึกของตนเอง โดยผู้เรียนสามารถเตือนตนเองในด้านพฤติกรรม แรงจูงใจ ความคิด และสามารถดำเนินการกำกับและปรับคุณลักษณะเหล่านี้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์
2. การเรียนรู้แบบกำกับตนเองต้องมีเป้าหมายที่ผู้เรียนพยายามจะทำให้สำเร็จ เป้าหมายที่ตั้งขึ้นนั้นจะเป็นแนวทางที่ผู้เรียนสามารถเตือนตนเองและตัดสินใจการกระทำของตนเองเพื่อดำเนินการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมตรงตามเป้าหมาย
3. การเรียนรู้แบบกำกับตนเองนั้น ตัวผู้เรียนเองเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องเป็นผู้ควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ไม่ใช่ถูกควบคุมจากบุคคลอื่น เช่น พ่อแม่ หรือ ครู

ผู้เรียนที่มีการกำกับตนเอง เป็นผู้เรียนที่เรียนด้วยความมั่นใจ ขยันหมั่นเพียรและมีความรู้กว้างขวาง ที่สำคัญ ผู้เรียนจะตระหนักถึงการรับรู้ข้อเท็จจริงว่าตนเองมีทักษะหรือไม่มีทักษะในเรื่องที่จะศึกษา เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อมูลและทำงานเป็นขั้นตอนจนสามารถเรียนรู้งานนั้นๆ รู้จักวิธีแก้ปัญหาเมื่อประสบกับอุปสรรคต่างๆ เช่น สภาพแวดล้อมในห้องเรียนไม่ดี อาจารย์สอนไม่เข้าใจ หรือไม่เข้าใจบทเรียนในตำรา เป็นต้น ผู้เรียนที่มีการกำกับตนเองเห็นการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เป็นระบบและควบคุมได้ รับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ด้าน

การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นของตนเองได้ (Zimmerman and Martinez-Pons, 1986, 1990) ดังนั้น ผู้เรียนที่รู้จักการกำกับตนเองจึงริเริ่มและกำกับความพยายามที่จะไฝหาคำความรู้ และทักษะต่างๆด้วยตัวเองมากกว่าที่จะอาศัยครู พ่อแม่ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ ผู้เรียนที่มีการกำกับตนเอง จะไม่ได้สนใจเพียงแค่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น แต่ยังคำนึงถึงโอกาสที่จะเรียนรู้ด้วย (Zimmerman, 1989, 1990) และยังมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำด้วยตนเอง (Self-initiate activity) มีแบบแผนการสังเกตตนเอง การประเมินตนเองและการปรับปรุงตนเอง

กลวิธีการเรียนแบบกำกับตนเอง (Self-regulated learning strategies)

Zimmerman and Martinez-Pons (1986 cited in Zimmerman, 1989: 336) ศึกษาพฤติกรรมการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน โดยศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่มีการกำกับตนเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้หรือทักษะต่างๆ เช่น การจัดการและการปรับเปลี่ยนข้อมูล การนึกถึงผลที่ตามมาจากการกระทำของตนเอง การค้นคว้าหาข้อมูล การท่องจำหรือการจดจำ ซึ่งได้พัฒนาการวัดพฤติกรรมการเรียนแบบกำกับตนเองดังกล่าว โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการใช้กลวิธีต่างๆ ในสภาพการเรียนต่างๆที่เป็นสภาพการเรียนปกติ พวกเขาพบว่านักเรียนใช้พฤติกรรมการเรียนแบบกำกับตนเอง 14 วิธี การใช้กลวิธีต่างๆของนักเรียนพบว่ามีค่าสหสัมพันธ์สูง กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการวิจัยครั้งต่อมา Zimmerman and Martinez-Pons (1988) พบว่า การรายงานการใช้พฤติกรรมการเรียนแบบกำกับตนเองมีค่าสหสัมพันธ์สูง ($r=.70$) กับการประเมินการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนโดยครู และกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ครูจะประเมินการตอบสนองของนักเรียนในเรื่องของเวลาที่ใช้ในการทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ การขอข้อมูลเพิ่มเติมหรือการขอความช่วยเหลือ การตระหนักถึงผลการสอบก่อนที่จะตัดสินใจ การเตรียมตัว และความสนใจในชั้นเรียน ข้อมูลเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า กลวิธีต่างๆตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมและการจัดการฝึกการกำกับตนเองในห้องทดลอง เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

พฤติกรรมการเรียนแบบกำกับตนเอง จากงานวิจัยของ Zimmerman and Martinez-Pons (1986, 1988) ประกอบด้วยวิธีการเรียนแบบกำกับตนเอง 14 วิธี ดังแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงองค์ประกอบของกลวิธีการเรียนแบบกำกับตนเอง ตามแนวคิดของ Zimmerman and Martinez-Pons

กลวิธี	คำจำกัดความ
1. การประเมินตนเอง (Self-evaluation)	คำพูดที่แสดงถึงการริเริ่มประเมินผลคุณภาพ และความก้าวหน้าในงานของนักเรียน เช่น “ฉันตรวจงานของฉัน เพื่อให้แน่ใจว่า ฉันทำถูกต้อง
2. การจัดการและการปรับเปลี่ยน (Organizing and transforming)	คำพูดที่แสดงการริเริ่มการจัดสื่อการเรียนรู้ใหม่เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เช่น “ฉันทำโครงร่างก่อนที่ฉันจะเขียนรายงาน”
3. การตั้งเป้าหมายและการวางแผน (Goal setting and planning)	คำพูดที่แสดงการตั้งเป้าหมายในการเรียนหรือเป้าหมายย่อยและการวางแผนสำหรับลำดับเหตุการณ์ การจัดเวลา และการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายให้สำเร็จ เช่น “ฉันเริ่มอ่านหนังสือสองสัปดาห์ก่อนสอบ แล้วฉันก็ทำด้วยตัวฉันเอง”
4. การค้นหาข้อมูล (Seeking information)	คำพูดที่แสดงความพยายามขอข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเมื่อได้รับมอบหมายงานเช่น “ก่อนที่จะเริ่มเขียนรายงาน ฉันไปห้องสมุดเพื่อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำรายงานให้ได้มากที่สุด”
5. การจดบันทึกและการเตือนตนเอง (Keeping records and monitoring)	คำพูดที่แสดงถึงความพยายามที่จะบันทึกเหตุการณ์หรือผลลัพธ์ต่างๆ เช่น “ฉันจดบันทึกการอภิปรายในชั้นเรียน” หรือ “ฉันจดบันทึกรายการคำศัพท์ที่ฉันไม่เข้าใจ”
6. การจัดสภาพแวดล้อม (Environmental structuring)	คำพูดที่แสดงถึงความพยายามที่จะเลือกหรือการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น เช่น “ฉันแยกตัวเองออกจากทุกสิ่งทุกอย่างที่รบกวนฉัน” หรือ “ฉันปิดวิทยุเพื่อที่จะมีสมาธิในการทำงาน”

ตารางที่ 4 (ต่อ)

กลวิธี	คำจำกัดความ
7. การคำนึงถึงผลที่ตามมาจากการกระทำของตนเอง (Self- consequating)	คำพูดที่แสดงถึงการจัดหรือนึกถึงรางวัล หรือการลงโทษ สำหรับความสำเร็จหรือความล้มเหลว เช่น “ถ้าฉันทำคะแนนสอบได้ดี ฉันจะไปดูภาพยนตร์”
8. การท่องจำ และการจดจำ (Rehearsal and memorizing)	คำพูดที่แสดงถึงความพยายามที่จะจดจำสิ่งต่างๆ โดยการฝึกที่แสดงออก หรือไม่แสดงออก ภายนอก เช่น “ในการเตรียมตัวสอบวิชาคณิตศาสตร์ ฉันเขียนสูตรต่างๆจนกระทั่งจำได้”
9.-11. การขอความช่วยเหลือทางสังคม (Seeking social assistance)	คำพูดที่แสดงถึงการขอความช่วยเหลือจากเพื่อน (9) จากครู (10) จากผู้ใหญ่ (11) เช่น “ถ้าฉันมีปัญหาในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ ฉันจะขอร้องให้เพื่อนช่วย”
12.-14. การทบทวนจากบันทึกต่างๆ (Reviewing records)	คำพูดที่แสดงถึงความพยายามที่จะทบทวนสมุดจด (12) ข้อสอบ (13) หรือ ตำราเรียน (14) เพื่อเตรียมตัวสำหรับการเรียน และการสอบ เช่น “เมื่อนั้นเตรียมตัวสอบ ฉันจะทบทวนสมุดจดของฉัน”
15. วิธีอื่นๆ (Others)	คำพูดที่แสดงถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เริ่มจากบุคคลอื่น เช่น ครู พ่อแม่ และคำตอบที่ไม่ชัดเจน เช่น “ฉันทำตามที่คุณบอกให้ทำ”

ที่มา: Zimmerman (1989: 337)

กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน 14 กลวิธี ที่อธิบายขั้นต้นในตารางที่ 4 เป็นการศึกษาของ Zimmerman and Martinez-Pons (1986) โดย Zimmerman (1989) กล่าวว่า กลวิธีดังกล่าวเป็นผลมาจากองค์ประกอบ 3 ประการ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญา สังคม คือ

1) กระบวนการส่วนบุคคล ได้แก่ การจัดการและการปรับเปลี่ยน, การท่องเที่ยวและการจดจำ, การตั้งเป้าหมายและการวางแผน

2) กระบวนการด้านพฤติกรรม ได้แก่ การประเมินตนเอง การคำนึงถึงผลที่ตามมาจากการกระทำของตนเอง

3) กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ การค้นหาหาข้อมูล การทบทวนจากบันทึกต่างๆ และการขอความช่วยเหลือทางสังคม

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

หทัยทิพย์ กรินชัย (2542) ศึกษาความคาดหวังด้านการอบรมเลี้ยงดูของวัยรุ่นไทยในยุคปัจจุบันจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมาและวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ โดยมีการศึกษาถึงความคาดหวังของวัยรุ่นที่มีต่อลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา 3 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นทั้งสองสถาบันมีความคาดหวังให้บิดามารดาใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วยให้ความยุติธรรม ยอมรับฟังความคิดเห็น ให้ความสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูและให้คำแนะนำปรึกษา

สารทิ ขงยี่น (2542) ได้ศึกษาความวิตกกังวลในการสอบของวัยรุ่นที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของตนเองในรูปแบบที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 120 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) วัยรุ่นที่รับรู้ว่าคุณเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบดูแลเอาใจใส่มีคะแนนความวิตกกังวลในการสอบต่ำกว่าวัยรุ่นที่รับรู้ว่าคุณเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม แบบรักตามใจ และแบบปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 2) วัยรุ่นที่รับรู้ว่าคุณเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมและแบบปล่อยปละละเลย มีคะแนนความวิตกกังวลในการสอบไม่ต่างกัน

กรณีศึกษา สีวลีพันธ์ (2543) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความมีระเบียบวินัยในตนเอง ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนประจำโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ พบว่า 1) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย จะมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จะมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พลนุช พุ่มไสว (2543) ได้ทำการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) การสร้างสมการพยากรณ์ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน สามารถร่วมกันพยากรณ์ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กันตวรรณ มีสมสาร (2544) ศึกษาการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตน พบว่า 1) เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบดูแลเอาใจใส่มีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ และการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความแตกต่างระหว่างเพศไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ 3) คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กมีความสัมพันธ์กับคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กที่ประเมิน โดยครูประจำ ชั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพียงพนอ เปลียนดวง (2544) ได้ทำ การศึกษาตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลกระทบต่อระดับเขาวนอารมณ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร พบว่า 1. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเขาวนอารมณ์กับเพศ อายุ การอบรมเลี้ยงดู สายการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ สรุปผลจากการวิจัยได้ว่าเขาวนอารมณ์สามารถทำนายได้โดยใช้การอบรมเลี้ยงดู สายการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2. ค่าเฉลี่ยของระดับเขาวน

อารมณ์ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน 3. ค่าเฉลี่ยของระดับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนเมื่อจำแนกตามอายุไม่แตกต่างกัน 4. นักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบผสมผสานระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบให้ความคุ้มครองมีค่าเฉลี่ยของระดับเชาวน์อารมณ์สูงสุดในขณะที่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งมีค่าเฉลี่ยของระดับเชาวน์อารมณ์ต่ำสุด 5. ค่าเฉลี่ยของระดับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนที่เรียนสายวิทยาศาสตร์มีค่าต่ำที่สุด ในขณะที่นักเรียนที่เรียนสายศิลป์ภาษามีค่าเฉลี่ยของระดับเชาวน์อารมณ์สูงที่สุด 6. นักเรียนกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.01 ถึง 3.00 มีมีค่าเฉลี่ยของระดับเชาวน์อารมณ์สูงสุด รองลงมาคือกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 3.01 และนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 มีระดับเชาวน์อารมณ์ต่ำสุด

นวน้อย วิจิตรกุล (2544) ทำการศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2543 ในโรงเรียนมัธยมแบบสหศึกษา 7 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า 1) วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบให้ความคุ้มครองจะมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตยแบบรักตามใจ และแบบปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) วัยรุ่นชายจะมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกับวัยรุ่นหญิง ในการอบรมเลี้ยงดูทุกรูปแบบ โดยวัยรุ่นชายจะมองเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าวัยรุ่นหญิง

สุดา สงเดช (2546) ทำการศึกษาสัมพันธ์ภาพในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู โครงสร้างครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนในเขตจังหวัดพัทลุง จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนส่วนใหญ่มีสัมพันธ์ภาพในครอบครัวดี ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและใช้เหตุผลมาก มีโครงสร้างครอบครัวแบบครอบครัวเดี่ยว การเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 2) สัมพันธ์ภาพในครอบครัวระหว่างพ่อแม่และระหว่างนักเรียนกับพี่น้อง การอบรมเลี้ยงดู โครงสร้างของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่สัมพันธ์ภาพในครอบครัวระหว่างพ่อแม่กับนักเรียน และการเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) นักเรียนที่มีสัมพันธ์ภาพในครอบครัวดี และนักเรียนที่มีสัมพันธ์ภาพในครอบครัวไม่ดี มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 5) นักเรียนที่มีโครงสร้างครอบครัวแตกต่างกันระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง ไม่แตกต่างกัน

เจนจิรา เจนจิรวาณิช (2548) ได้ทำการศึกษารูปแบบการเลี้ยงดูของบิดามารดาและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนมัธยมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขต 1 กรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนโยธินบูรณะจำนวน 240 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) รูปแบบการเลี้ยงดูของบิดามารดาของนักเรียนมัธยมโรงเรียนโยธินบูรณะเป็นแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต และมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง (2) นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม ลำดับการเกิด สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดาแตกต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน (3) นักเรียนที่มีรูปแบบการเลี้ยงดูของบิดามารดาที่แตกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่านักเรียนที่มีระดับรูปแบบการเลี้ยงดูของบิดามารดาแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขตที่แตกต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อความวิตกกังวล ความมีวินัยในตนเอง ความภาคภูมิใจ ความฉลาดทางอารมณ์ การเห็นคุณค่าในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งบางงานวิจัยรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อการเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับการเรียนแบบกำกับตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

สุวิทย์ กังวานนาวัน (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคโนโลยีการศึกษาเบื้องต้นเรื่องเครื่องฉายภาพยนตร์ โดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นิสิตปริญญาตรีของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเทคโนโลยีการศึกษาเบื้องต้นจำนวน 60 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว 30 คน และกลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว 30 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพเป็นเครื่องมือในการแบ่งกลุ่มทั้ง 2 กลุ่ม เรียนเรื่อง เครื่องฉายภาพยนตร์ โดยใช้สถานการณ์จำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วประเมินผลด้วย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคโนโลยีการศึกษาทันที นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ t-test ผลการวิจัยปรากฏว่า บุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแสดงตัวไม่มีความสัมพันธ์

สุรศักดิ์ เทียบฤทธิ์ (2539) ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพการแสดงตัว-การเก็บตัว ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบวัดบุคลิกภาพ Myer-Briggs Type Indicator(MBTI) จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน พบว่า บุคลิกภาพของนักศึกษาชาย มีลักษณะแสดงตัว ให้ความสนใจกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว บุคลิกภาพของนักศึกษาหญิง มีทั้งสองลักษณะ คือแบบแสดงตัว-เก็บตัวรวมกัน บางครั้งมีความโน้มเอียงที่จะแสดงตัว และบางครั้งมีความโน้มเอียงที่จะเก็บตัวนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน จะมีบุคลิกภาพการแสดงตัว-การเก็บตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และปานกลางจะมีบุคลิกภาพเป็นแบบแสดงตัว ส่วนนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีบุคลิกภาพเป็นแบบเก็บตัว

ชนกร นาคประกอบ (2539) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและบุคลิกภาพแบบแสดงตัว โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสิงห์สมุทร อำเภอเสถียร จังหวัดชลบุรี จำนวน 50 คน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 25 คน คือ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและบุคลิกภาพแบบแสดงตัว โดยทั้ง 2 กลุ่มเรียนบทเรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ใช้เวลา 3 คาบ หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทันที แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้ t-test ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแบบแสดงตัว ที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จันทร์เพ็ญ ทิพวาริ (2546) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องอ่างทอง เมืองอู่ข้าวอู่น้ำแห่งที่ราบลุ่มภาคกลาง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและบุคลิกภาพแบบแสดงตัว โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 72 คน จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว

นลิน เล็กมาก (2548) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบนเว็บเรื่องคุณธรรมของการอยู่ร่วมกันตามหลักศาสนา ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและบุคลิกภาพแบบแสดงตัว โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 35 คน รวมเป็นจำนวน 70 คน ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและกลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวไม่แตกต่างกัน

อารียา ทรงสิทธิโชค (2549) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความเครียด และพฤติกรรมการใช้สิ่งเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษากลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนบางบัวทอง จำนวน 350 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพลักษณะแสดงออกและหัวน้ใจทางอารมณ์ และความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับต่ำ 2) เพศ อายุ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย ระดับการศึกษาของมารดา ค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่ได้รับไปโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สิ่งเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความเครียด และบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สิ่งเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Banister (1973) ได้ทำการศึกษากับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 247 คน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว บุคลิกภาพแบบแสดงตัว และบุคลิกภาพแบบปกติ โดยให้เรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยวิธีการสอนแบบบรรยาย แล้วแบ่งกลุ่มทำงานเป็นรายบุคคลและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและบุคลิกภาพแบบแสดงตัวไม่แตกต่างกัน และผลการเรียนจากการทำงานรายบุคคลกับการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวเมื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มมีผลการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ มีบางงานวิจัย พบว่า บุคลิกภาพมีผลต่อผลการเรียนหรือผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบกำกับตนเอง

วัฒนา เตชะ โภกลม (2541) ศึกษาปัจจัยคัดสรรที่สามารถทำนายการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2541 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 800 คน เครื่องมือที่ใช้ใน

การวิจัยคือ แบบสอบถามสถานภาพทางเศรษฐกิจ แบบวัดการกำกับตนเองในการเรียน แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู แบบทดสอบเชาวน์ปัญญาสแตนด์การ์ดโปรแกรมเชฟแมทริซิส ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สามารถทำนายการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามลำดับความสำคัญ คือ ระดับผลการเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตย ระดับชั้นเรียน และความวิตกกังวล

จิราภรณ์ กุณสิทธิ์ (2541) ได้ศึกษาการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยตัวแปรด้านการกำกับตนเองในการเรียน การรับรู้ความสามารถของตนทางคณิตศาสตร์ทัศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 397 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดการกำกับตนเองในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์และแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถทำนายได้จากการกำกับตนเองในการเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์และทัศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ โดยตัวทำนายที่ดีที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ รองลงมาคือ ทัศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์และการกำกับตนเองในการเรียน ตามลำดับ

พานี ขอสุข (2542) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวความคิดพิจารณาความเป็นจริงต่อการเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตนในการเรียนรู้การกำกับตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จำนวน 20 คน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบมีกลุ่มควบคุม ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design) กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนโรงเรียนคำเขื่อนแก้วชนูปถัมภ์โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการพิจารณาคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้การกำกับตนเองต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 1 SD และสุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวความคิดพิจารณาความเป็นจริง ทั้งหมด 12 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้งๆละ 1.30-2 ชั่วโมง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ติดต่อกัน รวม 20 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่เข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวความคิดพิจารณาความเป็นจริงมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้การกำกับตนเองสูงกว่าก่อนเข้ารับการปรึกษา และมีคะแนนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่ไม่ได้เข้ารับการปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัญญาณี ทิวทอง (2543) ได้ศึกษาตัวแปรคัดสรรทางจิตวิทยาที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 11 เพื่อหาตัวทำนายที่ดีที่สุดสำหรับทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรด้านการกำกับตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การรับรู้ความสามารถของตนทางภาษาอังกฤษและทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ส่วนความวิตกกังวลและเขาวน้อารมณ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ และตัวแปรที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ดีที่สุด คือ ทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษรองลงมาคือ การรับรู้ความสามารถของตนทางภาษาอังกฤษ และเขาวน้อารมณ์ ตามลำดับ

Zimmerman and Martinez-Pons (1988) ใช้การสัมภาษณ์นักเรียน การประเมินจากครู และผลจากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อดูความตรงตามภาวะสันนิษฐานของรูปแบบกลวิธีการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียนให้เป็นเหมือนโครงสร้างทางทฤษฎี กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย 44 คน หญิง 36 คน จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยถามถึงการใช้กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียน 14 วิธี ในเรื่องของการเรียน 6 สภาพการณ์ด้วยกัน และครูก็จะมีการประเมินการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียนกลุ่มนี้ในระหว่างที่อยู่ในชั้นเรียน มีการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ครูใช้ประเมินกับคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบมาตรฐานในวิชาคณิตศาสตร์กับภาษาอังกฤษของนักเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงปัจจัยการกำกับตนเองในการเรียนเพียงปัจจัยเดียวที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ถึง 80% และอีกสองปัจจัยที่เหลือได้แก่ การแสดงออกทางภาษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายงานการใช้กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียนและปัจจัยที่ครูใช้ในการประเมินนักเรียนนั้นมีความสัมพันธ์เท่ากับ .70 ($R=.70$) ซึ่งจากผลการวิจัยนี้ยังพบว่า มีทั้งความตรงสอดคล้อง (Convergent validity) และความตรงจำแนก (Discriminative validity) ในโครงสร้างของการกำกับตนเองในการเรียน

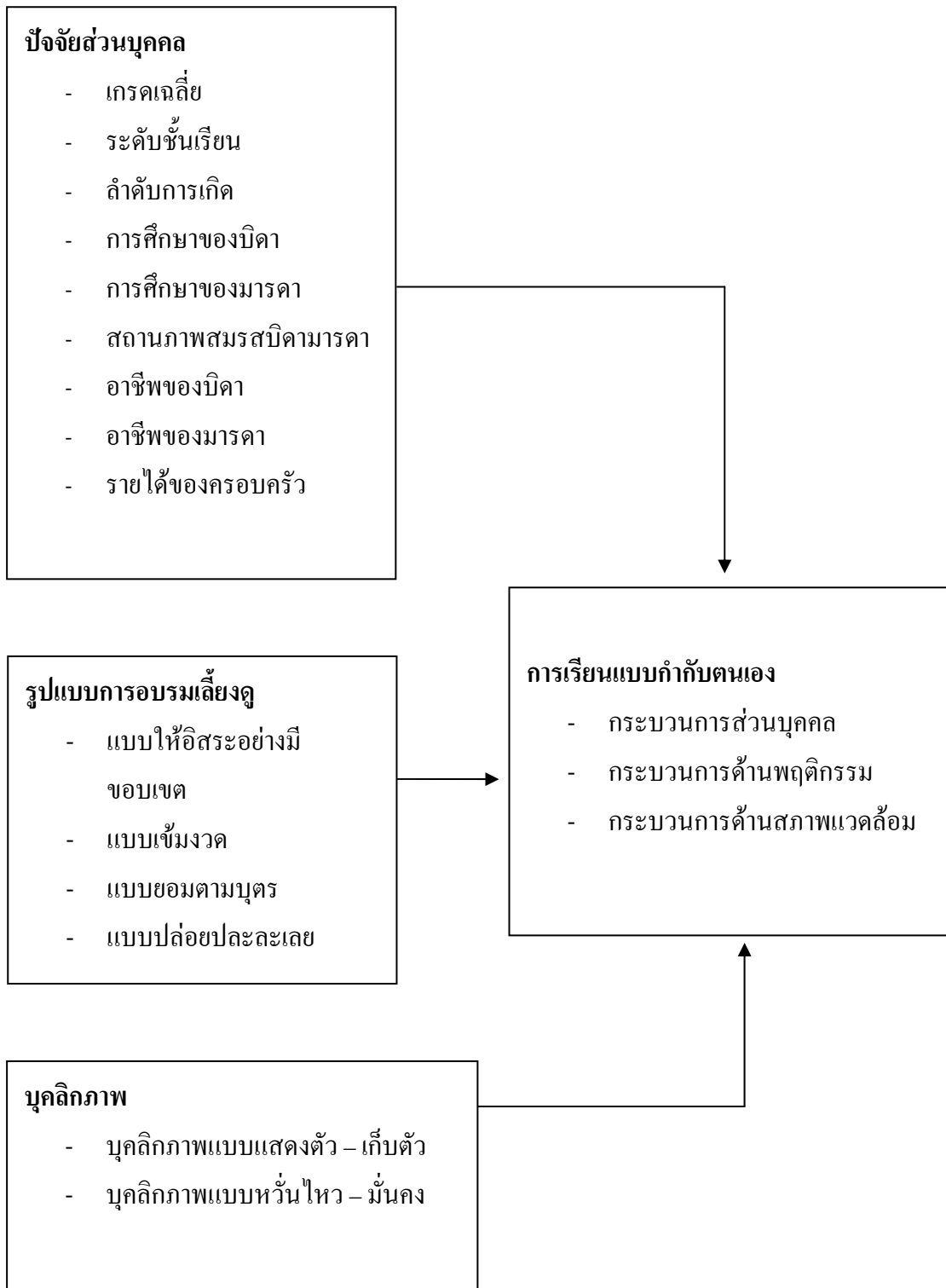
Zimmerman and Martinez-Pons (1990) ทำการศึกษาความแตกต่างของนักเรียนในการกำกับตนเองในการเรียน ในด้านระดับชั้น เพศ และความฉลาดที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและกลวิธีที่ใช้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย 45 คน นักเรียนหญิง 45 คน ซึ่งสุ่มตัวอย่างมาจากนักเรียนเกรด 3 เกรด 8 และเกรด 11 จากโรงเรียนสอนเด็กปัญญาเลิศ และโรงเรียนปกติ โดยการสอบถามการใช้กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียน 14 วิธี และให้ประเมินการรับรู้

ความสามารถของตนเองในวิชาคณิตศาสตร์ และการแปลความหมาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนปัญญาเลิศจะมีการรับรู้ความสามารถในการแปลความหมาย การรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์และกลวิธีที่ใช้สูงกว่านักเรียนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียน เกรด 11 จะใช้กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียนมากกว่านักเรียนเกรด 8 และนักเรียนเกรด 8 จะใช้กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียนมากกว่านักเรียนเกรด 5 การรับรู้ของนักเรียนทั้งในด้านการรับรู้ความสามารถในการแปลความหมาย และการรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์มีสหสัมพันธ์กับการใช้กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียน นักเรียนหญิงจะใช้กลวิธีการจดบันทึก การเตือนตนเอง การจัดสภาพแวดล้อม การตั้งเป้าหมายและการวางแผนมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Pintrich and De-Groot (1990) ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านแรงจูงใจและการกำกับตนเองในการเรียน โดยหาสหสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ การกำกับตนเองในการเรียน และผลการเรียนของนักเรียนเกรด 7 จากห้องเรียนวิทยาศาสตร์ 8 ห้อง ภาษาอังกฤษ 7 ห้อง จำนวน 173 คน ด้วยวิธีการรายงานตนเองในเรื่องการรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจภายใน ความวิตกกังวล การกำกับตนเองและวิธีการเรียนรู้ ข้อมูลของผลการเรียนวัดจากการกำหนดงานให้นักเรียนทำ ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง การกำกับตนเองในการเรียน และการใช้กลวิธีในการเรียนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .36 *** P < .001$, $r = .36 *** p < .001$ และ $r = .20 ** P < .01$ ตามลำดับ) จากการวิเคราะห์ถดถอยพบว่า การกำกับตนเองในการเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองและความวิตกกังวลเป็นตัวพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดี มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ($r^2 = .22$)

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และการเรียนแบบกำกับตนเองที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวคิดในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน โดยมีสมมติฐานย่อย ดังนี้

- 1.1 นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน
- 1.2 นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน
- 1.3 นักเรียนที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน
- 1.4 นักเรียนที่บิดามีการศึกษาแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน
- 1.5 นักเรียนที่มารดาการศึกษาแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน
- 1.6 นักเรียนที่มีสถานภาพการสมรสบิดามารดาแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับ

ตนเองแตกต่างกัน

- 1.7 นักเรียนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน
- 1.8 นักเรียนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน
- 1.9 นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้แตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน

3. บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 2) ศึกษาเปรียบเทียบการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 หรือนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีวิทยา จำนวน 3 ระดับ คือ มัธยมศึกษาปีที่ 4, 5, 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1,743 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 4 พฤศจิกายน 2551)

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา

ระดับชั้น/ ห้อง	จำนวนนักเรียน			
	ม. 4	ม. 5	ม. 6	รวม
1	43	44	44	131
2	47	42	42	131
3	42	43	44	129
4	42	26	43	111
5	46	43	45	115
6	41	41	45	127
7	33	29	40	102
8	42	35	45	122
9	46	40	44	130
10	47	32	43	122
11	49	50	42	141
12	49	46	35	130
13	36	35	35	106
14	39	40	48	127
รวม	602	546	595	1,743

ที่มา: ฝ่ายทะเบียนและวัดผลโรงเรียนสตรีวิทยา (2551)

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร 1,743 คน โดยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 (Yamane,1973:886) โดยใช้สูตร

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 0.05

แทนค่าตามสูตร

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{N}{1 + (N \times 0.05^2)} \\
 &= \frac{1,743}{1 + (1,743 \times 0.05^2)} \\
 &= 325.3383
 \end{aligned}$$

จากสูตรดังกล่าวคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา ได้จำนวน 326 คน ได้จำนวนสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$\text{จำนวนสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแต่ละห้อง} = \frac{\text{จำนวนประชากรแต่ละห้อง} \times 326}{1,743}$$

นำกลุ่มตัวอย่างจำนวน 326 คน มาคำนวณแบบสัดส่วนจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละห้องเรียน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา

ห้อง/ ระดับชั้น	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	รวม
ม.4	8	9	8	8	9	8	6	8	9	9	9	9	7	7	114
ม.5	8	8	8	5	8	8	5	7	7	6	9	9	7	7	102
ม.6	8	8	8	8	8	8	7	8	8	8	8	7	7	9	110
รวม	24	25	24	21	25	24	18	23	24	23	26	25	21	23	326

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เพื่อให้ได้ตัวแทนของนักเรียนในแต่ละห้องและใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับสลากจากเลขที่ในห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อคำถามเกี่ยวกับเกรดเฉลี่ย ระดับชั้น ลำดับการเกิด ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสบิดามารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ตามแนวคิดของ Baumrind (1990) ครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด การอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตามบุตร และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แบบสอบถามมีทั้งหมดจำนวน 24 ข้อ

1. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต แบบสอบถามจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-6
2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด แบบสอบถามจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 7-12
3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตามบุตร แบบสอบถามจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 13-18
4. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แบบสอบถามจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 19-24

ส่วนที่ 3 แบบทดสอบบุคลิกภาพ EPI (The Eysenck Personality Inventory) ของ H.J. Eysenck and Sybil B.G. Eysenck (1984) โดยพัฒนามาจากแบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI (The Maudsley Personality Inventory) ที่สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1962 เป็นแบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งมีจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 57 ข้อ และสามารถวัดลักษณะของบุคลิกภาพได้เป็น 2 มิติ คือ มิติด้านแสดงตัว - เก็บตัว หรือเรียกว่า Scale E ประกอบด้วยข้อคำถาม 24 ข้อ อีกมิติหนึ่งคือ ด้านหัวนไหว - มั่นคงทางอารมณ์ หรือเรียกว่า Scale N ประกอบด้วยข้อคำถาม 24 ข้อ นอกจากนี้ยังมีคำถาม Faking good หรือ Scale L ประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อ ซึ่งใช้วัดการตอบเพื่อให้ตนน่าฟังปรารถนามากกว่าความเป็นจริง โดยแบบสำรวจนี้เป็นแบบบังคับให้เลือกตอบ (Force - choice technique) โดยต้องตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนแบบกำกับตนเอง ตามแนวคิดของ Zimmerman (1989) ครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 3 ด้าน คือ กระบวนการส่วนบุคคล กระบวนการด้านพฤติกรรม และกระบวนการด้านสภาพแวดล้อม แบบสอบถามมีทั้งหมดจำนวน 27 ข้อ

1. กระบวนการส่วนบุคคล แบบสอบถามจำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-9
2. กระบวนการด้านพฤติกรรม แบบสอบถามจำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 10-18
3. กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม แบบสอบถามจำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 19-27

การตรวจวัดและให้คะแนน

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การตรวจวัดและการให้คะแนนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน โดยมีข้อคำถามให้เลือกตอบ และเติมข้อความ ได้แก่ เกรดเฉลี่ย ระดับชั้นเรียน ลำดับการเกิด ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสบิดามารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู เป็นแบบสอบถามมาตราประเมินค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน
มากที่สุด	4
มาก	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนเป็นรายชื่อ

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{4 - 1}{3} = 1$$

ผู้วิจัยแบ่งระดับรูปแบบการเลี้ยงดูออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ ดังนี้ (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2542: 13)

1.00 – 2.00	หมายถึง	รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูรายช้อระดับต่ำ
2.01 – 3.00	หมายถึง	รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูรายช้อระดับปานกลาง
3.01 – 4.00	หมายถึง	รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูรายช้อระดับสูง

เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนเป็นรายด้าน

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{24 - 6}{3} = 6$$

6.00 – 12.00	หมายถึง	รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูรายด้านระดับต่ำ
12.01 – 18.00	หมายถึง	รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูรายด้านระดับปานกลาง
18.01 – 24.00	หมายถึง	รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูรายด้านระดับสูง

ส่วนที่ 3 แบบทดสอบบุคลิกภาพ EPI (The Eysenck Personality Inventory) ของ H.J. Eysenck and Sybil B.G. Eysenck (1984) เป็นแบบบังคับให้เลือกตอบ โดยต้องตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน จะแยกสเกลออกเป็น 3 สเกล คือ Scale E วัคบุคลิกภาพแบบแสดงออก-เก็บตัว Scale N วัคบุคลิกภาพแบบหัวนัไหว – มั่นคงทางอารมณ์ และ Scale L วัคการตอบเพื่อให้ตนเองเป็นที่ฟังปรารถนามากกว่าความเป็นจริง โดยจะตรวจให้คะแนนจากข้อคำถาม Scale L ก่อน ซึ่งมี 9 ข้อคำถาม และมีคะแนนเต็ม 9 คะแนน ถ้าในกรณีที่ผู้ตอบมีคะแนนของ Scale L มากกว่า 4 คะแนนขึ้นไปถือว่าคำตอบในแบบทดสอบชุดนั้นไม่น่าเชื่อถือ ไม่สามารถนำมาประเมินผลได้และจะไม่นำมาพิจารณาทั้งหมด หลังจากนั้นจึงนำแบบทดสอบชุดที่

คะแนน Scale L ที่น้อยกว่า 5 มาตรวจและให้คะแนนลักษณะบุคลิกภาพโดยจัดแบ่งประเภทของบุคลิกภาพออกเป็น 2 มิติ ตามเกณฑ์ของแบบวัดบุคลิกภาพดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เกณฑ์การวิเคราะห์คะแนนบุคลิกภาพ (EPI) ตามเกณฑ์ของ Eysenck (1984)

บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว-เก็บตัว (Scale E)		บุคลิกภาพด้านห้วนใจ-มั่นคง (Scale N)	
คะแนน	ลักษณะบุคลิกภาพ	คะแนน	ลักษณะบุคลิกภาพ
มากกว่าหรือเท่ากับ 11	แบบแสดงตัว	มากกว่าหรือเท่ากับ 10	แบบห้วนใจ
น้อยกว่า 11	แบบเก็บตัว	น้อยกว่า 10	แบบมั่นคง

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง เป็นแบบสอบถามมาตรฐานประเมินค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน
มากที่สุด	4
มาก	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนเป็นรายชื่อ

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{4 - 1}{3} = 1$$

ผู้วิจัยแบ่งระดับการเรียนรู้แบบกำกับตนเองออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำดังนี้

- 1.00 – 2.00 หมายถึง มีการเรียนแบบกำกับตนเองรายข้อระดับต่ำ
 2.01 – 3.00 หมายถึง มีการเรียนแบบกำกับตนเองรายข้อระดับปานกลาง
 3.01 – 4.00 หมายถึง มีการเรียนแบบกำกับตนเองรายข้อระดับสูง

เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนเป็นรายด้าน

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{36 - 9}{3} = 9$$

ผู้วิจัยแบ่งระดับการเรียนแบบกำกับตนเองออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำดังนี้

- 9.00 – 18.00 หมายถึง มีการเรียนแบบกำกับตนเองรายด้านระดับต่ำ
 18.01 – 27.00 หมายถึง มีการเรียนแบบกำกับตนเองรายด้านระดับปานกลาง
 27.01 – 36.00 หมายถึง มีการเรียนแบบกำกับตนเองรายด้านระดับสูง

เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนเป็นโดยรวม

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{108 - 27}{3} = 27$$

ผู้วิจัยแบ่งระดับการเรียนแบบกำกับตนเองออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำดังนี้

- 27.00 – 54.00 หมายถึง มีการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมระดับต่ำ
 54.01 – 81.00 หมายถึง มีการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมระดับปานกลาง
 81.01 – 108.00 หมายถึง มีการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมระดับสูง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นดังนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและข้อคำถามและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้แบบสอบถามดังกล่าวสามารถวัดได้ตรงกับความต้องการ

2. การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านแล้ว นำไปทดสอบในนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน และนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาความน่าเชื่อถือเป็นรายข้อ และรายด้าน โดยวิธี Cronbach' Alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .891
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .811
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตามบุตร	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .773
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .880
แบบทดสอบบุคลิกภาพ EPI Scale E	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .827
แบบทดสอบบุคลิกภาพ EPI Scale N	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .851
แบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวม	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .958
กระบวนการส่วนบุคคล	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .869
กระบวนการด้านพฤติกรรม	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .879
กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .911

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสารต่างๆและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดขอบเขต และโครงสร้างของเนื้อหาให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษานำมาสร้างแบบสอบถามและวัดให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยและถูกต้องตามเกณฑ์
3. สร้างข้อคำถามของแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลมาเป็นข้อคำถามแบบ Rating scale ในแบบสอบถามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และการเรียนแบบกำกับตนเอง
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ โดยได้รับการตรวจทานและแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วปรับแก้ไขแบบสอบถามเพื่อนำไปทดลองใช้
5. ทดสอบเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มทดลองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาน้อย 30 คน โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา กรุงเทพมหานคร
6. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) รายข้อ และรายด้านของแบบสอบถามโดยวิธี Cronbach' Alpha Coefficient

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลในการวิจัยในโรงเรียนสตรีวิทยา
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ในปีการศึกษา 2551 จำนวน 326 คน และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ละห้องเรียน จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
3. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทำการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลที่เป็นพื้นฐานของตัวอย่าง
2. สถิติอนุมานทดสอบหาค่าความแตกต่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test ทดสอบความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้ F-test และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)
3. ทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพและการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็น 5 ส่วนดังต่อไปนี้

- ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล
- ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู
- ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์บุคลิกภาพ
- ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การเรียนแบบกำกับตนเอง
- ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมุติฐาน

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนมัธยมศึกษา

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย เกรดเฉลี่ย ระดับชั้น ลำดับการเกิด ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพการสมรสของบิดา มารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัว อธิบายรายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละ จำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน

(n=326)		
ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เกรดเฉลี่ย		
ต่ำกว่า/เท่ากับ2.50	9	2.8
2.51-3.00	49	15.0
3.01-3.50	127	39.0
3.51-4.00	141	43.2
ระดับชั้น		
ม.4	114	35.0
ม.5	106	32.5
ม.6	106	32.5
ลำดับการเกิด		
บุตรคนเดียว	53	16.2
บุตรคนโต	112	34.4
บุตรคนกลาง	59	18.1
บุตรคนเล็ก	102	31.3
การศึกษาของบิดา		
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า	25	7.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	59	18.1
อนุปริญญา/ปวส.	33	10.1
ปริญญาตรี	159	48.8
ปริญญาโทขึ้นไป	50	15.3
การศึกษาของมารดา		
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า	28	8.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	53	16.3
อนุปริญญา/ปวส.	48	14.7
ปริญญาตรี	157	48.2
ปริญญาโทขึ้นไป	40	12.3
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
อาศัยอยู่ด้วยกัน	274	84.0
แยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย	52	16

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	(n=326)	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อาชีพของบิดา		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	82	25.2
บริษัทเอกชน/รับจ้าง	66	20.2
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	158	48.5
อื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ)	20	6.1
อาชีพของมารดา		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	92	28.2
บริษัทเอกชน/รับจ้าง	55	16.9
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	115	35.3
อื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ)	64	19.6
รายได้ของครอบครัว		
ต่ำกว่า 20,000 บาท	42	12.9
20,001-30,000 บาท	57	17.5
30,001 บาทขึ้นไป	227	69.6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลในตารางที่ 8 สรุปได้ดังนี้

เกรดเฉลี่ย พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีเกรดเฉลี่ย 3.51-4.00 (ร้อยละ 43.3) รองลงมา คือ เกรดเฉลี่ย 3.01-3.50 (ร้อยละ 39) และ เกรดเฉลี่ย 2.51-3.00 (ร้อยละ 15) ส่วนเกรดเฉลี่ยต่ำกว่าหรือเท่ากับ 2.50 มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.8)

ระดับชั้น พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 35) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 32.5)

ลำดับการเกิด พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นบุตรคนโต (ร้อยละ 34.4) รองลงมา คือ บุตรคนเล็ก (ร้อยละ 31.3) และบุตรคนกลาง (ร้อยละ 18.1) ส่วนบุตรคนเดียวมีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 16.3)

การศึกษาของบิดา พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่บิดามีการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 48.8) รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. (ร้อยละ 18.1) ระดับปริญญาโทขึ้นไป (ร้อยละ 15.3) และระดับอนุปริญญา/ปวส. (ร้อยละ 10.1) ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่ามีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 7.7)

การศึกษาของมารดา พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มารดามีการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 48.2) รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. (ร้อยละ 16.3) ระดับอนุปริญญา/ปวส. (ร้อยละ 14.7) และระดับปริญญาโทขึ้นไป (ร้อยละ 12.3) ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่ามีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 8.6)

สถานภาพสมรสของบิดามารดา พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่บิดามารดาอาศัยอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 84) ส่วนบิดามารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย (ร้อยละ 16)

อาชีพของบิดา พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่บิดามีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 48.5) รองลงมา คือ รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 25.2) และพนักงานบริษัทเอกชนหรือรับจ้าง (ร้อยละ 20.2) ส่วนอาชีพเกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 6.1)

อาชีพของมารดา พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มารดามีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 35.3) รองลงมา คือ รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 28.2) และเกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 19.6) ส่วนพนักงานบริษัทเอกชนหรือรับจ้างมีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 16.9)

รายได้ของครอบครัว พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่ม 30,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 69.6) รองลงมาคือ 20,001-30,000 บาท (ร้อยละ 17.5) และต่ำกว่า 20,000 บาท (ร้อยละ 12.9)

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของนักเรียน เสนอรายข้อ

(n=326)			
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	\bar{X}	S.D.	ระดับ
แบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต			
1. พ่อแม่รับฟังความคิดเห็นและยอมรับการตัดสินใจของฉัน	3.28	.64	สูง
2. พ่อแม่ยอมรับและส่งเสริมความสามารถที่ฉันมี	3.34	.64	สูง
3. เวลามีปัญหาฉันสามารถปรึกษาพ่อแม่ได้เสมอ	3.15	.78	สูง
4. พ่อแม่ให้อิสระฉันในการเลือกเรียนตามความถนัด	3.37	.66	สูง
5. เมื่อครอบครัวเกิดปัญหา พ่อแม่จะให้ฉันมีส่วนร่วมรับรู้และแก้ปัญหาด้วย	2.85	.78	ปานกลาง
6. ถ้าฉันทำผิด ฉันสามารถชี้แจงเหตุผลให้พ่อแม่เข้าใจได้	3.01	.66	สูง
รวม	19.00	3.07	สูง
แบบเข้มงวด			
7. ถ้าฉันไม่ทำตามคำสั่งของพ่อแม่ ฉันจะถูกลงโทษ	2.28	.80	ปานกลาง
8. ฉันต้องอยู่ในกฎระเบียบที่พ่อแม่วางไว้	2.50	.77	ปานกลาง
9. พ่อแม่ไม่เคยอธิบายเหตุผลว่าทำไมฉันต้องทำตามที่ทำนตั้ง	1.89	.86	ต่ำ
10. เมื่อฉันไม่ทำตามที่พ่อแม่บอก ท่านจะโกรธฉันมาก	2.11	.80	ปานกลาง
11. ถ้าเพื่อนที่ฉันคบเป็นคนที่ไม่ชอบ พ่อแม่จะสั่งให้เลิกคบทันที	1.74	.88	ต่ำ
12. ฉันต้องเชื่อฟังพ่อแม่โดยปราศจากข้อโต้แย้งใดๆ	2.05	.86	ปานกลาง
รวม	12.57	3.55	ปานกลาง
แบบยอมตามบุตร			
13. พ่อแม่มักจะตามใจฉันในทุกๆเรื่อง	2.40	.78	ปานกลาง
14. พ่อแม่ไม่เคยเรียกร้องให้ฉันทำตามความต้องการของท่าน	2.54	.71	ปานกลาง
15. เมื่อฉันมีปัญหา พ่อแม่จะช่วยแก้ไขปัญหาให้ตลอด	2.89	.80	ปานกลาง
16. ฉันสามารถโต้เถียงพ่อแม่ได้ โดยไม่ถูกลงโทษ	2.39	.84	ปานกลาง
17. พ่อแม่ไม่เคยต่อว่าฉัน เมื่อฉันทำผิด	1.91	.78	ต่ำ
18. พ่อแม่ยอมให้ฉันทำสิ่งต่างๆตามความพอใจของฉัน แม้ว่าสิ่งนั้นจะทำให้คนอื่นไม่พอใจ	1.94	.79	ต่ำ
รวม	14.07	2.78	ปานกลาง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	(n=326)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
แบบปล่อยปละละเลย			
19. พ่อแม่ไม่สนใจดูแลเวลาฉันป่วย	1.45	.76	ต่ำ
20. พ่อแม่มีธุรกิจมากจึงไม่ค่อยมีเวลาให้ฉัน	1.68	.78	ต่ำ
21. พ่อแม่ไม่สนใจว่าเพื่อนของฉันมีนิสัยอย่างไร	1.87	.78	ต่ำ
22. พ่อแม่มักทิ้งให้ฉันอยู่บ้านตามลำพัง	1.78	.81	ต่ำ
23. เมื่อฉันต้องการคำแนะนำหรือคำปรึกษาจากพ่อแม่ ฉันมักไม่ได้รับความสนใจ	1.67	.80	ต่ำ
24. พ่อแม่มักไม่รู้ถึงความรู้สึกและความต้องการของฉัน	1.95	.88	ต่ำ
รวม	10.40	3.68	ต่ำ

จากตารางที่ 9 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขตอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 19.00$) มีข้อคำถามที่มีค่าสูงสุดและต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 4 พ่อแม่ให้อิสระฉันในการเลือกเรียนตามความถนัดมีค่าสูงสุด ($\bar{X} = 3.37$) อยู่ในระดับสูง ส่วนข้อ 5 เมื่อครอบครัวเกิดปัญหา พ่อแม่จะให้ฉันมีส่วนร่วมรับรู้และแก้ปัญหาด้วย มีค่าต่ำสุด ($\bar{X} = 2.85$) อยู่ในระดับปานกลาง

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 12.57$) มีข้อคำถามที่มีค่าสูงสุดและต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 8 ฉันต้องอยู่ในกฎระเบียบที่พ่อแม่วางไว้มีค่าสูงสุด ($\bar{X} = 2.50$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 11 ถ้าเพื่อนที่ฉันคบเป็นคนที่พ่อแม่ไม่ชอบ ท่านจะสั่งให้เลิกคบทันทีมีค่าต่ำสุด ($\bar{X} = 1.74$) อยู่ในระดับต่ำ

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบขอมตามบุตรอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 14.07$) มีข้อคำถามที่มีค่าสูงสุดและต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 15 เมื่อฉันมีปัญหา พ่อแม่จะช่วยแก้ไขปัญหาค้นหาให้ตลอด มีค่าสูงสุด ($\bar{X} = 2.89$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 17 พ่อแม่ไม่เคยต่อว่าฉันเมื่อฉันทำผิด มีค่าต่ำสุด ($\bar{X} = 1.91$) อยู่ในระดับต่ำ

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 14.40$) มีข้อคำถามที่มีค่าสูงสุดและต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 24 พ่อแม่มักไม่รู้ถึงความรู้สึกและความต้องการของฉันมีค่าสูงสุด ($\bar{X} = 1.95$) อยู่ในระดับต่ำ ส่วนข้อ 19 พ่อแม่ไม่สนใจดูแลเวลาฉันป่วย มีค่าต่ำสุด ($\bar{X} = 1.45$) อยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์บุคลิกภาพ

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียน จำแนกตาม บุคลิกภาพ

(n=326)		
บุคลิกภาพ	จำนวน	ร้อยละ
แสดงตัว - มั่นคง	9	2.8
แสดงตัว - ห้วนไหว	215	66.0
เก็บตัว - มั่นคง	10	3.1
เก็บตัว - ห้วนไหว	92	28.2

จากตารางที่ 10 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพด้าน แสดงตัว – ห้วนไหว คิดเป็นร้อยละ 66 รองลงมา คือ บุคลิกภาพด้านเก็บตัว – ห้วนไหว คิดเป็นร้อยละ 28.2 และบุคลิกภาพด้านเก็บตัว-มั่นคง คิดเป็นร้อยละ 3.1 ส่วนบุคลิกภาพด้านแสดงตัว – มั่นคง มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.8

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและลักษณะบุคลิกภาพของ Eysenck(1984)

(n=326)			
บุคลิกภาพ	\bar{X}	S.D.	ลักษณะบุคลิกภาพ
แสดงตัว – เก็บตัว	12.09	3.48	แสดงตัว
มั่นคง - ห้วนไหว	15.37	3.86	ห้วนไหว

จากตารางที่ 11 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีบุคลิกภาพด้านแสดงตัว- เก็บตัว ($\bar{X} = 12.09$) จัดเป็นบุคลิกภาพในลักษณะแสดงตัว ส่วนบุคลิกภาพด้านมั่นคง-ห้วนไหว ($\bar{X} = 15.37$) จัดเป็นบุคลิกภาพในลักษณะห้วนไหว

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียน
เสนอรายชื่อ

	(n=326)		
การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง	\bar{X}	S.D.	ระดับ
กระบวนการส่วนบุคคล			
1. ฉันทำโครงร่างก่อนที่จะเขียนรายงาน	2.64	.73	ปานกลาง
2. ฉันทำเครื่องหมายหรือขีดเส้นใต้เนื้อหาที่สำคัญไว้ในตำราเรียน	3.29	.62	สูง
3. ฉันอ่านหนังสือก่อนสอบหลายสัปดาห์	2.22	.78	ปานกลาง
4. ฉันจัดทำตารางแบ่งเวลาในการทำการบ้าน ทบทวนตำรา และปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ	2.19	.80	ปานกลาง
5. ฉันจดบันทึกเนื้อหาต่างๆที่ครูสอนในชั้นเรียนได้อย่างครบถ้วน	2.65	.73	ปานกลาง
6. ฉันเขียนสรุปย่อเนื้อหาในแต่ละบทเรียน	2.40	.80	ปานกลาง
7. ฉันทำเครื่องหมายที่เด่นชัดไว้ตรงหัวข้อที่อ่านยังไม่เข้าใจ เพื่อกลับมาอ่านทำความเข้าใจอีกครั้ง	2.68	.76	ปานกลาง
8. ในการเตรียมตัวสอบ ฉันท่องสูตรต่างๆจนกระทั่งจำได้	2.81	.73	ปานกลาง
9. เมื่อเตรียมตัวสอบฉันพยายามจดจำเนื้อหาต่างๆเท่าที่จะสามารถทำได้	3.17	.67	สูง
รวม	24.06	4.00	ปานกลาง
กระบวนการด้านพฤติกรรม			
10. เมื่อทำการบ้านเสร็จ ฉันตรวจสอบก่อนส่งครู เพื่อให้แน่ใจว่าฉันทำถูกต้อง	2.56	.81	ปานกลาง
11. หลังจากอ่านหนังสือจบ ฉันจะทำแบบฝึกหัดเพื่อทดสอบความเข้าใจ	2.41	.78	ปานกลาง
12. หลังสอบแต่ละวิชา ฉันนำผลการสอบมาพิจารณาหาข้อผิดพลาด เพื่อปรับปรุงแก้ไขในการสอบครั้งต่อไป	2.63	.77	ปานกลาง
13. หลังจากที่ยังอ่านหนังสือจบแต่ละครั้ง ฉันตั้งคำถามกับตนเอง เพื่อทดสอบความเข้าใจในการอ่าน	2.50	.76	ปานกลาง
14. พอนึกถึงเรื่องการสอบตกจะทำให้ฉันขยันเรียนมากขึ้น	3.02	.67	สูง
15. ถ้าฉันสอบได้คะแนนไม่ดี ฉันจะปรับเปลี่ยนวิธีดูหนังสือใหม่	2.67	.70	ปานกลาง
16. ถ้าฉันสอบได้คะแนนดี ฉันจะให้รางวัลกับตัวเอง	2.79	.85	ปานกลาง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

	(n=326)		
การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง	\bar{X}	S.D.	ระดับ
17. ฉันตั้งใจเรียน เพื่อให้สอบได้คะแนนดี	3.09	.67	สูง
18. ฉันกลัวสอบได้คะแนนไม่ดี จึงตั้งใจฟังคำอธิบายของครูผู้สอน	2.94	.68	ปานกลาง
รวม	24.61	4.03	ปานกลาง
กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม			
19. ฉันอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาเรียน หลายเล่มเท่าที่สามารถอ่านได้	2.46	.77	ปานกลาง
20. ขณะอ่านหนังสือ ฉันปิดโทรทัศน์หรือปิดวิทยุเพื่อไม่ให้มีเสียงรบกวน	2.62	1.01	ปานกลาง
21. ฉันจัดอุปกรณ์การเรียนให้เป็นระเบียบหรือจัดหนังสือเป็นหมวดหมู่ เพื่อหยิบใช้สะดวกและเห็นชัดเจน	2.71	.91	ปานกลาง
22. เมื่อขาดเรียนวิชาใดวิชาหนึ่ง ฉันขอขียนสมุดจดในวิชานั้นของเพื่อนมาจดเพื่อทำความเข้าใจที่หลัง	2.96	.81	ปานกลาง
23. เมื่อฉันไม่เข้าใจสิ่งที่เรียน ฉันขอให้ครูผู้สอนอธิบายจนเข้าใจ	2.40	.77	ปานกลาง
24. ถ้าฉันทำการบ้านไม่ได้ ฉันจะไปถามพ่อ/แม่ หรือพี่	2.54	.94	ปานกลาง
25. ฉันสังเกตว่าหากอ่านทบทวนตำราเรียนหลายๆครั้งจะทำข้อสอบได้ดี	3.13	.70	สูง
26. ในการเตรียมตัวสอบ หากฉันหาข้อสอบเก่ามาลองทำ จะสามารถเข้าใจและทำข้อสอบได้	2.81	.81	ปานกลาง
27. ฉันสังเกตว่าหากทบทวนสิ่งที่เรียนจากสมุดจดจะทำให้ฉันเข้าใจมากขึ้น	3.01	.72	สูง
รวม	24.64	4.13	ปานกลาง
การเรียนรู้แบบกำกับตนเองโดยรวม	73.31	10.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 73.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการส่วนบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 24.06$) มีข้อคำถามที่มีค่าสูงสุดและต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 2 ฉันทำเครื่องหมายหรือขีดเส้นใต้เนื้อหาที่สำคัญไว้ในตำราเรียน มีค่าสูงสุด ($\bar{X} = 3.29$) อยู่ในระดับสูง ส่วนข้อ 4 ฉันจัดตารางแบ่งเวลาในการทำการบ้าน ทบทวนตำราและปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอมีค่าต่ำสุด ($\bar{X} = 2.19$) อยู่ในระดับปานกลาง

การเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 24.61$) มีข้อคำถามที่มีค่าสูงสุดและต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 17 ฉันตั้งใจเรียนเพื่อให้สอบได้คะแนนดี มีค่าสูงสุด ($\bar{X} = 3.09$) อยู่ในระดับสูง ส่วนข้อ 11 หลังจากอ่านหนังสือจบ ฉันจะทำแบบฝึกหัดเพื่อทดสอบความเข้าใจ มีค่าต่ำสุด ($\bar{X} = 2.41$) อยู่ในระดับปานกลาง

การเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 24.64$) มีข้อคำถามที่มีค่าสูงสุดและต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 25 ฉันสังเกตว่าหากอ่านบททวนตำราเรียนหลายๆครั้งจะทำข้อสอบได้ดี มีค่าสูงสุด ($\bar{X} = 3.13$) อยู่ในระดับสูง ส่วนข้อ 23 เมื่อฉันไม่เข้าใจสิ่งทีเรียน ฉันขอให้ครูผู้สอนอธิบายจนเข้าใจ มีค่าต่ำสุด ($\bar{X} = 2.40$) อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 นักเรียนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน โดยมีสมมติฐานย่อย ดังนี้

สมมติฐานย่อยที่ 1.1 นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามเกรดเฉลี่ย

(n=326)			
การเรียนแบบกำกับตนเอง	เกรดเฉลี่ย	\bar{X}	S.D.
1. กระบวนการส่วนบุคคล	ต่ำกว่า/เท่ากับ 2.5	24.89	4.46
	2.51-3.00	23.04	4.26
	3.01-3.50	23.75	3.80
	3.51-4.00	24.64	3.99
2. กระบวนการด้านพฤติกรรม	ต่ำกว่า/เท่ากับ 2.5	24.11	3.14
	2.51-3.00	23.84	4.24
	3.01-3.50	24.28	4.00
	3.51-4.00	25.21	3.98

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(n=326)			
การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง	เกรดเฉลี่ย	\bar{X}	S.D.
3. กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	ต่ำกว่า/เท่ากับ 2.5	24.44	5.70
	2.51-3.00	24.27	4.80
	3.01-3.50	24.15	3.88
	3.51-4.00	25.22	3.97
4. โดยรวม	ต่ำกว่า/เท่ากับ 2.5	73.44	11.80
	2.51-3.00	71.14	12.14
	3.01-3.50	72.18	10.16
	3.51-4.00	75.07	10.60

จากตารางที่ 13 พบว่า นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 3.51-4.00 มีค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองโดยรวมสูงที่สุด ($\bar{X}=75.07$) และนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 2.51-3.00 มีค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองโดยรวมต่ำที่สุด ($\bar{X} = 71.14$)

นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า/เท่ากับ 2.5 มีค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลสูงที่สุด ($\bar{X} = 24.89$) และนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 2.51-3.00 มีค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลต่ำที่สุด ($\bar{X} = 23.04$)

นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 3.51-4.00 มีค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองด้านกระบวนการด้านพฤติกรรมสูงที่สุด ($\bar{X} = 25.21$) และนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 2.51-3.00 มีค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองกระบวนการด้านพฤติกรรมต่ำที่สุด ($\bar{X} = 23.84$)

นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 3.51-4.00 มีค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองกระบวนการด้านสภาพแวดล้อมสูงที่สุด ($\bar{X} = 25.22$) และนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 3.01-3.50 มีค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองกระบวนการด้านสภาพแวดล้อมต่ำที่สุด ($\bar{X} = 24.15$)

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามเกรดเฉลี่ย

(n=326)

การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. กระบวนการส่วนบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	3	116.595	38.865	2.461	.063
	ภายในกลุ่ม	322	5085.297	15.793		
	รวม	325	5201.893			
2. กระบวนการด้านพฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	3	96.306	32.102	1.997	.114
	ภายในกลุ่ม	322	5174.995	16.071		
	รวม	325	5271.301			
3. กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	3	85.173	28.391	1.672	.173
	ภายในกลุ่ม	322	5466.115	16.976		
	รวม	325	5551.288			
4. โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	829.361	276.454	2.412	.067
	ภายในกลุ่ม	322	36906.348	114.616		
	รวม	325	37735.709			

จากตารางที่ 14 พบว่า นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยแตกต่างกันมีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.2 นักเรียนที่มีระดับชั้นการศึกษาแตกต่างกันจะมีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน
จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา

(n=326)

การเรียนแบบกำกับตนเอง	ระดับชั้นการศึกษา	\bar{X}	S.D.
1. กระบวนการส่วนบุคคล	ม.4	24.14	4.24
	ม.5	24.12	3.86
	ม.6	23.91	3.90
2. กระบวนการด้านพฤติกรรม	ม.4	24.54	4.42
	ม.5	24.80	3.70
	ม.6	24.50	3.93
3. กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	ม.4	24.67	4.26
	ม.5	24.63	4.20
	ม.6	24.61	3.70
4. โดยรวม	ม.4	73.35	11.63
	ม.5	73.56	10.44
	ม.6	73.02	10.23

จากตารางที่ 15 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับชั้นการศึกษาแตกต่างกันมีการเรียนแบบกำกับตนเองในทุกด้านมีค่าใกล้เคียงกัน ดังนี้ นักเรียนระดับชั้นม. 5 มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมสูงที่สุด ($\bar{X}=73.56$) และนักเรียนระดับชั้นม.6 มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมต่ำที่สุด ($\bar{X}=73.02$)

นักเรียนระดับชั้นม. 4 มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลสูงที่สุด ($\bar{X}=24.14$) และนักเรียนระดับชั้นม.6 มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลต่ำที่สุด ($\bar{X}=23.91$)

นักเรียนระดับชั้นม. 5 มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการด้านพฤติกรรมสูงที่สุด ($\bar{X}=24.80$) และนักเรียนระดับชั้นม.6 มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการด้านพฤติกรรมต่ำที่สุด ($\bar{X}=24.50$)

นักเรียนระดับชั้นม. 4 มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านสภาพแวดล้อมสูงที่สุด ($\bar{X}=24.67$) และนักเรียนระดับชั้นม.6 มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านสภาพแวดล้อมต่ำที่สุด ($\bar{X}=24.61$)

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา

(n=326)						
การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. กระบวนการส่วนบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	3.676	1.838	.114	.892
	ภายในกลุ่ม	323	5198.217	16.094		
	รวม	325	5201.93			
2. กระบวนการด้านพฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	5.680	2.840	.174	.840
	ภายในกลุ่ม	323	5265.620	16.302		
	รวม	325	5271.301			
3. กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	.163	.081	.005	.995
	ภายในกลุ่ม	323	5551.126	17.186		
	รวม	325	5551.288			
4. โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	15.621	7.811	.067	.935
	ภายในกลุ่ม	323	37720.088	116.780		
	รวม	325	37735.709			

จากตารางที่ 16 พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นการศึกษาแตกต่างกันมีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.3 นักเรียนที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกันจะมีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน
จำแนกตามลำดับการเกิด

(n=326)

การเรียนแบบกำกับตนเอง	ลำดับการเกิด	\bar{X}	S.D.
1. กระบวนการส่วนบุคคล	บุตรคนเดียว	25.98	3.92
	บุตรคนโต	23.84	4.16
	บุตรคนกลาง	23.02	3.74
	บุตรคนเล็ก	23.90	3.74
2. กระบวนการด้านพฤติกรรม	บุตรคนเดียว	26.17	3.49
	บุตรคนโต	24.46	4.71
	บุตรคนกลาง	24.17	3.10
	บุตรคนเล็ก	24.23	3.81
3. กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	บุตรคนเดียว	26.51	4.19
	บุตรคนโต	24.37	4.29
	บุตรคนกลาง	24.32	3.72
	บุตรคนเล็ก	24.15	3.94
4. โดยรวม	บุตรคนเดียว	78.66	10.02
	บุตรคนโต	72.67	11.90
	บุตรคนกลาง	71.51	9.08
	บุตรคนเล็ก	72.27	10.02

จากตารางที่ 17 พบว่า นักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนเดียว มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมสูงที่สุด ($\bar{X}=78.66$) และนักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนกลาง มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมต่ำที่สุด ($\bar{X}=71.51$)

นักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนเดียว มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านส่วนบุคคลสูงที่สุด ($\bar{X}=25.98$) และนักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนกลาง มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านส่วนบุคคลต่ำที่สุด ($\bar{X}=23.02$)

นักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนเดียว มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านพฤติกรรมสูงที่สุด ($\bar{X}=26.17$) และนักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนกลาง มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านพฤติกรรมต่ำที่สุด ($\bar{X}=24.17$)

นักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนเดียว มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด ($\bar{X}=26.51$) และนักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนเล็ก มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านสภาพแวดล้อมต่ำที่สุด ($\bar{X}=24.15$)

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามลำดับการเกิด

(n=326)						
การเรียนแบบกำกับตนเอง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. กระบวนการส่วนบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	3	267.802	89.267	5.826***	.001
	ภายในกลุ่ม	322	4934.091	15.323		
	รวม	325	5201.893			
2. กระบวนการด้านพฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	3	157.853	52.618	3.313*	.020
	ภายในกลุ่ม	322	5113.448	15.880		
	รวม	325	5271.301			
3. กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	3	224.377	74.792	4.521**	.004
	ภายในกลุ่ม	322	5326.912	16.543		
	รวม	325	5551.288			
4. โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1863.986	621.329	5.577***	.001
	ภายในกลุ่ม	322	35871.723	111.403		
	รวม	325	37735.709			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 18 พบว่า นักเรียนที่มีลำดับการเกิดต่างกันการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 .01 และ .001

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเรียนรู้แบบกำกับตนเองโดยรวม จำแนกตามลำดับการเกิด เป็นรายคู่โดยวิธี LSD

(n=326)

ลำดับการเกิด	\bar{X}	ลำดับการเกิด			
		1	2	3	4
		78.66	72.67	71.51	72.27
1. บุตรคนเดียว	78.66	-	5.991*	7.152*	6.386*
2. บุตรคนโต	72.67		-	1.161	.395
3. บุตรคนกลาง	71.51			-	-766
4. บุตรคนเล็ก	72.27				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 พบว่า นักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนเดียวมีการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมแตกต่างจากนักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนโต บุตรคนกลาง และบุตรคนเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนเดียวมีการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมสูงที่สุด ส่วนนักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนกลางมีการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมต่ำที่สุด

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเรียนรู้แบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคล จำแนกตามลำดับการเกิด เป็นรายคู่โดยวิธี LSD

(n=326)

ลำดับการเกิด	\bar{X}	ลำดับการเกิด			
		1	2	3	4
		25.98	23.84	23.02	23.90
1. บุตรคนเดียว	25.98	-	2.142*	2.964*	2.079*
2. บุตรคนโต	23.84		-	.822	-.063
3. บุตรคนกลาง	23.02			-	-.885
4. บุตรคนเล็ก	23.90				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 พบว่า นักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนเดียวมีการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลแตกต่างจากนักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนโต บุตรคนกลาง และบุตรคนเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนเดียวมีการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลสูงที่สุด ส่วนบุตรคนกลางมีการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลต่ำที่สุด

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการด้านพฤติกรรม จำแนกตามลำดับการเกิดเป็นรายคู่โดยวิธี LSD

ลำดับการเกิด	\bar{X}	ลำดับการเกิด			
		1	2	3	4
		26.17	24.46	24.17	24.23
1. บุตรคนเดียว	26.17	-	1.706*	2.000*	1.944*
2. บุตรคนโต	24.46		-	.295	.239
3. บุตรคนกลาง	24.17			-	-.056
4. บุตรคนเล็ก	24.23				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 21 นักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนเดียวมีการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการด้านพฤติกรรมแตกต่างจากนักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนโต บุตรคนกลาง และบุตรคนเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนเดียวมีการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านพฤติกรรมสูงที่สุด ส่วนนักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนกลางมีการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านพฤติกรรมต่ำที่สุด

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการด้านสภาพแวดล้อม
จำแนกตามลำดับการเกิดเป็นรายคู่โดยวิธี LSD

(n=326)

ลำดับการเกิด	\bar{X}	ลำดับการเกิด			
		1	2	3	4
		26.51	24.37	24.32	24.15
1. บุตรคนเดียว	26.51	-	2.143*	2.187*	2.362*
2. บุตรคนโต	24.37		-	.044	.219
3. บุตรคนกลาง	24.32			-	.175
4. บุตรคนเล็ก	24.15				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 22 พบว่า นักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนเดียวมีการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านสภาพแวดล้อมแตกต่างจากนักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนโต บุตรคนกลาง และบุตรคนเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนเดียวมีการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านสภาพแวดล้อมสูงที่สุด ส่วนนักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนเล็กมีการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านสภาพแวดล้อมต่ำที่สุด

สมมติฐานย่อยที่ 1.4 นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

การเรียนแบบกำกับตนเอง	ระดับการศึกษา ของบิดา	(n=326)	
		\bar{X}	S.D.
1. กระบวนการส่วนบุคคล	ม. ต้น/ ต่ำกว่า	23.40	4.03
	ม.ปลาย/ปวช.	23.80	4.25
	อนุปริญญา/ปวส.	24.30	4.26
	ปริญญาตรี	23.79	3.71
	ปริญญาโท/สูงกว่า	25.38	4.26
2. กระบวนการด้านพฤติกรรม	ม. ต้น/ ต่ำกว่า	25.04	3.59
	ม.ปลาย/ปวช.	24.08	4.54
	อนุปริญญา/ปวส.	25.21	3.56
	ปริญญาตรี	24.33	3.90
	ปริญญาโท/สูงกว่า	25.52	4.23
3. กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	ม. ต้น/ ต่ำกว่า	24.52	3.83
	ม.ปลาย/ปวช.	24.36	4.24
	อนุปริญญา/ปวส.	24.82	4.07
	ปริญญาตรี	24.50	4.00
	ปริญญาโท/สูงกว่า	25.36	4.67
4. โดยรวม	ม. ต้น/ ต่ำกว่า	72.96	9.71
	ม.ปลาย/ปวช.	72.24	11.93
	อนุปริญญา/ปวส.	74.33	10.83
	ปริญญาตรี	72.62	9.98
	ปริญญาโท/สูงกว่า	76.26	12.04

จากตารางที่ 23 พบว่า นักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมสูงที่สุด ($\bar{X} = 76.26$) และนักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมต่ำที่สุด ($\bar{X} = 72.24$)

นักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลสูงสุด ($\bar{X} = 25.38$) และนักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลต่ำที่สุด ($\bar{X} = 23.40$)

นักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านพฤติกรรมสูงที่สุด ($\bar{X} = 25.52$) และนักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านพฤติกรรมต่ำที่สุด ($\bar{X} = 24.08$)

นักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านสภาพแวดล้อมสูงที่สุด ($\bar{X} = 25.36$) และนักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านสภาพแวดล้อมต่ำที่สุด ($\bar{X} = 24.36$)

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

(n=326)						
การเรียนแบบกำกับตนเอง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. กระบวนการส่วนบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	4	115.433	28.858	1.821	.124
	ภายในกลุ่ม	321	5086.460	15.846		
	รวม	325	5201.893			
2. กระบวนการด้านพฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	4	86.436	21.609	1.338	.256
	ภายในกลุ่ม	321	5184.865	16.152		
	รวม	325	5271.301			
3. กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	4	35.345	8.836	.514	.725
	ภายในกลุ่ม	321	5515.943	17.184		
	รวม	325	5551.288			
4. โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	615.759	153.940	1.331	.258
	ภายในกลุ่ม	321	377119.950	115.638		
	รวม	325	37735.709			

จากตารางที่ 24 พบว่า นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.5 นักเรียนที่มารดา มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

(n=326)			
การเรียนแบบกำกับตนเอง	ระดับการศึกษา ของมารดา	\bar{X}	S.D.
1. กระบวนการส่วนบุคคล	ม. ต้น/ ต่ำกว่า	23.96	3.60
	ม.ปลาย/ปวช.	23.62	4.14
	อนุปริญญา/ปวส.	23.67	3.72
	ปริญญาตรี	23.97	3.87
	ปริญญาโท/สูงกว่า	25.53	4.75
2. กระบวนการด้านพฤติกรรม	ม. ต้น/ ต่ำกว่า	25.14	3.51
	ม.ปลาย/ปวช.	23.87	4.36
	อนุปริญญา/ปวส.	24.17	3.81
	ปริญญาตรี	24.80	3.93
	ปริญญาโท/สูงกว่า	25.03	4.52
3. กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	ม. ต้น/ ต่ำกว่า	24.71	3.46
	ม.ปลาย/ปวช.	24.13	4.04
	อนุปริญญา/ปวส.	24.04	4.14
	ปริญญาตรี	24.79	4.06
	ปริญญาโท/สูงกว่า	25.38	4.93
4. โดยรวม	ม. ต้น/ ต่ำกว่า	73.82	8.65
	ม.ปลาย/ปวช.	71.62	11.35
	อนุปริญญา/ปวส.	71.88	10.38
	ปริญญาตรี	73.56	10.35
	ปริญญาโท/สูงกว่า	75.93	13.11

จากตารางที่ 25 พบว่า นักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมสูงที่สุด ($\bar{X} = 75.93$) และนักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมต่ำที่สุด ($\bar{X} = 71.62$)

นักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลสูงที่สุด ($\bar{X} = 25.53$) และนักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลต่ำที่สุด ($\bar{X} = 23.62$)

นักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านพฤติกรรมสูงที่สุด ($\bar{X} = 25.14$) และนักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านพฤติกรรมต่ำที่สุด ($\bar{X} = 23.87$)

นักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านสภาพแวดล้อมสูงที่สุด ($\bar{X} = 25.38$) และนักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านสภาพแวดล้อมต่ำที่สุด ($\bar{X} = 24.04$)

ตารางที่ 26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

(n=326)						
การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. กระบวนการส่วนบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	4	104.993	26.248	1.653	.161
	ภายในกลุ่ม	321	5096.900	15.878		
	รวม	325	5201.893			
2. กระบวนการด้านพฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	4	59.276	14.819	.913	.457
	ภายในกลุ่ม	321	5212.025	16.237		
	รวม	325	5271.301			
3. กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	4	56.143	14.036	.820	.513
	ภายในกลุ่ม	321	5495.145	17.119		
	รวม	325	5551.288			
4. โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	540.448	135.112	1.166	.326
	ภายในกลุ่ม	321	37195.260	115.873		
	รวม	325	27735.709			

จากตารางที่ 26 พบว่า นักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.6 นักเรียนที่มีสถานภาพการสมรสของบิดามารดาแตกต่างกันจะมีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียนจำแนกตามสถานภาพการสมรสของบิดามารดา

(n=326)

การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง	สถานภาพสมรส		\bar{X}	S.D.	t	p
	ของบิดามารดา	จำนวน				
1. กระบวนการส่วนบุคคล	อยู่ด้วยกัน	274	24.03	3.73	-.263	.835
	แยกกันอยู่	52	24.19	5.26		
2. กระบวนการด้านพฤติกรรม	อยู่ด้วยกัน	274	24.67	3.86	.559	.576
	แยกกันอยู่	52	24.33	4.83		
3. กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	อยู่ด้วยกัน	274	24.75	3.97	1.142	.254
	แยกกันอยู่	52	24.04	4.92		
4. โดยรวม	อยู่ด้วยกัน	274	73.45	10.15	.044	.656
	แยกกันอยู่	52	72.56	13.71		

จากตารางที่ 27 พบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพการสมรสของบิดามารดาแตกต่างกันมีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.7 นักเรียนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกันจะมีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียนจำแนกตามอาชีพของบิดา

(n=326)

การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง	อาชีพของบิดา	\bar{X}	S.D.
1. กระบวนการส่วนบุคคล	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	24.38	4.04
	บริษัทเอกชน/รับจ้าง	24.41	3.76
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	23.56	3.82
	อื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ)	25.55	5.50

ตารางที่ 28 (ต่อ)

(n=326)			
การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง	อาชีพของบิดา	\bar{X}	S.D.
2. กระบวนการด้าน พฤติกรรม	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	25.20	4.02
	บริษัทเอกชน/รับจ้าง	24.17	4.42
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	24.29	3.67
	อื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ)	26.25	5.00
3. กระบวนการด้าน สภาพแวดล้อม	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	24.90	4.36
	บริษัทเอกชน/รับจ้าง	24.56	4.45
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	24.46	3.69
	อื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ)	25.25	5.51
4. โดยรวม	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	74.48	10.89
	บริษัทเอกชน/รับจ้าง	73.14	11.36
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	72.30	9.69
	อื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ)	77.05	15.28

จากตารางที่ 28 นักเรียนที่บิดามีอาชีพอื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ) มีค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองโดยรวมสูงที่สุด ($\bar{X} = 77.05$) และนักเรียนที่บิดามีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองโดยรวมต่ำที่สุด ($\bar{X} = 72.30$)

นักเรียนที่บิดามีอาชีพอื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ) มีค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลสูงที่สุด ($\bar{X} = 25.55$) และนักเรียนที่บิดามีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองกระบวนการด้านส่วนบุคคลต่ำที่สุด ($\bar{X} = 23.56$)

นักเรียนที่บิดามีอาชีพอื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ) มีค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองกระบวนการด้านพฤติกรรมสูงที่สุด ($\bar{X} = 26.25$) และนักเรียนที่บิดามีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้แบบกำกับตนเองกระบวนการด้านพฤติกรรมต่ำที่สุด ($\bar{X} = 24.17$)

นักเรียนที่บิดามีอาชีพอื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ) มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านสภาพแวดล้อมสูงที่สุด ($\bar{X} = 25.25$) และนักเรียนที่บิดามีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านสภาพแวดล้อมต่ำที่สุด ($\bar{X} = 24.46$)

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามอาชีพของบิดา

(n=326)						
การเรียนแบบกำกับตนเอง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. กระบวนการส่วนบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	3	100.720	33.573	2.119	.098
	ภายในกลุ่ม	322	5101.172	15.842		
	รวม	325	5201.893			
2. กระบวนการด้านพฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	3	110.898	36.966	2.307	.077
	ภายในกลุ่ม	322	5160.402	16.026		
	รวม	325	5271.301			
3. กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	3	18.871	6.290	.366	.778
	ภายในกลุ่ม	322	5532.417	17.181		
	รวม	325	5551.288			
4. โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	553.117	184.372	1.597	.190
	ภายในกลุ่ม	322	37182.592	115.474		
	รวม	325	37735.709			

จากตารางที่ 29 พบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกันมีการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.8 นักเรียนที่มารดาอาชีพแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

ตารางที่ 30 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน
จำแนกตามอาชีพของมารดา

(n=326)

การเรียนแบบกำกับตนเอง	อาชีพของมารดา	\bar{X}	S.D.
1. กระบวนการส่วนบุคคล	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	24.01	3.93
	บริษัทเอกชน/รับจ้าง	24.29	3.18
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	24.65	3.82
	อื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ	22.86	4.80
	ประกอบอาชีพ		
2. กระบวนการด้านพฤติกรรม	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	24.59	3.90
	บริษัทเอกชน/รับจ้าง	24.84	3.36
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	25.01	3.77
	อื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ	23.75	5.02
	ประกอบอาชีพ		
3. กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	24.58	4.45
	บริษัทเอกชน/รับจ้าง	24.44	4.06
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	25.10	3.54
	อื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ	24.06	4.68
	ประกอบอาชีพ		
4. โดยรวม	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	73.17	11.00
	บริษัทเอกชน/รับจ้าง	73.56	9.48
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	74.77	9.58
	อื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ	70.67	13.04
	ประกอบอาชีพ		

จากตารางที่ 30 พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมสูงที่สุด ($\bar{X}=74.77$) และนักเรียนที่มารดามีอาชีพอื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ) มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมต่ำที่สุด ($\bar{X}=70.67$)

นักเรียนที่มารดามีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลสูงที่สุด ($\bar{X}=24.65$) และนักเรียนที่มารดามีอาชีพอื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ) มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลต่ำที่สุด ($\bar{X}=22.86$)

นักเรียนที่มารดามีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเอง กระบวนการด้านพฤติกรรมสูงที่สุด ($\bar{X}=25.01$) และนักเรียนที่มารดามีอาชีพอื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ) มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านพฤติกรรมต่ำที่สุด ($\bar{X}=23.75$)

นักเรียนที่มารดามีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเอง กระบวนการด้านสภาพแวดล้อมสูงที่สุด ($\bar{X}=25.10$) และนักเรียนที่มารดามีอาชีพอื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ) มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านสภาพแวดล้อมต่ำที่สุด ($\bar{X}=24.06$)

ตารางที่ 31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตามอาชีพของมารดา

(n=326)

การเรียนแบบกำกับตนเอง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. กระบวนการส่วนบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	3	135.737	45.246	2.876*	.036
	ภายในกลุ่ม	322	5066.156	15.733		
	รวม	325	5201.893			
2. กระบวนการด้านพฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	3	68.478	22.826	1.413	.239
	ภายในกลุ่ม	322	5202.823	16.158		
	รวม	325	5271.301			
3. กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	3	48.796	16.265	.952	.416
	ภายในกลุ่ม	322	5502.492	17.088		
	รวม	325	5551.288			
4. โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	694.194	231.398	2.012	.112
	ภายในกลุ่ม	322	37041.515	115.036		
	รวม	325	37735.709			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 31 พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกันมีการเรียนแบบกำกับตนเอง โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกันมีการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกระบวนการด้านพฤติกรรมและ กระบวนการด้านสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 32 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคล จำแนก ตามอาชีพของมารดา เป็นรายคู่โดยวิธี LSD

(n=326)

อาชีพของมารดา	\bar{X}	อาชีพของมารดา			
		1	2	3	4
		24.01	24.29	24.65	22.86
1. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	24.01	-	-.280	-.641	1.151
2. บริษัทเอกชน/รับจ้าง	24.29		-	-.361	1.432
3. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	24.65			-	1.793*
4. อื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ)	22.86				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 32 พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลแตกต่างจากนักเรียนที่มารดามีอาชีพเกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มารดามีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลสูงที่สุด ส่วนนักเรียนที่มารดามีอาชีพอื่นๆ(เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ) มีการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านพฤติกรรมต่ำที่สุด

สมมติฐานย่อยที่ 1.9 นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้แตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

ตารางที่ 33 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน
จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

(n=326)			
การเรียนแบบกำกับตนเอง	รายได้ของครอบครัว	\bar{X}	S.D.
1. กระบวนการส่วนบุคคล	ต่ำกว่า 20,000 บาท	23.93	3.56
	20,001-30,000 บาท	24.18	4.21
	30,001 บาทขึ้นไป	24.05	4.04
2. กระบวนการด้าน พฤติกรรม	ต่ำกว่า 20,000 บาท	24.24	4.43
	20,001-30,000 บาท	24.82	3.91
	30,001 บาทขึ้นไป	24.63	3.99
3. กระบวนการด้าน สภาพแวดล้อม	ต่ำกว่า 20,000 บาท	24.31	4.39
	20,001-30,000 บาท	24.93	4.31
	30,001 บาทขึ้นไป	24.63	4.05
4. โดยรวม	ต่ำกว่า 20,000 บาท	72.48	10.77
	20,001-30,000 บาท	73.93	11.22
	30,001 บาทขึ้นไป	73.31	10.70

จากตารางที่ 33 พบว่า นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ 20,001-30,000 บาท มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมสูงที่สุด ($\bar{X}=73.93$) และนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมต่ำที่สุด ($\bar{X}=72.48$)

นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ 20,001-30,000 บาท มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลสูงที่สุด ($\bar{X}=24.18$) และนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้สูงกว่า 30,001 บาทขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการส่วนบุคคลต่ำที่สุด ($\bar{X}=23.93$)

นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ 20,001-30,000 บาท มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านพฤติกรรมสูงที่สุด ($\bar{X}=24.82$) และนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านพฤติกรรมต่ำที่สุด ($\bar{X}=24.24$)

นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ 20,001-30,000 บาท มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเอง กระบวนการด้านสภาพแวดล้อมสูงที่สุด ($\bar{X}=24.93$) และนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองกระบวนการด้านสภาพแวดล้อมต่ำที่สุด ($\bar{X}=24.31$)

ตารางที่ 34 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน จำแนกตาม รายได้ของครอบครัว

(n=326)						
การเรียนแบบกำกับตนเอง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. กระบวนการส่วนบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.496	.748	.046	.955
	ภายในกลุ่ม	323	5200.397	16.100		
	รวม	325	5201.893			
2. กระบวนการด้านพฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	8.520	4.260	.261	.770
	ภายในกลุ่ม	323	5262.781	16.2993		
	รวม	325	5271.301			
3. กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	9.421	4.711	.275	.760
	ภายในกลุ่ม	323	5541.867	17.157		
	รวม	325	5551.288			
4. โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	51.099	25.550	.219	.803
	ภายในกลุ่ม	323	37684.610	116.671		
	รวม	325	37735.709			

จากตารางที่ 34 พบว่า นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้แตกต่างกันมีการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน

ตารางที่ 35 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับการเรียนแบบกำกับตนเอง (n=326)

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	การเรียนแบบกำกับตนเอง							
	ส่วนบุคคล		ด้านพฤติกรรม		สภาพแวดล้อม		โดยรวม	
	r	p	r	p	r	p	r	p
1. ให้อิสระอย่างมีขอบเขต	.312***	.000	.369***	.000	.309***	.000	.373***	.000
2. เข้มงวด	.170**	.002	.093	.093	.067	.228	.124*	.026
3. ขอมตามบุตร	.277***	.000	.230***	.000	.207***	.000	.268***	.000
4. ปล่อยปละละเลย	.083	.136	-.014	.795	-.042	.451	.009	.867

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 35 พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขตและแบบขอมตามบุตร มีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด มีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวม และกระบวนการส่วนบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองในทุกด้าน

สมมติฐานที่ 3 บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน

ตารางที่ 36 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับการเรียนแบบกำกับตนเอง

(n=326)

ลักษณะบุคลิกภาพ	การเรียนแบบกำกับตนเอง							
	ส่วนบุคคล		ด้านพฤติกรรม		สภาพแวดล้อม		โดยรวม	
	r	p	r	p	r	p	r	p
1. แสดงตัว-เก็บตัว	.066	.237	.107	.054	.055	.321	.115*	.038
2. มั่นคง- หวั่นไหว	.012	.825	.059	.292	.001	.989	.022	.695

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 36 พบว่า บุคลิกภาพด้านแสดงตัว – เก็บตัว มีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลิกภาพด้านมั่นคง – หวั่นไหว ไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมและรายด้านทุกด้าน

ข้อวิจารณ์

ในการวิจารณ์ผลวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ การเรียนแบบกำกับตนเอง และผลการทดสอบสมมุติฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ย 3.51-4.00 (ร้อยละ 43.3) ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 35) มีลำดับการเกิดส่วนใหญ่เป็นบุตรคนโต (ร้อยละ 34.4) ระดับการศึกษาของบิดามารดาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 48.8 และร้อยละ 48.2 ตามลำดับ) สถานภาพการสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่อาศัยอยู่ร่วมกัน (ร้อยละ 84) บิดามารดาประกอบอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 48.5 และร้อยละ 35.3 ตามลำดับ) และรายได้ของครอบครัวต่อเดือน ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 69.6)

2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต ($\bar{X} = 19.00$) อยู่ในระดับสูง รองลงมา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตามบุตร ($\bar{X} = 14.07$) และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ($\bar{X} = 12.57$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ($\bar{X} = 10.40$) อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วัฒนา เตชะ โกมล (2541) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถทำนายการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้ เพราะสภาพแวดล้อมทางครอบครัว โดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูมีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาของลูก และสอดคล้องกับ พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุษย์และคณะ (2545) ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองในปัจจุบันอาจมีการศึกษามากขึ้น และมีประสบการณ์ในระดับสากลมากขึ้น เข้าใจบทบาทของบิดามารดามากขึ้น จึงทำให้เลือกที่จะอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขตมากกว่าการอบรมเลี้ยงดูรูปแบบอื่นตามทฤษฎีของ Baumrind (1990)

3. บุคลิกภาพ

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบห้วนไหว ($\bar{X} = 15.37$) และบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ($\bar{X} = 12.09$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาริยา ทรงสิทธิโชค (2549) พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบห้วนไหวและแบบแสดงตัว ซึ่งลักษณะของผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบห้วนไหว คือ มีความรู้สึกริเวทกังวลต่อทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้น แม้ในสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดอันตราย ส่วนผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมีลักษณะเป็นมิตร มีอัธยาศัยไมตรี ชอบงานสังคม มีเพื่อนมาก ชอบการเปลี่ยนแปลงใหม่ (Eysenck, 1964, 1969 อ้างใน ถวัลย์ เนียมทรัพย์, 2536)

4. การเรียนแบบกำกับตนเอง

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองในแต่ละด้านมีค่าใกล้เคียงกัน ดังนี้ ภาระงานการด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 24.64$) ภาระงานการด้านพฤติกรรม ($\bar{X} = 24.61$) และ ภาระงานการส่วนบุคคล ($\bar{X} = 24.06$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพ รวมถึงครูอาจารย์ในโรงเรียนให้การดูแลเอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี ตลอดจนมีการจัดสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ อาจทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งแต่ในละกลุ่มอาจประกอบไปด้วยผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน คอยให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงทำให้ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการเรียนแบบกำกับตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

5. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 นักเรียนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.1 นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยแตกต่างกันมีการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้อง

กับงานวิจัยของวัฒนา เตชะ โกมล (2541) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ผลของการประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเอง โดยนักเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านการเรียนจะมีผลการเรียนในระดับสูง ความสำเร็จนี้เปรียบเสมือนรางวัลหรือแรงเสริมที่ทำให้บุคคลมีการกำกับตนเอง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรนุช วงศ์คงเดช (2547) พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการเรียนแบบกำกับตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียง และมีคุณภาพ นักเรียนส่วนใหญ่ที่เข้ามาเรียนนั้นต้องผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามา ดังนั้นนักเรียนที่ผ่านการสอบเข้ามาจึงเป็นนักเรียนที่มีคุณภาพ เก่ง มีเกรดเฉลี่ยค่อนข้างสูง และมีการเรียนแบบกำกับตนเอง ส่วนนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำ อาจจะมีเกรดเฉลี่ยค่อนข้างต่ำจึงมีการกำกับตนเองในการเรียนสูงขึ้น หรืออาจเนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ต้องเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยจึงต้องมีการเรียนแบบกำกับตนเอง ฉะนั้นเกรดเฉลี่ยจึงไม่มีผลต่อการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน

สมมติฐานย่อยที่ 1.2 นักเรียนที่มีระดับชั้นการศึกษาแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นการศึกษาแตกต่างกันมีการเรียนแบบกำกับตนเองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรนุช วงศ์คงเดช (2547) ที่พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีการเรียนแบบกำกับตนเองสูงกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Zimmerman and Martinez-Pons (1990) พบว่า เด็กที่อยู่ในชั้นปีที่สูงกว่า มีการเรียนแบบกำกับตนเองที่มากกว่า และไม่สอดคล้องกับวัฒนา เตชะ โกมล (2541) กล่าวว่า ยิ่งนักเรียนอยู่ในระดับชั้นที่สูงขึ้นจะยิ่งมีการกำกับตนเองในการเรียนสูงขึ้น เนื่องจากการกำกับตนเองเป็นผลมาจากการสะสมการเรียนรู้ทางสังคม การเจริญเติบโตทำให้เด็กมีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น รู้จักขอบเขตการกำกับตนเองเพิ่มขึ้น มีเหตุผล มีความสามารถในการเรียนรู้ได้มากขึ้น และมีทักษะในการใช้กลวิธีกำกับตนเองในการเรียนมากขึ้น จึงเป็นลักษณะที่พัฒนาขึ้นตามระดับชั้นเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างอยู่ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ซึ่งจะมีบรรยากาศการเรียนการสอนที่เข้มข้น ประกอบกับนักเรียนมีความมุ่งมั่นทางการเรียนสูง และเป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง รวมถึงปัจจุบันใช้ระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัยแบบใหม่ทำให้นักเรียนต้องเริ่มเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นต้นไป นักเรียนจึงมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีการวางแผน การตั้งเป้าหมายในการเรียน และตั้งใจอ่านหนังสือ

มากขึ้น พร้อมทั้งใช้กลวิธีการเรียนแบบกำกับตนเองสูงขึ้นตามไปด้วย จึงเป็นผลให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ละระดับชั้นมีการเรียนแบบกำกับตนเองไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.3 นักเรียนที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกันมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยบุตรคนเดียวมีการเรียนแบบกำกับตนเองสูงที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยพร ร่มริน (2549) ที่พบว่า นักเรียนที่มีลำดับการเกิดต่างกันมีพฤติกรรมการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549) ที่กล่าวว่า ลำดับการเกิดมีอิทธิพลต่อลักษณะบุคลิกภาพและพฤติกรรมต่างๆ ของวัยรุ่น โดยลูกคนแรกมักจะมีลักษณะมุ่งความสำเร็จ มีความมั่นใจในตนเองสูง บิดามารดาจะให้ความสนใจมากกว่า มีความคาดหวังสูงกว่า บิดามารดามักให้ลูกคนแรกเป็นต้นแบบของน้องๆ และเป็นที่ยกย่องในครอบครัว ลูกคนแรกมีหน้าที่สอนน้องในเรื่องต่างๆ ทำให้ต้องเรียนรู้มากขึ้น ส่วนลูกคนรอง ไม่ได้ทำหน้าที่มากเท่าลูกคนแรก และลูกคนเล็กจะมีปัญหามากที่สุดเพราะไม่มีใครให้สอนเลย ในขณะที่ลูกคนเดิวนั้น แม้จะไม่มีโอกาสได้สอนน้อง แต่ก็ได้รับความสนใจ ความเอาใจใส่ จากบิดามารดาอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในด้านการเรียน และถูกตั้งความคาดหวังสูง ฉะนั้นลูกคนเดียวจึงมีความเป็นไปได้ว่า มีการเรียนแบบกำกับตนเองสูงที่สุด

สมมติฐานย่อยที่ 1.4 นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเอง ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองสูงที่สุดในทุกด้าน อาจเป็นไปได้ว่า บิดาที่มีการศึกษาสูง ย่อมมีวิธีการสอน การให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียนแก่เด็กได้เป็นอย่างดี รวมถึงการที่เด็กได้เห็นแบบอย่างที่ดีจากบิดา ทั้งด้านการเรียน การทำงาน ดังนั้นบิดายังมีการศึกษาสูงยิ่งส่งผลให้นักเรียนมีการเรียนแบบกำกับตนเองสูงขึ้นตามไปด้วย

สมมติฐานย่อยที่ 1.5 นักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเอง ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัย พบว่า มารดาที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวม ด้านกระบวนการส่วนบุคคล และกระบวนการด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด ส่วนมารดาที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า มีค่าเฉลี่ยของการเรียนแบบกำกับตนเองด้านกระบวนการด้านพฤติกรรมสูงสุด อาจเป็นไปได้ว่ามารดาส่วนใหญ่มีหน้าที่ดูแล เอาใจใส่ และอยู่ใกล้ชิดกับบุตรมากที่สุด ฉะนั้นมารดาที่มีการศึกษาสูง สามารถให้คำแนะนำด้านการเรียน การอ่านหนังสือ ทำการบ้าน และพาเข้าห้องสมุด เป็นต้น ส่วนมารดาที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า เด็กอาจเห็นตัวแบบจากมารดาแล้วว่าคนที่มีการศึกษาต่ำ ส่งผลถึงอาชีพการงานด้วย จึงมีความขยัน และตั้งใจเรียนเพื่อจะได้เรียนสูงๆ และมีหน้าที่การงานที่ดีทำในอนาคต

สมมติฐานย่อยที่ 1.6 นักเรียนที่มีสถานภาพการสมรสของบิดามารดาแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดาแตกต่างกันมีการเรียนแบบกำกับตนเองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจาก แม้ว่าบิดามารดาจะหย่าร้างกันหรือคนใดคนหนึ่งเสียชีวิตไป แต่เด็กก็ยังได้รับความรัก ความอบอุ่นและการเลี้ยงดูที่เหมาะสม จากญาติพี่น้อง เนื่องจากลักษณะครอบครัวไทยเป็นครอบครัวขยายหรืออาจเป็นเพราะนักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดาที่อาศัยอยู่ด้วยกันสูงถึงร้อยละ 84 สถานภาพการสมรสจึงไม่มีผลต่อการเรียนแบบกำกับตนเอง

สมมติฐานย่อยที่ 1.7 นักเรียนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกันมีการเรียนแบบกำกับตนเอง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2523) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ อาชีพของบิดา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบิดาเป็นหัวหน้าครอบครัว มีหน้าที่ทำงานหาเงิน มาจุนเจือครอบครัว ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันบีบรัดกับการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก ดังนั้นบิดาจึงใส่ใจที่จะประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีวิตจนไม่มีเวลาที่จะเอาใจใส่ต่อผลการเรียนของนักเรียน (ทรงพร สดใสจิตต์, 2547) ฉะนั้นอาชีพของบิดาจึงไม่มีผลต่อการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน

สมมติฐานย่อยที่ 1.8 นักเรียนที่มารดาอาชีพแตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มารดาอาชีพแตกต่างกันมีการเรียนแบบกำกับตนเอง แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนที่มารดาที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีการเรียนแบบกำกับตนเองสูงกว่านักเรียนที่มารดาอาชีพเกษตร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ อาจเนื่องมาจากมารดาที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ส่วนใหญ่มีการศึกษาและมีฐานะในระดับหนึ่ง จึงมีความพร้อมในการส่งเสริม สนับสนุนด้านการศึกษาของบุตร และมีเวลาให้บุตรอย่างเต็มที่ ตลอดจนมีชีวิตครอบครัวที่ดีกว่ามารดาที่มีอาชีพเกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพที่จะต้องต่อสู้ดิ้นรนหาเลี้ยงชีพมากกว่าอาชีพอื่นๆ และต้องทำงานหนักแต่มีรายได้น้อยทำให้บุตรต้องช่วยแบ่งเบาภาระโดยการทำงานหรือหางานพิเศษทำหลังเลิกเรียน เด็กอาจเกิดความวิตกกังวลในหลายด้าน ทั้งด้านการเรียน การทำงานรวมถึงไม่มีเวลาอ่านหนังสือ และเรียนได้ไม่เต็มที่ จึงเกิดความท้อแท้เบื่อหน่าย การเรียนส่งผลให้ผลการเรียนตกต่ำ ผลการวิจัยสอดคล้องกับ จิตติมา เลิศจินดา (2547) พบว่า อาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อบุตร เป็นหน้าที่หลักของมารดาซึ่งมีความใกล้ชิดกับบุตรมากที่สุด ฉะนั้นลักษณะงานของมารดาจึงส่งผลต่อการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียน

สมมติฐานย่อยที่ 1.9 นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้แตกต่างกันจะมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า รายได้ของครอบครัวแตกต่างกันมีการเรียนแบบกำกับตนเองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลวิจัยของ สุมลลิกา อุดาการ (2537) พบว่า ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลางและสูง ให้การส่งเสริมการเรียนของเด็กในความปกครองสูงกว่าผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับต่ำ และใช้พยากรณ์ผลการเรียนของนักเรียนได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันมีกองทุนกู้ยืม

เงินเพื่อการศึกษา ให้นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำได้กู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการศึกษาเล่าเรียน ดังนั้น รายได้ของครอบครัวจึงไม่มีผลกับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน

สมมติฐานที่ 2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน

จากการศึกษา พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขตมีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนา เตชะโกมล (2541) และ วีรนุช วงศ์คงเดช (2547) พบว่า พ่อแม่ที่เอาใจใส่ ชี้แนะ ให้ความรักความอบอุ่น ให้ความเป็นอิสระภายในขอบเขต และกฎเกณฑ์ที่เป็นเหตุเป็นผล จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีเป้าหมายทางการเรียนที่ชัดเจน มีความรู้สึกว่าตนเองสามารถจัดการกับเรื่องเรียนได้ และมีความสามารถในการใช้กลวิธีต่างๆ ในการกำกับตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายทางการเรียนที่ตั้งไว้ อันเป็นลักษณะสำคัญของบุคคลที่มีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองตามแนวคิดของ Zimmerman (1986,1989) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบิดามารดาส่งเสริมให้นักเรียนมีอิสระในการคิด การตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเอง มักใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ทำให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเอง มีเหตุผล มีความรับผิดชอบต่อตนเองและมีความอดทนในการทำงาน ซึ่งลักษณะดังกล่าว เป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีการเรียนแบบกำกับตนเอง

จากการศึกษา พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวมและกระบวนการส่วนบุคคล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูลักษณะนี้ บิดามารดาจะคอยควบคุมดูแลความประพฤติ ความคิด ทัศนคติและความรู้สึกโดยตรง บิดามารดาจะออกคำสั่งให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบและมาตรฐานของสังคม วัฒนธรรม ถ้าไม่ปฏิบัติตามก็จะถูกลงโทษ นอกจากนี้บิดามารดาจะคอยควบคุมการเรียน การอ่านหนังสือ และการทำการบ้านต่างๆ (วัฒนา เตชะโกมล, 2541) ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดจึงช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีการเรียนแบบกำกับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคุชฎี โยเหลา (2535) พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้กฎเกณฑ์ที่เข้มงวด จะมีการควบคุมตนเองสูง

จากการศึกษา พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตามบุตรมีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นไปได้ว่านักเรียนศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีชื่อเสียง และเป็นนักเรียนเก่ง รวมถึงสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนช่วยกระตุ้นให้เด็กมีการเรียนแบบกำกับตนเอง หรืออาจเนื่องจาก

โรงเรียนและสภาพแวดล้อมบีบบังคับเด็กมากพอแล้ว บิดามารดาจึงยอมตามบุตรเพื่อไม่ให้เด็กเกิดความเครียด ซึ่งไม่สอดคล้องกับ Hurlock(1974) ที่กล่าวว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตามบุตรมากเกินไป จะทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความกล้าที่จะเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคในอนาคต และมักจะมีควมวิตกกังวลสูง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งนำไปขัดขวางการกำกับตนเองในการเรียน

สมมติฐานที่ 3 บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบแสดงตัว-ห้วนไหว และบุคลิกภาพด้านแสดงตัว-เก็บ มีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวม จากงานวิจัยของสุรศักดิ์ เทียบฤทธิ์ (2539) พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและปานกลาง จะมีบุคลิกภาพเป็นแบบแสดงตัว ส่วนนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีบุคลิกภาพเป็นแบบเก็บตัว และงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ ทิพวาริ (2546) พบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และBanister (1973) พบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว เมื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มมีผลการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนแบบกำกับตนเอง จะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับลักษณะบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล เช่น บุคลิกภาพแบบเก็บตัว มีลักษณะนิสัยชอบอ่านหนังสือหรือชอบค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่ชอบเข้าสังคม (Eysenck, 1964 อ้างใน ถวัลย์ เนียมทรัพย์, 2536) หากได้อ่านหนังสือหรือทำงานคนเดียว อาจมีสมาธิและทำงานได้ดีกว่าการทำร่วมกับคนอื่น ในทางตรงข้าม บุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีลักษณะนิสัยไม่ชอบทำงานหรือค้นคว้าด้วยตนเอง ชอบการเปลี่ยนแปลงใหม่ ชอบเข้าสังคม (Eysenck, 1964 อ้างใน ถวัลย์ เนียมทรัพย์, 2536) หากได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นจะทำงานด้วยความสนุกสนาน ร่าเริง และมีความกระตือรือร้นสูง

ตารางที่ 37 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	ผลการวิจัย	
	เป็นไปตาม สมมติฐาน	ไม่เป็นไปตาม สมมติฐาน
1. นักเรียนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน		
1.1 เกรดเฉลี่ย		✓
1.2 ระดับ		✓
1.3 ลำดับการเกิด	✓	
1.4 ระดับการศึกษาของบิดา		✓
1.5 ระดับการศึกษาของมารดา		✓
1.6 สถานภาพการสมรสของบิดามารดา		✓
1.7 อาชีพของบิดา		✓
1.8 อาชีพของมารดา	✓	
1.9 รายได้ของครอบครัว		✓
2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน		
2.1 แบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต	✓	
2.2 แบบเข้มงวด	✓	
2.3 แบบยอมตามบุตร	✓	
2.4 แบบปล่อยปละละเลย		✓
3. บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน		
3.1 แสดงตัว - เก็บตัว	✓	
3.2 มั่นคง - หวั่นไหว		✓

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และการเรียนแบบกำกับตนเอง
- 2) ศึกษาเปรียบเทียบการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน
- 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน
- 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา จำนวน 326 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ข้อคำถามเกี่ยวกับ เกรดเฉลี่ย ระดับชั้น ลำดับการเกิด การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพ สมรสบิดามารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ตามแนวคิดของ Baumrind (1990) ครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน คือ แบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต แบบเข้มงวด แบบยอมตามบุตร และแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 24 ข้อ ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .730

ส่วนที่ 3 แบบทดสอบบุคลิกภาพ EPI (The Eysenck Personality Inventory) ของ H.J. Eysenck and Sybil B.G. Eysenck (1984) โดยพัฒนามาจากแบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI (The Maudsley Personality Inventory) ที่สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1962 เป็นแบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งมี

จำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 57 ข้อ และสามารถวัดลักษณะของบุคลิกภาพได้เป็น 2 มิติ คือ มิติด้านแสดงตัว - เก็บตัว หรือเรียกว่า Scale E และมิติด้านหัวน้ใจ - มั่นคงทางอารมณ์ หรือเรียกว่า Scale N มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .827 และ .851 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนแบบกำกับตนเอง ตามแนวคิดของ Zimmerman (1989) ครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 3 ด้าน คือ กระบวนการส่วนบุคคล กระบวนการด้านพฤติกรรม และกระบวนการด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 27 ข้อ ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .958

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในเดือนกุมภาพันธ์ 2552 แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยสถิติเชิงพรรณนาค่าร้อยละ ใช้แสดงข้อมูลทั่วไป ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อแสดงการกระจายของข้อมูล สถิติเชิงอนุมาน ทดสอบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม (t-test) ค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป (F-test) และเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (Multiple Comparison) โดยวิธีของ LSD และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ใช้สัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ย 3.51-4.00 (ร้อยละ 43.3) ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 35.0) มีลำดับการเกิดส่วนใหญ่เป็นบุตรคนโต (ร้อยละ 34.4) ระดับการศึกษาของบิดามารดาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 48.8 และร้อยละ 48.2 ตามลำดับ) สถานภาพการสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่อาศัยอยู่ร่วมกัน (ร้อยละ 84.0) บิดามารดาประกอบอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 48.5 และร้อยละ 35.3 ตามลำดับ) และรายได้ของครอบครัวต่อเดือน ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 69.6)

2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต ($\bar{X} = 19.00$) อยู่ในระดับสูง การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ($\bar{X} = 12.57$) และการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตามบุตร ($\bar{X} = 14.07$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ($\bar{X} = 10.40$) อยู่ในระดับต่ำ

3. บุคลิกภาพของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพด้านแสดงตัว – ห้วนไหว คิดเป็นร้อยละ 66.0 รองลงมา คือ บุคลิกภาพด้านเก็บตัว – ห้วนไหว คิดเป็นร้อยละ 28.2 และบุคลิกภาพด้านเก็บตัว-มันคง คิดเป็นร้อยละ 3.1 ส่วนบุคลิกภาพด้านแสดงตัว – มันคง มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.8

4. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวม ($\bar{X} = 73.31$) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้ กระบวนการส่วนบุคคล ($\bar{X} = 24.06$) กระบวนการด้านพฤติกรรม ($\bar{X} = 24.61$) และกระบวนการด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 24.64$)

5. นักเรียนที่มีลำดับการเกิด และอาชีพของมารดา แตกต่างกันมีการเรียนแบบกำกับตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย ระดับชั้นเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา สถานภาพการสมรสของบิดามารดา อาชีพของบิดาและรายได้ของครอบครัว แตกต่างกัน มีการเรียนแบบกำกับตนเอง ไม่แตกต่างกัน

7. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขตและแบบยอมตามบุตรมีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

8. บุคลิกภาพด้านแสดงตัว – เก็บตัว มีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลิกภาพด้านมันคง-ห้วนไหว ไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเอง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพและการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษา พบว่า ลำดับการเกิด เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนแบบกำกับตนเอง โดยนักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนกลางมีการเรียนแบบกำกับตนเองต่ำสุด อาจเนื่องมาจากบิดามารดาให้ความสนใจกับบุตรคนโตและบุตรคนเล็กมากกว่า จนละเลยความรู้สึกของบุตรคนกลางจึงทำให้เด็กพยายามเรียกร้องความสนใจโดยการไม่ตั้งใจเรียน เกเร หนีเรียน จนในที่สุด

กลายเป็นเด็กมีปัญหา ฉะนั้นผู้ปกครองต้องให้ความรัก ความอบอุ่น ตลอดจนคอยดูแลเอาใจใส่ บุตรทุกคนอย่างใกล้ชิด ทัวถึง และเท่าเทียมกัน ที่สำคัญควรให้กำลังใจ หรือให้การชมเชยแก่เด็ก เมื่อเด็กมีความประพฤติดี รวมถึงให้การส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กได้ทำสิ่งที่ตนเองสนใจและมี ความถนัดอย่างเต็มที่

2. จากผลการศึกษา พบว่า อาชีพของมารดา เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนแบบกำกับตนเอง ของนักเรียน เนื่องจากมารดาส่วนใหญ่มีความใกล้ชิดกับบุตรมากที่สุด ลักษณะงานบางอาชีพของ มารดาจึงมีผลต่อการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน เช่น อาชีพเกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ มารดาอาจไม่ได้มีความรู้ในการให้คำแนะนำด้านการเรียน และไม่มีเวลาที่จะดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับ การเรียน การอ่านหนังสือ หรือทำการบ้านของเด็กเท่าที่ควร ฉะนั้นทางโรงเรียนควรจัดกิจกรรม หรือโครงการให้รุ่นพี่แนะนำรุ่นน้อง เกี่ยวกับการเรียน การเตรียมตัวสอบ การเลือกคณะ เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนได้เห็นแบบอย่างจากรุ่นพี่ ซึ่งอาจทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น และครู อาจารย์ทุกท่านควรช่วยกันดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ตลอดจนมีการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการ สอนให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสใช้อย่างทั่วถึง

3. จากการศึกษา พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูโดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระ อย่างมีขอบเขต มีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน ฉะนั้นทางโรงเรียนจึง ควรให้ความรู้กับผู้ปกครอง โดยการจัดประชุมผู้ปกครองหรืออบรมสมาคมครูและผู้ปกครอง เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้เป็นตัวของตัวเอง มีอิสระในการคิดการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆด้วยตัวเอง จะทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่า เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีกำลังใจ และแรงจูงใจในการเรียนซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีเป้าหมาย ทางการศึกษาที่ชัดเจน มีความรู้สึกว่าคุณสามารถจัดการกับเรื่องเรียนได้ และมีความสามารถในการ ใช้กลวิธีต่างๆในการกำกับตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายทางการเรียนที่ตั้งไว้

4. จากการศึกษา พบว่า บุคลิกภาพด้านแสดงตัว- เก็บตัว มีความสัมพันธ์กับการเรียนแบบ กำกับตนเอง ด้วยลักษณะนิสัยของบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ชอบทำกิจกรรม และชอบทำงาน ร่วมกับผู้อื่น หากได้ทำงานหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น จะมีความกระตือรือร้นในการทำงานหรือ การเรียนรู้สูง ฉะนั้นทางโรงเรียนควรส่งเสริมให้เด็กมีความกล้าแสดงออก และเปิดโอกาสให้เด็ก ได้แสดงความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่ ส่วนบุคลิกภาพแบบเก็บตัว มีลักษณะนิสัยชอบทำงาน คนเดียว ไม่ชอบเข้าสังคม มีเพื่อนน้อย ฉะนั้นทางโรงเรียนควรส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมให้เด็กได้ ทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อฝึกทักษะการเข้าสังคม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมี ความสุข

5. จากการศึกษา พบว่า นักเรียนมีการเรียนแบบกำกับตนเองอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรส่งเสริมให้นักเรียนมีการกำกับตนเองในการเรียนสูงขึ้น โดยผู้ปกครองควรวี้อิสรระเด็กในการเลือกเรียนตามความสนใจและความถนัดของตนเอง ส่วนทางโรงเรียนควรส่งเสริมให้เด็กมีเป้าหมายทางการเรียนที่ชัดเจน สอนให้เด็กรู้จักวางแผนในการเรียน และมีการส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการเรียนแบบกำกับตนเองในโรงเรียนสหศึกษา เพื่อเปรียบเทียบการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย จะได้ทราบว่าเพศมีผลต่อการเรียนแบบกำกับตนเองหรือไม่
2. อาจมีการศึกษารูปแบบการเรียนแบบกำกับตนเองในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมหาวิทยาลัย
3. ควรมีการศึกษารูปแบบการเรียนแบบกำกับตนเองกับตัวแปรอื่นที่น่าสนใจ เช่น ความวิตกกังวล การรับรู้ความสามารถของตนเอง การมีวินัยในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นต้น
4. ควรมีการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และการเรียนแบบกำกับตนเองในโรงเรียนเอกชน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กัณดาพรรณ มีสมสาร. 2544. การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัญญา สุวรรณแสง. 2530. การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. 2533. การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว2. กรุงเทพมหานคร: บำรุงสาส์น.
- จันทร์เพ็ญ ทิพวารี. 2546. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิราภรณ์ กุณสิทธิ์. 2541. การทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้วยตัวแปรด้านการกำกับตนเองในการเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ ทักษะคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุไรรัตน์ เสนพงศ์. 2543. ความสัมพันธ์ระหว่างแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูของมารดาสัมพันธ์ภาพระหว่างบิดามารดากับความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เจนจิรา เอนจิตรวานิช. 2548. รูปแบบการเลี้ยงดูของบิดามารดาและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนมัธยมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขต 1 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- จีวัน ประทุมรัตน์. 2546. การอบรมเลี้ยงดูและการเผชิญความเครียดของเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในสถาน
พินิจและคุ้มครองเด็ก กับเด็กวัยรุ่นในครอบครัวปกติในเขตกรุงเทพมหานคร.
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ไชยยศ เรื่องสุวรรณ. 2526. เทคโนโลยีทางการศึกษา: หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร:
วัฒนาพานิช.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน, อรพินทร์ ชูชม และ งามตา วนินทานนท์. 2528. ปัจจัยทางจิตวิทยา
นิเวศน์ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- คุษฎี โยเหลา. 2535. รายงานการวิจัยเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู
เด็กในประเทศไทยโดยใช้การวิเคราะห์เมตา. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท และ ประสาน หอมพลู. 2538. จิตวิทยาเบื้องต้น/จิตวิทยาธุรกิจเบื้องต้น.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วังอักษร.
- ถวัลย์ เนียมทรัพย์. 2536. การพัฒนาแบบสำรวจบุคลิกภาพ EPI เพื่อการคัดเลือกพนักงานระดับ
อาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา
อุตสาหกรรมและองค์การ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ทรงพร สดใสจิตต์. 2547. ปัจจัยด้านจิตสังคมที่ส่งผลต่อผลการเรียนตามแนวปฏิรูปทาง
การศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขต กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- ทรงพล ภูมิพัฒน์. 2540. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เทคโนโลยีทาง
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- ธนกร นาคประกอบ. 2539. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่มี
บุคลิกภาพแบบเก็บตัวและบุคลิกภาพแบบแสดงตัว โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นลิน เล็กมาก. 2548. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบนเว็บเรื่องคุณธรรมของ
การอยู่ร่วมกันตามหลักศาสนา ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีบุคลิกภาพ
แบบเก็บตัวและแบบแสดงตัว. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยี
การศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นลินี ธรรมอำนวยสุข. 2541. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเรียนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาโรงเรียนกีฬา จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2542. สถิติวิจัย I .พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: พี. เอ็น.การพิมพ์
- ประยูรศรี มณีสร. 2532. จิตวิทยาวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและ
เอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม.
- ปิยวรรณ พันธุ์มงคล. 2542. ผลของการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อการมีวินัยในตนเอง
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และ คมเพชร ฉัตรสุกกุล. 2542. การวิจัยเรื่อง ยุทธวิธีการเรียนและ
การศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น. ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พรพิมล เจียมนครินทร์. 2539. พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: ดันอ้อแกรมมี.

- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ. 2545. การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของคนไทยกับกระบวนการทางสังคมประกิตของครอบครัวในปัจจุบันที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ. คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พลนุช พุ่มไสว. 2543. การศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการแนะแนวและให้คำปรึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พยอม ธัญรส. 2540. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พานี ขอสุข. 2542. ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงต่อการเพิ่มการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพียงพนอ เปลี่ยนดวง. 2544. ศึกษาตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อระดับความอ่อนแอของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสารัตถศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543. การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพมหานคร: สุริยวิริยาสานส์.
- วลัยพร ร่มรื่น. 2549. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการยอมแพ้และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- วัฒนา เตชะโกมล. 2541. ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วารุณี ภูริสัมพันธ์ และคณะ. 2533. หนังสือเรียนพลานามัย พ401 พ 402 สุขศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิทยา นาควัชระ. 2540. การตอบปัญหาการเลี้ยงลูกและวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาตนเองและผู้บริหาร.
- วีรนุช วงศ์คงเดช. 2547. เจตคติต่อการแสวงหาความช่วยเหลือและการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร พลอยแดง. 2543. ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาความเป็นจริงต่อการกำกับตนเองในการเรียนของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2541. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร: ชีระฟิล์มและไซเท็กซ์
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540. จิตวิทยาทุกช่วงวัย (เล่ม 2) วัยรุ่น-วัยสูงอายุ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. 2545. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมคิด อิศระวัฒน์. 2541. ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเด็กของคนไทยซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

สมศรี ประเสริฐวงศ์. 2534. การอบรมเลี้ยงดูเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2549. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถิต วงศ์สวรรค์. 2540. การพัฒนาบุคลิกภาพ (Personality Development). กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.

สุ่มลลิกา อุดาการ. 2537. องค์ประกอบที่นอกเหนือจากสติปัญญาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุดรดิษฐ์. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร

สายฝน เลาะห์วิสุทธิ. 2546. การพัฒนาบุคลิกภาพเลข 411. เชียงใหม่: ภาควิชาการเลขานุการคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ.

สารทิ ขงยี่น. 2542. การศึกษาความวิตกกังวลในการสอบของวัยรุ่นที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชา จันทน์เอม. 2536. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

_____. 2542. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สุดา สงเดช. 2546. การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู โครงสร้างครอบครัวการเห็นคุณค่าในตนเอง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ. 2534. การอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตไทย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุรศักดิ์ เทียบฤทธิ์. 2539. การศึกษาบุคลิกภาพการแสดงตัว – การเก็บตัวของนักศึกษา
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบวัดบุคลิกภาพ เอ็ม บี ที ไอ.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิทย์ กังวานนาวิณ. 2537. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวกับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคโนโลยีการศึกษาเบื้องต้นเรื่องเครื่องฉายภาพยนตร์ โดยใช้
สถานการณ์จำลอง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โสภณัท นุชนาถ. 2542. จิตวิทยาวัยรุ่น. ธนบุรี: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- โสภา ชปิลมณัน. 2536. บุคลิกภาพ และพัฒนาการแนวโน้มสู่พฤติกรรมปกติ และการมีพฤติกรรม
เบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน. กรุงเทพมหานคร: โอ. เอส. พรินติ้งเฮ้าส์.
- อารียา ทรงสิทธิโชค. 2549. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความเครียด และพฤติกรรมการใช้
สิ่งเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาจิตวิทยาชุมชน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุไร สุมาริธรรม. 2545. จิตวิทยาวัยรุ่น. นครศรีธรรมราช: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
นครศรีธรรมราช.
- เอกรินทร์ คุณยศยิ่ง. 2547. บุคลิกภาพแบบเก็บตัว - แสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Banister, R. L. 1973. "A comparative study of extroversion-introversion traits to two
instruction methods." **Dissertation Abstracts International.**: 4327-A.
- Eysenck, H. J. 1947. **Dimensions of Personality.** London: Routledge and Kegan Paul.

Eysenck, H. J. and B.G. Sybil. 1984. **Manual of the Eysenck Personality Inventory**. London: Hodder and Stoughton.

Hurlock, E. B. 1974. **Developmental Psychology**. Newdelhi: Tata McGraw-Hill Publishing.

John W. Santrock. 2007. **Adolescence**. New York: McGraw-Hill.

Lussier, R. N. 2000. **Management Fundamentals**. Ohio: South – Western College Publishing.

McConnell, J. V. 1989. **Understanding Human Behavior**. 6th ed. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Pintric, P. R. and E. V. De-Groot. 1990. “Motivational and self-regulated learning components of classroom academic performance”. **Journal of Educational Psychology**. 82(1): 33-40.

Roger, C. 1972. **Issue in Adolescent Psychology**. New York: Meredith Corporation.

Smith, R. E., I. G. Sarason, and B. R. Sarason. 1982. **Psychology: The Frontiers of Behavior**. 6th ed. New York: Harper and Row.

Yamane, T. 1973. **Statistics : An Introductory Analysis**. 3rd ed. Singapore: Times Printers.

Zimmerman, B. J. 1989. “A social cognitive view of self-regulated academic learning”. **Journal of Educational Psychology**. 81(3): 329-339

Zimmerman, B. J. and M. Martinez-pons. 1986. “Development of a structure interview for assessing student use of self-regulated learning strategies”. **American Educational Research Journal**. 50(1): 284-290

- _____. 1988. "Construct validation of a strategy model of student self-regulated learning". **Journal of Educational Psychology**. 80(3): 284-290
- _____. 1990. "Student differences in self-regulated learning: Relating grade, sex, and giftness to self-efficacy and strategy use". **Journal of Educational Psychology**. 82(1): 51-59

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ที่ ศธ 0513.11202/

ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 ถนนพหลโยธิน จตุจักร
กรุงเทพฯ 10900

28 พฤศจิกายน 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทำการทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา

เนื่องด้วย น.ส. ธาณี กันทาแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา” โดยมี รศ.ดร.สุปภาณี สนธิรัตน์ เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตได้สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตทำการทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตจะได้ประสานงานวันและเวลาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์วัลย์ สุรินยา)

หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา

ภาควิชาจิตวิทยา

โทรศัพท์ 0-2561-3480 ต่อ 1

ที่ ศธ 0513.11202/

ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 ถนนพหลโยธิน จตุจักร
กรุงเทพ 10900

28 มกราคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสตรีวิทยา

เนื่องด้วย น.ส. ธาณี กันทาแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพและการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา” โดยมีรศ.ดร.สุปาณี สนธิรัตน์ เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ใคร่ขอความร่วมมือให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะได้ประสานงานวันและเวลาในการเก็บข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์วัลย์ สุรินยา)

หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา

ภาควิชาจิตวิทยา

โทรศัพท์ 0-2561-3480 ต่อ 1

แบบสอบถาม

เรื่อง “รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียน
ระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา”

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ในการทำวิจัยระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แบบสอบถามมีทั้งหมด 10 หน้า แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน 10 ข้อ
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	จำนวน 24 ข้อ
ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการเรียนแบบกำกับตนเอง	จำนวน 27 ข้อ
ส่วนที่ 4 แบบทดสอบบุคลิกภาพ	จำนวน 57 ข้อ

เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อคำถาม ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จะถูกนำไปวิเคราะห์และนำเสนอในภาพรวม ผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของนักเรียนทุกท่านจะเป็นความลับ เพื่อใช้ในการวิจัยเท่านั้น โดยไม่มีผลกระทบใดๆต่อตัวนักเรียนทั้งสิ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามมา ณ ที่นี้ด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบันของท่านมากที่สุด

1. คะแนนเฉลี่ยสะสม (เกรดเฉลี่ย)

- 1) ต่ำกว่า/เท่ากับ 2.00 2) 2.01 – 2.50 3) 2.51- 3.00
- 4) 3.01 - 3.50 5) 3.51- 4.00

2. ระดับชั้น

- 1) ม. 4 2) ม. 5 3) ม. 6

3. ลำดับการเกิด (กรณีมีพี่น้องมากกว่า 3 คน บุตรที่อยู่ตรงกลางระหว่างคนโตและคนเล็กจัดเป็นบุตรคนกลาง)

- 1) บุตรคนเดียว 2) บุตรคนโต
- 3) บุตรคนกลาง 4) บุตรคนเล็ก

4. การศึกษาของบิดา

- 1) ประถมศึกษา 2) มัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. 4) อนุปริญญา/ปวส.
- 5)ปริญญาตรี 6) ปริญญาโทหรือสูงกว่า

5. การศึกษาของมารดา

- 1) ประถมศึกษา 2) มัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. 4) อนุปริญญา/ปวส.
- 5)ปริญญาตรี 6) ปริญญาโทหรือสูงกว่า

6. สถานภาพสมรสของบิดามารดา

- 1) อาศัยอยู่ด้วยกัน 2) แยกกันอยู่
- 3) หย่าร้าง 4) หม้าย (บิดา/มารดาเสียชีวิต)

7. อาชีพของบิดา

☐ 1) รับราชการ	☐ 2) พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ 3) รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	☐ 4) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
☐ 5) เกษตรกร	☐ 6) ไม่ได้ประกอบอาชีพ
☐ 7) อื่นๆ.....	

8. อาชีพของมารดา

☐ 1) รับราชการ	☐ 2) พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ 3) รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	☐ 4) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
☐ 5) เกษตรกร	☐ 6) ไม่ได้ประกอบอาชีพ
☐ 7) อื่นๆ.....	

9. รายได้ของครอบครัว(ต่อเดือน)

☐ 1) ต่ำกว่า/เท่ากับ 10,000 บาท	☐ 2) 10,001- 20,000 บาท
☐ 3) 20,001- 30,000 บาท	☐ 4) 30,001 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบหลังข้อความที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ โดยแบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบใดๆทั้งสิ้นกับนักเรียน

ข้อความ	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. พ่อแม่รับฟังความคิดเห็นและยอมรับการตัดสินใจของ ฉัน				
2. พ่อแม่ยอมรับและส่งเสริมความสามารถที่ฉันมี				
3. เวลามีปัญหาฉันสามารถปรึกษาพ่อแม่ได้เสมอ				
4. พ่อแม่ให้อิสระฉันในการเลือกเรียนตามความถนัด				
5. เมื่อครอบครัวเกิดปัญหา พ่อแม่จะให้ฉันมีส่วนร่วมรับรู้ และแก้ปัญหาด้วย				
6. ถ้าฉันทำผิด ฉันสามารถชี้แจงเหตุผลให้พ่อแม่เข้าใจได้				
7. ถ้าฉันไม่ทำตามคำสั่งของพ่อแม่ ฉันจะถูกลงโทษ				
8. ฉันต้องอยู่ในกฎระเบียบที่พ่อแม่วางไว้				
9. พ่อแม่ไม่เคยอธิบายเหตุผลว่าทำไมฉันต้องทำตาม ที่ท่านสั่ง				
10. เมื่อฉันไม่ทำตามที่พ่อแม่บอก ท่านจะโกรธฉันมาก				
11. ถ้าเพื่อนที่ฉันคบเป็นคนที่พ่อแม่ไม่ชอบ ท่านจะสั่งให้ เลิกคบทันที				
12. ฉันต้องเชื่อฟังพ่อแม่โดยปราศจากข้อโต้แย้งใดๆ				
13. พ่อแม่มักจะตามใจฉันในทุกๆเรื่อง				
14. พ่อแม่ไม่เคยเรียกร้องให้ฉันทำตามความต้องการของ ท่าน				
15. เมื่อฉันมีปัญหา พ่อแม่จะช่วยแก้ไขปัญหาให้ตลอด				

ข้อความ	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
16. ฉันสามารถโต้เถียงพ่อแม่ได้ โดยไม่ถูกลงโทษ				
17. พ่อแม่ไม่เคยต่อว่าฉัน เมื่อฉันทำผิด				
18. พ่อแม่ยอมให้ฉันทำสิ่งต่างๆตามความพอใจของฉัน แม้ว่าสิ่งนั้นจะทำให้คนอื่นไม่พอใจ				
19. พ่อแม่ไม่สนใจดูแลเวลาฉันป่วย				
20. พ่อแม่มีธุรกิจมากจึงไม่ค่อยมีเวลาให้ฉัน				
21. พ่อแม่ไม่สนใจว่าเพื่อนของฉันมีนิสัยอย่างไร				
22. พ่อแม่มักทิ้งให้ฉันอยู่บ้านตามลำพัง				
23. เมื่อฉันต้องการคำแนะนำหรือคำปรึกษาจากพ่อแม่ ฉันมักไม่ได้รับความสนใจ				
24. พ่อแม่มักไม่รู้ถึงความรู้สึกและความต้องการของฉัน				

ส่วนที่ 3

แบบสอบถามบุคลิกภาพ EPI

ของ H.J. Eysenck

ที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ หากท่านใดสนใจติดต่อได้ที่ภาควิชาจิตวิทยา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบหลังข้อความที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ โดยแบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบใดๆทั้งสิ้นกับนักเรียน

ข้อความ	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ฉันทำโครงร่างก่อนที่จะเขียนรายงาน				
2. ฉันทำเครื่องหมายหรือขีดเส้นใต้เนื้อหาที่สำคัญไว้ในตำราเรียน				
3. ฉันอ่านหนังสือก่อนสอบหลายสัปดาห์				
4. ฉันจัดทำตารางแบ่งเวลาในการทำการบ้าน ทบทวนตำราและปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ				
5. ฉันจดบันทึกเนื้อหาต่างๆที่ครูสอนในชั้นเรียนได้อย่างครบถ้วน				
6. ฉันเขียนสรุปย่อเนื้อหาในแต่ละบทเรียน				
7. ฉันทำเครื่องหมายที่เด่นชัดไว้ตรงหัวข้อที่อ่านยังไม่เข้าใจ เพื่อกลับมาอ่านทำความเข้าใจอีกครั้ง				
8. ในการเตรียมตัวสอบ ฉันท่องสูตรต่างๆจนกระทั่งจำได้				
9. เมื่อเตรียมตัวสอบฉันพยายามจดจำเนื้อหาต่างๆเท่าที่จะสามารถทำได้				
10. เมื่อทำการบ้านเสร็จ ฉันตรวจสอบก่อนส่งครู เพื่อให้แน่ใจว่าฉันทำถูกต้อง				
11. หลังจากอ่านหนังสือจบ ฉันจะทำแบบฝึกหัดเพื่อทดสอบความเข้าใจ				
12. หลังสอบแต่ละวิชา ฉันนำผลการสอบมาพิจารณาหาข้อผิดพลาด เพื่อปรับปรุงแก้ไขในการสอบครั้งต่อไป				
13. หลังจากที่ฉันอ่านหนังสือจบแต่ละครั้ง ฉันตั้งคำถามกับตนเอง เพื่อทดสอบความเข้าใจในการอ่าน				

ข้อความ	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
14. พอนึกถึงเรื่องการสอบตกจะทำให้ฉันขยันเรียนมากขึ้น				
15. ถ้าฉันสอบได้คะแนนไม่ดี ฉันจะปรับเปลี่ยนวิธีดูหนังสือใหม่				
16. ถ้าฉันสอบได้คะแนนดี ฉันจะให้รางวัลกับตัวเอง				
17. ฉันตั้งใจเรียน เพื่อให้สอบได้คะแนนดี				
18. ฉันกลัวสอบได้คะแนนไม่ดี จึงตั้งใจฟังคำอธิบายของครูผู้สอน				
19. ฉันอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาเรียน หลายเล่มเท่าที่สามารถอ่านได้				
20. ขณะอ่านหนังสือ ฉันปิดโทรทัศน์หรือปิดวิทยุเพื่อไม่ให้มีเสียงรบกวน				
21. ฉันจัดอุปกรณ์การเรียนให้เป็นระเบียบหรือจัดหนังสือเป็นหมวดหมู่ เพื่อหยิบใช้สะดวกและเห็นชัดเจน				
22. เมื่อขาดเรียนวิชาใดวิชาหนึ่ง ฉันขอยืมสมุดจดในวิชานั้นของเพื่อนมาจดเพื่อทำความเข้าใจที่หลัง				
23. เมื่อฉันไม่เข้าใจสิ่งที่เรียน ฉันขอให้ครูผู้สอนอธิบายจนเข้าใจ				
24. ถ้าฉันทำการบ้านไม่ได้ ฉันจะไปถามพ่อ/แม่ หรือพี่				
25. ฉันสังเกตว่าหากอ่านทบทวนตำราเรียนหลายๆครั้ง จะทำข้อสอบได้ดี				
26. ในการเตรียมตัวสอบ หากฉันหาข้อสอบเก่ามาลองทำจะสามารถเข้าใจและทำข้อสอบได้				
27. ฉันสังเกตว่าหากทบทวนสิ่งที่เรียนจากสมุดจดจะทำให้ฉันเข้าใจมากขึ้น				

ภาคผนวก ข
การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางผนวกที่ 1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูรายข้อ

ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น
1	.732
2	.655
3	.769
4	.741
5	.672
6	.707
7	.546
8	.519
9	.532
10	.681
11	.617
12	.549
13	.470
14	.413
15	.378
16	.734
17	.625
18	.534
19	.614
20	.703
21	.533
22	.752
23	.796
24	.747

ตารางผนวกที่ 2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบบุคลิกภาพ EPI Scale E

ข้อความที่	ค่าความเชื่อมั่น
1	.414
3	.353
5	.431
8	.324
10	.339
13	.238
15	.469
17	.382
20	.461
22	.274
25	.513
27	.572
29	.338
32	.394
34	.335
37	.429
39	.280
41	.262
44	.356
46	.371
49	.309
51	.375
53	.466
56	.246
ค่าความเชื่อมั่นโดยรวม	.827

ตารางผนวกที่ 3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบบุคลิกภาพ EPI Scale N

ข้อความที่	ค่าความเชื่อมั่น
2	.532
4	.600
7	.371
9	.340
11	.316
14	.609
16	.344
19	.493
21	.457
23	.248
26	.465
28	.343
31	.534
33	.299
35	.390
38	.331
40	.423
43	.620
45	.409
47	.360
50	.269
52	.243
55	.501
57	.263
ค่าความเชื่อมั่นโดยรวม	.851

ตารางผนวกที่ 4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนแบบกำกับตนเองรายข้อ

ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น
1	.444
2	.741
3	.558
4	.528
5	.604
6	.657
7	.645
8	.734
9	.554
10	.589
11	.515
12	.597
13	.689
14	.684
15	.817
16	.534
17	.601
18	.604
19	.641
20	.666
21	.538
22	.772
23	.683
24	.715
25	.773
26	.845
27	.699

ตารางผนวกที่ 5 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูรายด้าน

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	ค่าความเชื่อมั่น
แบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต	.891
แบบเข้มงวด	.811
แบบยอมตามบุตร	.773
แบบปล่อยปละละเลย	.880

ตารางผนวกที่ 6 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนแบบกำกับตนเองรายด้าน
และทั้งฉบับ

การเรียนแบบกำกับตนเอง	ค่าความเชื่อมั่น
กระบวนการส่วนบุคคล	.869
กระบวนการด้านพฤติกรรม	.879
กระบวนการด้านสภาพแวดล้อม	.911
ทั้งฉบับ	.958

ภาคผนวก ค
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์กาญจนา ชุมศรี
รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒
2. อาจารย์ไพโรวัลย์ วงศ์ดี
หัวหน้าสำนักงานกลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒
3. ดร.ดำเนิน ยาท่วม
กลุ่มบริหารนโยบายและแผน โรงเรียนสตรีวิทยา

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ -นามสกุล

ธานี กันทาแก้ว

วัน เดือน ปี ที่เกิด

4 กรกฎาคม 2527

สถานที่เกิด

จังหวัดแพร่

ประวัติการศึกษา

คหกรรมศาสตรบัณฑิต(คหกรรมศาสตร์ศึกษา)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ